

Xwiyáá yayí neainaríní Mako eanípíríní.

Ríwamíní rípi “Xwiyáá yayí neainipaxí Mako eanípíyí” rínínípiríní. O Jisaso gí wíepísarínáowa oimónípoiíní urípeañowa wo mimónínagi aiwí Jerusaremí dání xwé niwiarorí íwí síkínjo enáná amípí Jisaso uréwapíyirí erí yaríná síjwí wínínoríní. Ríwíyo dání Banabaso tíní Poro tíní émayí aníyo wá urímearáná Mako ení uxídnoríní. Xegí yoí ámi bí Joní Makoyí wírígíáríní. O Jisaso ríxa nípémáná níwiápínímeámí anínámí nání nípeyimáná enáná ámi xwiogwí obaxí onímiápi nípwémáná enáná ríwamíní rípi eaníríní. Romíyí ení “Jisaso Goríxomí xewaxoríani?” níyaiwiro dní owíkwírópoiíní amípí Jisaso Goríxoyá ení eánínípmí dání enípi nání ríwamíní neáa uníríní.

Jono wayí numeaia wago wá uríní náníríní.

¹ Xwiyáá iwamíó Goríxomí xewaxo Jisasi Kiraiso —O nene yeáyí neayimíxemeaní nání Goríxo rípeañoríní. O nání xwiyáá yayí seainipaxípi rípiríní.

² Eníná Jono wayí níneameaia wago síní menáná xwiyáá Goríxoyá wá rókiamoagí Aisiaoyí rínínjo Jono ná ríwíyo bínfó nání Goríxo xegí xewaxomí uríní rípi ríwamíní eaníniginí, “Aríá eí. Goríxoní gí xwiyáá yaní wíowárimíáo

joxi gí íwoxi xámi rímeaní nání uowárimfáriní. O joxi nání óf simoinfáriní.

³ O nuri áamá nání díní meaje niñwearíná joxi nání rfaiwá re rinfáriní, ‘Áminá rfwíyo bínfo nání segí díní óf naníníni níwimoiro ñweáfrixiní. Óf píraníni imoarígfápáníni segí díní píraníni nimóníro ñweáfrixiní.’ Gí xwíyá yaní wiowárimfáao rfaiwá e rinfáriní.” Goríxo e rinípa

⁴ Jono wayí ñineameaia wago áamá nání díní meaje nírémorí wáf nurímerí re uragíriní, “Goríxo seyíné íwí niga warígfápi yokwarímí seaiiní nání segí uyínií yarígfápi rfwíminí ñimamoro ñisaníro ñweápoyí. E nerínáyí, wayí seameaimíní.” uraríná

⁵ áamá obaxí Judayíyá aníyo dáníyí tíní áwini e wigí aní xwé bí xegí yoí Jerusaremí dáníyí tíní Jono tíní e nání nuro wigí íwí niga warígfápi nání waropárí wíáná iniígfí Jodaní rapáyo wayí umeaiagíriní.

⁶ O Goríxoyá xwíyá yaní wiowáriní aiwí seáyí e nerí weyí menagomani. Rapírapí awíaxí yínagomani. Kamerí —Ayí osíníni imóníniíriní. Kamerí íá aga iyfáníni imóníni níyínimáná areríxí agwoníni íriníyo níyínirí emeagoriní. Aiwá ení awíaxí nagomani. Xópé tíní píkí iniígfí tíní nagoriní.

⁷ O Jisaso, rfwíyo bínfo nání wáf nemeríná wauní xwíyá re ragíriní, “Nioní ení eáníjáoní aiwí ení eáníni nioníyá tíní rfwíyo bínfoyá tíní xixenimani. Oyá ñimúroní. Omínií wíiarígfáyí ananí wigí bosoyá síkwí sú

gwí wíkweaiarígáriní. E nerí aiwí nioní simanjwíyóníńǵ yeáyí nurínirí o aga seáyí émi nímúróníńagí nání oyá síkwí sú gwí wíkweaipaxí meníní.” nurírí

⁸ re uragíríní, “Nioní wayí niseameairíná sa iniígí tńníní igíá seaeaarínáríní. Ríwíyo bínó wayí niseameairíná kwíyí Goríxoyápi tńníní seainíáríní.” urínínigíní.

Wayí umeainí nániríní.

⁹ Jono wáí uraríná Jisaso Gariri píropenísíyo xegí ańǵ Nasaretí ńweańe pńníní nńwíárímí nurí Jonomí wímeááná iniígí Jodaní rapáyo wayí numeairí

¹⁰ wenínǵ éyí wínínínigíní. Jisaso iniígíyo dání nímínímeámí yaríná ańńnamí dání óf iníagí kwíyí Goríxoyá xawiówńínǵ xóo nání weaparinagí wínínínigíní.

¹¹ Síní e wínaríná Goríxo ańńnamí dání Jisasomí re urarínagí aríá wínínigíní, “Gí íwí dńńǵ síxí ríyínáoxí nání aga yayí seáyí e ninaríní.” urarínagí aríá nńwimáná enáná

¹² Goríxoyá kwíyí Jisasomí ríxa áma nání dńńǵ meane nání níméra nurí

¹³ o e ńweańáná síá 40 nóra waríná Seteno —O imíóyo xíráóníńǵ imóníńagí nání nńníní simanjwíyóníńǵ wurínígíoríní. O nńbirí Jisaso xanoyá maní pńrń owiaikínirí iwamíó wíwapiyarínagí aí o íwí wí mé sńníní tńńǵ e nńńwearíná ańńnají nńwímearo simínǵ wínagíáríní.

Ámá waú waú awamí “Nìxídípoi.” urìnjí nánìrìrì.

¹⁴ Ríwéná Jisaso, Jono ríxa gwí ñweañáná, o Gariri píropenísíyómínì nurì xwíyíá yayí winípaxí Goríxo xfo xegí xwioxíyo míméámí nerì píránínjí umenñweaníápi nánì wáfí nurímerì

¹⁵ repíyí re wiemenínigínì, “Ríxarínì. Goríxo seyíné xwioxíyo míméámí nerì píránínjí seamenñweaníápi síjánì imónínì añwí ayo enagí nánì segí íwí yarígíápi ríwímínì nímamoro xwíyíá yayí seainípaxí nionì seararíná rìpi dínjì nìkwíro ro ñweáíríxínì.” nurímerì

¹⁶ ipí xegí yoí Gariri ríwonjípámì nìpuríná áamá peyí nánì yarígíá waú Saimono tínì xogwáo Adíruo tínì peyí nánì ubení ipíyo mamówárarínjagí nìwínìrì nìwímearì

¹⁷ re urínjínigínì, “Agwiagwí omínjì peyí nánì yarígíí rìpi pínì nìwiárímì nìxídípiyí. Omínjì xegí bì peyí meayarígíípa áamá enì axípi e meapísi oeaíwapiyimínì.” uráná

¹⁸ agwiaú re egfísixínì. Ríxa peyí nánì yarígíípi pínì nìwiárímì númì ugfísixínì.

¹⁹ Númì waríná Jisaso sínì ná jíe onímíápi nuríná ámì áamá waú, Sebediomì xewaxowáu Jemiso tínì xogwáo Jono tínì ewéyo nìñweámáná egí ubení peyí nánì yarígííú aríkinínjagí yadírípínarínjagí nìwínìrì

²⁰ ríxa “Agwiagwí enì nìxídípiyí.” uráná agwiaú xano tínì o xegí áamá ñígwí omínjì wíiarígíá tínì sínì ewéyo ñweañáná pínì nìwiárímì omì númì ugfísixínì.

Imfó dínjì xixéroarínjì womì mìxí umáínínjì

nánirini.

²¹ Jisaso wirimeárófwa t́ni nuri ańf yoŋ Ka-paneamiyo nirémoro rixa Sabarfa —Sfa ayi Junday omińf wí mé kikifa nero xwiyafa Gorixoya arfa wianiro nani awi eanarigfayirini. Sfa ayi imonana rotu ańfyo nipawiro o amayo urewapiyarina

²² ayf Gorixoya ńwf ikaxf eaninipf mewegfawa urewapiyarigfapa murwapiyi aga Gorixoya ńwf ikaxf eaninipf xiawoninrf rarinagi niwiniro o urewapiyarinipf nani minf sfja niweanro yarina

²³ ina ama imfo dinf xixeroarinrf wo rotu ańfyo inimi dani makirwf nimori

²⁴ xwamianf re uriniginini, “Nasareti dany Jisaso xi imfone pi neaiminri barinini? ‘Xwirfa neaikixeminri rfa barinini?’ nimonarini. Nini nijarinini. Joxi Gorixo xewaxoxi xfo riripeanoxinini.” urana

²⁵ Jisaso mixf numainri re uriniginini, “Pini wiarei! Dinf xixeroarinrpxini niwaramomi ui!” urana

²⁶ imfo amaomi meanf neaariri o sinapixwinf nerf wenana imfo nurina makirwf nimomi uniginini.

²⁷ Makirwf nimomi uagi ama nini sinwf e niwiniro minf sfja niweanro xwiyafa nriga nuro re rinigfawixinini, “Xwiyafa apimi xiawoninrf nearwapiyarinipf xegf birini. Enina arfa wiagwamani. Aga sini sinf ai arfa wiarinwinini. Imfo ai sekaxf urana arfa wiarinoini.” rinigfa

²⁸ xwiyafa Jisaso efpi nani Gariri piropenisfyo rixa yanf ami ami niwea uniginini.

Simixí obaxíyo naní imimiximí ení nánirini.

²⁹ Jisaso rotú aníyo píní nīwiárimí nīpeyearí nuri aní Saimonoyá t́níní Adíruoyá t́níní xiráxogwáowaúyá aníyo nīpáwiro Jemiso t́níní xogwáo Jono t́níní ení nawíní páwíáná

³⁰ Saimonomí xineagwí wará ŕfá pírí wiarinagí nání sá wenagí Jisasomí ríxa áwaní uríagí

³¹ o í weje nání nuri wéyo íá meááná simixí ríxa píní wiáragí í nīwiápínímearí ríxa aiwá ŕfá nīyearí tininífpí nīmearí ḿníní nīwia uníniginí.

³² Ríxa śfá sisisaní imónaríná sogwí ríxa wéfmí enáná áamá aní apimí dání simixí yarígíáyí t́níní imító diní xixéroariníyí t́níní nīmeámí Jisaso t́níní e nání nīb́iro

³³ ríxa oxí apíxí niaíwí aní apimí dáníyí aní Jisaso nīweanjiwámí íwí e awí eaárínaríná

³⁴ o áamá pí pí simixí yarígíáyo naní imixowárirí áamá imító sayá nīmerí xixéroariníyo ení imító ḿxí umáinowárirí neríná imító o Goríxo xewaxo enagí nīj́fá imóninagí nání ḿxí numáinowáriríná xwíyíá wí orípoyníní sījwí mīwínipa eníniginí.

Jisaso Gariri piropenisíyo emení nánirini.

³⁵ O ẃfá móninífmí síní śfá xaiwí yinínáná nīwiápínímearí nīpeyeámáná áamá mīnīweagíe nání nuri e Goríxomí xwíyíá ŕrímí nīwirí nīweanáná

³⁶ Saimono t́níní nīkumíxiníní emearígíáwa t́níní Jisaso síní aníyo mīnīweanagí nīwíníro o nání ṕfá ńera nuro

³⁷ nīwímearíná re urígíawixíní, “Oxí apíxí niaíwí ńníní joxí nání ṕfá yaníro yarínjoi.” uríagí

³⁸ o re urɪɲɪnigɪnɪ, “E nerɪ aɪwɪ aɲɪ wɪyo nionɪ xwɪyɪ́á ‘Gorɪxo píránɪɲɪ́ seamenɲewanɪ́ sɪɲánɪ́ imónɪnɪ́ aɲwɪ́ ayorɪnɪ́.’ rarɪɲápɪ́ wáɪ ourɪmemɪ́ nánɪ́ owaneyɪ́. Xwɪyɪ́á apɪ́ aɲɪ́ amɪ́ amɪ́ áwanɪ́ urɪmɪnɪrɪ́ bɪɲárɪnɪ́.” nurɪrɪ́

³⁹ Gariri pɪropenɪsɪyo amɪ́ amɪ́ nemerɪ́ná wigɪ́ rotú aɲɪ́ iwiwámɪ́ nɪpáwiemerɪ́ wáɪ urɪrɪ́ áamá imɪ́ó sayá nɪmerɪ́ xɪxéroarɪɲɪ́ tɪɲɪyo mɪxɪ́ umáɪnowárɪrɪ́ nerɪ́ e emenɪnigɪnɪ́.

Peyɪyɪ́ tɪɲɪ́ womɪ́ nanɪ́ imɪxɪɲɪ́ nánɪrɪnɪ́.

⁴⁰ Áamá peyɪyɪ́ —Simɪxɪ́ apɪ́ áamá sɪɲwɪ́ nɪwɪnɪrɪ́ná neaxɪmeanɪgɪnɪrɪ́ éɪ́ yarɪgɪ́ápɪrɪnɪ́. Simɪxɪ́ ayɪ́ tɪɲɪ́ wo, Jɪsaso emearɪ́ná, omɪ́ nɪwɪmearɪ́ sɪmɪmanɪ́mɪnɪ́ xómɪɲɪ́ nɪyɪkwɪrɪ́ waunɪ́ rɪxɪɲɪ́ nurɪrɪ́ re urɪɲɪnigɪnɪ́, “Joxɪ́ nɪsimónɪrɪ́náyɪ́, ananɪ́ píránɪɲɪ́ nɪmɪxɪpaxɪrɪnɪ́.” urɪagɪ́

⁴¹ o wá nɪwianɪrɪ́ wé ɪeapá nɪwɪrɪ́ omɪ́ seáyɪ́ e nɪwikwiárɪrɪ́ re urɪɲɪnigɪnɪ́, “ ‘Nionɪ́ joxɪ́ nanɪ́ oimónɪnɪ́.’ nɪmónarɪnɪ́. Rɪxa nanɪ́ imóneɪ́.” uráná re enɪnigɪnɪ́.

⁴² Peyɪyɪ́ rɪxa axíná yɪ́monɪnigɪnɪ́.

⁴³ Rɪxa apaxɪ́ mé yɪ́móagɪ́ Jɪsaso apaxɪ́pánɪɲɪ́ imónɪgɪ́áwa tɪɲɪ́ e nánɪ́ nurowárɪrɪ́ná arɪ́á jɪyɪkɪ́ norɪ́

⁴⁴ re urɪɲɪnigɪnɪ́, “Nanɪ́ simɪxɪ́áyɪ́ nánɪ́ amíná nurɪ́ áamáyo áwanɪ́ murɪpanɪ́.” nurɪrɪ́ áamá o wigɪ́ yarɪgɪ́ápɪ́ mé áamáyo xewanɪɲo áwanɪ́ nura emenɪgɪnɪrɪ́ e nurɪrɪ́ áamɪ́ re urɪɲɪnigɪnɪ́, “Amíná apaxɪ́pánɪɲɪ́ imónɪgɪ́áwa tɪɲɪ́ e nánɪ́ nurɪ́ womɪ́ sɪwá nɪwɪnɪrɪ́ nanɲwɪ́ rɪdɪyowá nánɪ́ negɪ́ arɪ́o Moseso enɪ́ná ɲwɪ́ ikaxɪ́ nearagɪ́yɪ́ bɪ́ rɪdɪyowá

siáriti joxi naní imóníyí nání áwaní riri eni miní wíríxini.” uríagi aiwí

⁴⁵ o Jisasomí píní níwiárimí nuríná aríki áwaní rímenínigini. E éagi nání Jisaso áamá aríki upupíggí nípíríxini rí aní bí bimí nuríná síjání mírémopaxí níwimóniri nání áamá mayí e ɲweanáná áamá amí amí dání o tíɲí e nání bagíáriní.

2

Ení síwímí ení womí naní imíxíɲí nánirini.

¹ Jisaso, síá wí ríxa nóra núísáná, o ámi aní yoí Kapaneamiyo nání nurí xegí aníyo ínimi ɲweanáná áamá obaxí aríá re níwiro “O ámi xegí aníyo ɲweani.” rariɲagíá aríá e níwiro níbīro

² awí neániro nípáwiro aníyo ínimi déroro aní íwí e ení píkwi píkwi iníro yaríná o áamá ayí níyoní wáí níwiri píné repíyí wiaríná

³ áamá wa ení níní síwímí ení womí —O aní epaxomani. Omi íkwianwíyo níkwianíro níkwónimi níbīro aí

⁴ áamá aní íwí e píkwi píkwi iníɲagíá níwiniro aníyo nípáwiro Jisaso tíɲí e típaxí menagi nání nímeámi nípeyiro aní ríwí seáyíyo dání aní síá bí Jisaso ɲweane núpiyiro íkwianwí xíto wenínamí mídímídání gwí níyuráráriro gwíyo íá níxirimáná aní síá úpiyííe dání awayini mamówáraná

⁵ Jisaso awa xíomi díní níwíkwíroro “O negí áamá ení síwímí enomi ananí naní imíxípaxíriní.” yaiwiaríɲagíá níwini rí omí re uríniginí, “Íwe,

joxi íwí ikáriníñí ríxa yokwarímí siilaríñiní.”
uráná

⁶ Gorixoyá ñwí ikaxí eáníñípi mewegíá wa Jisaso uréwapíyaríñípi aríá wianíro nání e ñíñwearíná Jisaso ení síwímí enomí e urípi aríá ñíwiro íníní díní re ñímóá ugíawixíní,

⁷ “Pí nání ríá uraríní? Nioní Gorixoníníri yokwarímí ríwiiaríní? Sa Gorixoní íwí yokwarímí wiiaríñoríní. Ámá ro Gorixomí ríperírí numearíri ríá yaríní?” yaiwiaríná

⁸ Jisaso xegí kwíyíyo dání awa íníní díní e ñímóá waríñagíá ñíwíníri re uríñíniginí, “Soyíné pí nání nioní nání íníní ‘O íwí ámá yarígápi yokwarímí wiipaxomani.’ ñímóá waríño?” nuríri

⁹ ámí re uríñíniginí, “Ámá wo íwí ikáriníñí nioní yokwarímí wiánáyí íníní imóníñagí nání ámá woxí síñwí tíní síñwí wínipaxí meníní. E nerí aiwí nioní ámá ení níní síwímí ení womí ‘Ríxa ñíwiápínímearí díxí íkwianwí ñímeámí uí.’ uránáyí o naní imóníagí ámá ñíyínéní síñwí tíní síñwí wínipaxíriní.” nuríri

¹⁰ re uríñíniginí, “Ñíyínéní nioní nání re yaiwipírí nání, ‘Ámá imóníño ananí ámá xwíá tíyo dáníyí íwí ikáriníápi ananí yokwarímí wiipaxoríní.’ ñíaiwipírí nání píráníñí síñwí nanípoyí.” nuríri

¹¹ ení síwímí enomí re uríñíniginí, “Nioní re ríraríñíní, ‘Joxí ñíwiápínímearí díxí íkwianwí ñímeámí aní e nání uí.’ ríraríñíní.” uráná re eníñíníní.

¹² O ríxa naní ñímóníri ñíwiápínímearí

ámá níní sɪŋwɪ anɪgɛ dání íkwianwɪ xwanwɪ níkwónimɪ peyeaŋiniginɪ. E éáná áamá ayɪ sɪrɪ nɪpɪkínɪro Gorɪxomɪ seáyɪ e numero re rɪgɪawixɪnɪ, “Nene eníná dání aiwɪ áamá wo ro yarɪŋɪpa axɪpɪ re yarɪŋagɪ mɪwɪnagwárɪnɪ.” rɪgɪawixɪnɪ.

Ripaiomɪ “Nɪxɪdeɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

¹³ Jisaso ámɪ aŋɪ e pɪnɪ nɪwiárɪmɪ nuri ipɪ imanɪpá tɪŋɪ e ŋweaŋáná oxɪ apɪxɪ niaíwɪ nínɪ o tɪŋɪ e nánɪ bayarɪŋagɪa o nuréwapɪya nuri

¹⁴ sɪnɪ ipɪ imanɪpámɪ nɪpurɪná Arɪpiasomɪ xe-waxo Ripaio —O takisɪ nánɪ nɪgwɪ uráparɪŋorɪnɪ. O opisɪ aŋɪyo éf nɪŋwearɪ xegɪ omɪŋɪ yarɪŋagɪ nɪwɪnɪrɪ re urɪŋiniginɪ, “Joxɪ rɪwɪyo nɪxɪdeɪ.” uráná o nɪwiápɪnɪmeámɪ rɪwɪyo nuxɪdirɪ nuro

¹⁵ Ripaioyá aŋɪyo nɪpáwiro Jisaso tɪnɪ xegɪ wiepɪsarɪŋowa tɪnɪ nɪŋwearo aiwá nɪnɪro áamá takisɪ nánɪ nɪgwɪ uráparɪgɪá wa tɪnɪ (Eníná Judayɪ aŋɪyo takisɪ nánɪ nɪgwɪ uráparɪgɪáwa takisɪ nánɪ nɪgwɪ nuráparɪnáyɪ wigɪ meapɪrɪá nánɪ nɪgwɪ seáyɪ e bɪ ɪwɪ urápagɪá enagɪ nánɪ áamá nínɪ awa nánɪ xwioxɪyo dání wikɪ nɪwónɪro kɪkɪmɪ nɪwimónɪrɪ yagɪárɪnɪ.) Awa tɪnɪ ɪwɪ yarɪgɪá wɪnɪyɪ tɪnɪ áamá ayɪ obaxɪ Jisasomɪ nɪxɪdɪro nánɪ ayɪ enɪ nawínɪ Jisaso tɪnɪ aiwá nɪnɪro yarɪná

¹⁶ áamá Parisiyɪ rɪnɪŋɪyɪ wayá áamá Gorɪxoyá ŋwɪ ikaxɪ eánɪŋɪpɪ mewegɪá wa Jisaso áamá takisɪ nánɪ nɪgwɪ uráparɪgɪá wa tɪnɪ ɪwɪ yarɪgɪá wɪnɪyɪ tɪnɪ aiwá nawínɪ narɪŋagɪa nɪwɪnɪro xegɪ wiepɪsarɪŋowamɪ Jisaso nánɪ re urɪgɪawixɪnɪ, “O pí nánɪ áamá takisɪ nánɪ nɪgwɪ nearáparɪgɪá awa

t́nńi ́wǎf yariǵǎ ayǎ t́nńi nawńńi aiwá nńro iniiǵ
nńro yarńjoń? O nanń rńyarńńi?” urarńńá

¹⁷ Jisaso e urarńńaǵǎ arńǎ nńwirń ewayǎ xwńyǎ
bń nurńrń re urńńńinigńńi, “Ámá simńxǎ mepa
nerńńá xwirń tńńǎ e nńńi wariǵǎmanńi. Simńxǎ
tńńǎyǎ wariǵǎrńńi. Nionń enń ámá ‘Nionń nńgńpń
wé rónńńńńi.’ yaiwinariǵǎyǎ nńńi mńbńńárńńi.
Ámá ‘Nionń ́wǎf yarńńáonńrńńi.’ yaiwinariǵǎyǎ
wigń uyńńi yariǵǎpń yokwarńmń wńńáná ayǎ wé
rónńńń imónńpńrń nńńi bńńárńńi.” urńńńinigńńi.

*“Pń nńńi aiwá ńwǎ mńńweaayarńjoń?” uriǵǎ
nńńńrńńi.*

¹⁸ Jisaso t́nńi xegń wiepńsarńńowa t́nńi
aiwá ńwǎ bń mńńweapa yarńńaǵǎ Jono
wayǎ numeaiá warńńoyá wiepńsarńńowa t́nńi
ámá Parisiyń rńńńńowa t́nńi aiwá nńńi ńwǎ
ńńńwirńrńńayiróná Jonoyá wiepńsarńńowa t́nńi
Parisiowayá wiepńsariǵǎ wa t́nńi nawńńi
nuro Jisasomń nńwńmearo re uriǵǎwixńńi,
“Jonoyá neaiepńsarńńone t́nńi Parisiowayá
neaiepńsariǵǎone t́nńi aiwá nńńi ńwǎ
ńńwirńrńńayarńńwńńi. Pń nńńi joxńyá
wiepńsarńńowa aiwá ńwǎ mńńweá yarńjoń?”
urńńá

¹⁹ Jisaso ewayǎ xwńyǎ bń nurńrń re urńńńinigńńi,
“Ámá apńxǎ sńńǎ ńwirńrńńo sńńi ńweańńáná
oyá nńkumńxńńrń emeariǵǎwa aiwá ńwǎ
ńńxenńwirńrńńńro yariǵǎrńńi? Oweoń, o sńńi
awa t́nńi ńweańńáná aiwá ńwǎ xenńwirńrńńipaxń
menńńi.

²⁰ E nerń aiwń o apńxǎ nńmearń nńńweańńsáná
eńńáná ámá wń omń anńńńmńxáná íná aiwá ńwǎ

ηweapírfárini.” nuriri xewanijo apixí sijní ηwirárfóniní imóninagí nání ewayí xwiyá e uriniginini.

²¹ Ewayí xwiyá ámi bi nuriri re uriniginini, “Ámá rapirapí eninaní niyíga bagá wú axeninagí niwiniríná rapirapí sijní siní wayí miróniní wú nimearo nupákiro gwí kiwearigámani. E yaníro éfáyí wayí róáná sijní upákíú níkíkaríniri ení nípiperíná eninanú xwé naxega uniní.” nuriri ayí wigí eníná dání “Nene e neríná wé róniní nimónirane níperínáyí, ananí Goríxo tíní e nání peyaníwáriní.” nira wagápi siní yarigápi tíní oyá xwiyá sijní tíní nawíní ikwieropírixiniri ewayí xwiyá e uriniginini.

²² Ámi axípi oyaiwípoyiniri re uriniginini, “Ámá iniigí wainí sijní nimearo memé wará sixí soyí axíyo iwajá yarigámani. Iwajá yaníro éfáyí núpiyimi nípurí sixí soyíwá ení ríxa sápi eniní. Wainí sijní memé wará sixí sijníyo iwajá yarigáriní.” uriniginini.

“Sabaríáyo ηwíáxiní.” rígfá nánirini.

²³ Jisaso tíní wiepísariníowa tíní Sabaríáyo aní nemero wití aiwá omíní tíní e óíyo nípuríná wiepísariníowa wití siyí niyíraga waríná

²⁴ ámá Parisiyí riníníyí wa omí yaríní re wigíawixiní, “Awa pí nání ‘Sabaríáyo ηwíáriní.’ rinínípi níwiaíkiro wití aiwá niyíriro naríní?” uríagá

²⁵⁻²⁶ Jisaso re uriniginini, “Soyíné xwiyá negí míxí ináyí Depito nání eáninípi íá níroro aiwí

dinɔ́ wí mímóarínjòí. Eníná Depito, áamá Aba-
iataoyí rínínjò —O eníná apaxípánínjé imónínjé
xwé woríní. O xegí Judayí Goríxomí rídíyowá
wianíro nání senfá anjé pákínínjéyo mewenáná,
Depito t́nínjé xegí áamá níkumíxínínjé emearígíáwa
t́nínjé aiwá menjagí nání agwí wiaríná o senfá
anjé pákínínjéwámí nípáwírí bisfkerfá Goríxo nání
peaxí t́nínjéfpí umeaíáná Depito nínínjé xegí
ámáyo ení nínínjé winínigíní. Bisfkerfá apí
apaxípánínjé imónígíáwaní ananínjé paxíríní. Apí
Depito nínínjé aiwí Goríxo o nání xwíyíá bí murí
enáná gí wíepísarínjé rowa ení agwí wiarínjagí
nání yaríná pí nání xwíyífání meararínjòí?”
nuríní

²⁷ re urínínigíní, “Goríxo áamá xámí
nimíxárimáná sfá wíyí kíkíá nwearo dinɔ́ síxí
yíníro epírí nání Sabarfá t́nínjéríní. Sabarfá xámí
nítírí áamá ríwíyo Sabarfáyo mewepíríá nání
imíxínjímání.

²⁸ Ayínání áamá imónínjéoní Sabarfá ayo aí
xiáwoníní. Nioní ‘Sabarfáyo ayí ananínjé.’
rípaxí imónínjéoníní.” urínínigíní.

3

Áamá wé kírinjé enjé womí nanjé imíxínjé nánínjé.

¹ Jisaso ámí rotú anjé wíwámí nípáwírí áamá wé
kírinjé enjé wo nweanagí níwínínjé uréwapíyaríná

² áamá Parisi wa —Awa re rarígíáríní,
“Sabarfáyo omínjé nerínáyí ayí nwfáríní. Áamá
aí Sabarfáyo nanjé nimíxírínáyí ayí nwfáríní.”
rarígíáríní. Awa Jisaso áamá wé kírinjé enjé omí

Sabarfáyo nanf wimixána omi xwiýfá mearanïro nánî sîŋwí nîwîniro ñweanagfa aiwi

³ o wé kirîñf enomi re urîñiniginî, “Nîwiápîñimeámi nîbîrî áwîñî e éf roî.” nurîrî

⁴ Parisiowami re urîñiniginî, “Segf diñf píoi moarîñoi? ‘Sabarfáyo ámayo nanf nîwiirínáyf ayf ananîrîñî.’ rîyaiwiarîñoi? ‘Sabarfáyo sipî nîwikárîrínáyf ayf ananîrîñî.’ rîyaiwiarîñoi?” nurîrî ámi re urîñiniginî, “‘Sabarfáyo simixíyo píráñîñf nimîxîrínáyf ayf ananîrîñî.’ rîyaiwiarîñoi? ‘Ámá nîpîkirínáyf ayf ananîrîñî.’ rîyaiwiarîñoi?” urfagi aiwi awa xwiýfá bî murîgíawixîñî.

⁵ Xwiýfá bî murarîñagfa nîwîñîrî sîŋwí nîwîñîmeríná wikf nîwóga nurî awa wé ikf enomi wá bî mîwianf diñf kíkími nîwimóga warîñagfa nîwîñîrî awa nánî diñf sipî enî nîwirî omi re urîñiniginî, “Wé íeapá éñapeî.” uráná o wé íeapá neríná re enîñiniginî. Rîxa nanf imónîñiniginî.

⁶ Rîxa nanf imónîagi Parisiowa sîŋwí e nîwîñîro nîwiápîñimeámi nîpeyearo áamá mîxf ináyf Xeroto tîñî nîkumîxîñîrî emearîgíáwa tîñî awí neánîro Jisasomi pîkianîro nánî ínîmî mekaxf megíawixîñî.

Ipípami dánî áamá obaxíyo uréwapîyîñf nánîrîñî.

⁷ Jisaso, Parisiowa xfo nánî mekaxf mearîñagfa, o xegf wiepîsarîñowa tîñî ámi ipíwá rîwonfîmîñî úáná áamá Gariri pîropenîsfyo dánf obaxf omi númî nuro áamá Judia pîropenîsfyo dánfîyî tîñî

⁸ wigí aṇí xwé yoí Jerusaremi áwini e mĩrĩniṇṇĩpimi dāṇíyí tĩni xwíá yoí Idumia ṇweáyí tĩni áamá iniigí Jodani rapáyo oriwámĩdāni ṇweáyí tĩni émányí aṇí biaú Saidoni tĩni Taia tĩni tĩṇí e ṇweáyí tĩni áamá xwé obaxí ayí Jisaso yarĩṇṇĩpĩ nāni aríá nĩwiro xfo tĩṇí e nāni bĩmiarĩṇagíá

⁹⁻¹⁰ Jisaso áamá obaxí sĩmĩxíyo naṇí imĩmĩximĩ éí eṇagi nāni áamá nĩni sĩmĩxíyí omĩ amáf rónanĩro nāni ikwĩkwierĩ niga warĩṇagíá nāni xegí wiepĩsarĩṇowamĩ re urĩṇĩnigĩni, “Áamá obaxí amáf nĩnĩrónĩrĩná nĩnĩxoyĩpióa nĩbarĩṇoĩ. Ewéyo pĩxemoánĩmĩ nāni pĩránĩṇí aṇwĩ e nĩtĩpoyĩ.” urĩṇĩnigĩni.

¹¹ Áamá imíó diṇí xĩxéroarĩgíáyí Jisasomĩ nĩwĩnĩrĩnáyí sĩmĩmanĩmĩni nĩpĩkĩnĩmearo wauní nĩwikārĩnĩro “Niaíwí Gorĩxoyáoxĩrĩni.” uranĩro yarĩṇagíá nāni

¹² o mĩxí numáinowārĩrĩná mĩxí ríá tĩṇí nurĩrĩ re urĩṇĩnigĩni, “Nionĩ Gorĩxomĩ xewaxonĩ eṇagi nāni áwanĩ mĩrowiáropanĩ.” urĩṇĩnigĩni.

Xegí wiepĩsiníáwamĩ rĩpeaṇí nānĩrĩni.

¹³ Jisaso dĩwíyo nāni nĩyirĩ áamá xfo xegí wimónarĩṇowamĩ “Soyĩné enĩ yapĩpoyĩ.” uráná awa enĩ xfo tĩṇí e nāni nĩyiro wĩmeááná

¹⁴⁻¹⁵ o áamá wé wúkaú sĩkwí waú xfo tĩni emepĩrĩá nāni imónĩro xfo nāni wáí nurĩmero áamá imíó xĩxéroarĩṇíyí mĩxí umáinowārĩpaxí nimónĩro ero epĩrĩá nāni rĩpeaṇĩnigĩni.

16 Ámá wé wúkaú síkwí waú xó rípeañowa wigí yoí rowaríní. Wo Saimono —O Jisaso yoí ámí bí Pitaoyí wírínoríní. O t́níní

17 ámí waú Sebediomí xewaxowaú Jemiso t́níní xogwáo Jono t́níní —Awaúmí Jisaso yoí Boane-sisowaúyí —Yoí ḿkí ayí awaú akiríwíníní ímónígííwaú enagí náníríní. Yoí e wírínowaú t́níní

18 ámí wo Adíruo t́níní ámí wo Piripo t́níní ámí wo Batoromuo t́níní ámí wo Matíyuo t́níní ámí wo Tomaso t́níní ámí wo Arípíasomí xewaxo Jemisoyí rínínjo t́níní ámí wo Tadíaso t́níní ámí wo Saimono —O yoí ámí bí Seretoyí ríníníyí —Yoí ḿkí ayí “Émáyí ámí oxídowáraneyí.” rarígíáyí náníríní. E rínínjo t́níní

19 ámí wo yoparo Isíkariotí dání Judaso —O Jisaso nání miyí rorírímenoríní. O t́níní ámá wé wúkaú síkwí waú awamí rípeañínigíní.

“O oboyá eníeáníní t́níníyaríní.” rígíá náníríní.

20 Jisaso t́níní wiepísarínjowa t́níní ámí aní e nání nuro ñweañáná ámá obaxí o t́níní e awí neáníro epíroyí wiarínagíá nání niyórímoro aiwá ḿnínípaxí wimónarínagíá

21 Jisasomí xexírímeáyí ámá wí xó nání “Xewanínjo ríxa majíá níkárínírí yaríní.” rarínagíá aríá níwiro omí níwirímeámí waníro nání baríná

22 Goríxoyá ñwí ikaxí mewegíá wa aní yoí Jerusaremi dání níbímáná Jisaso t́níní e rémónapíáwa ámáyo Jisaso nání re nura ugíawixíní, “Imíó xíráóníní ímónínjo Biese-buroyí rínínjo —O xegí yoí bí Setenoríní. O

Jisasomi ríwíminí nírómáná xixéronagi nání o áamá imíó xixéroariníyo mǎxǎ umáinowárariní.” nura warínagíá nání

23 Jisaso awamí “Níwanínóní tǎnǎ e nání bǎpoyí.” nurírí ewayí ikaxí bí nuríríná re uríníniginí, “ ‘Seteno xegí wǎamí mǎxǎ umáinowárípaǎxǎ imóníní.’ rǎyaiwiarínó?” nurírí

24 ewayí xwǎyǎ rǎpí uríníniginí, “Áamá axowa mǎxǎ niníro xepíxepá níróníróná enǎ mǎweánípa nero mǎmianǎwǎ upǎrǎríní.

25 Áamá gwǎ axírí ení mǎxǎ niníro xepíxepá níróníróná enǎ mǎweánípa nero xwǎámí imónípǎrǎríní.” nurírí “Seteno xegí wǎamí mǎxǎ umáinowárípaǎxǎ mimónínagi nání rǎa nearariní?” oyaiwípoyínírí ewayí xwǎyǎ apí nurímáná

26 áamí re uríníniginí, “Seteno ení xegí wǎamí tǎnǎ mǎxǎ niníro xepíxepá nírónírónáyǎ wiwanínowa enǎ meánǎ niníro xopǎrǎrǎ inípǎrǎríní.” nurírí ayí xewanínó nání dǎnǎ re oyaiwípoyínírí “Setenoyá enǎ eánínǎpí tǎnǎ mé omí xopǎrǎrǎ wimínírí rǎa yaríní?” oyaiwípoyínírí nání

27 áamí ewayí xwǎyǎ rǎpí uríníniginí, “Áamá wo áamá rǎa rǎnǎ woyá iyǎ íá urápekíxémínírí nání oyá anǎyo nípáwiríná amíná anǎ xiáwomí gwǎ níyírí nítimáná amípí oyá ananí urápekíxeníniginí.” nurírí

28 áamí re uríníniginí, “Nioní nepa searariníní. fǎwǎ yarígǎpǎraní, rǎperírǎ inarígǎpǎraní, amípí sípí níní áamá yarígǎpǎ Goríxo ananí yokwarímǎ

seaiiníáriní.

²⁹ E nerí aiwí áamá Gorixoyá kwíyí nání ríperirí méfáyí Gorixo e ríápi ámi wí yokwarimí wiiníámani. Aníjé e nimónirí xwíyíá meárinípiríáriní.” uríjínigíní.

³⁰ Ayí rípi nání e uríjínigíní. Gorixoyá kwíyí t́níní imíó mǎxǎ umáinowáraríjagí aiwí awa Gorixoyá kwíyí ríperirí nímearíro “Jisaso imíó díní xíxéronagí nání imíó wíamí mǎxǎ umáinowáraríní.” raríjagíá nání Jisaso xwíyíá api uríjínigíní.

Xínáí t́níní xexíxímeáowa t́níní nániríní.

³¹ Jisaso síní aníyo njewanáná xegí xínáí t́níní xogwáowa t́níní nírémónapiro bíaríwámíní nírómáná “Jisaso níwíapírí síjwí oneaníní.” uráná

³² áamá Jisasomí epíroyí níwíro míní míní níjweaxa pugíá wí re urígíawixíní, “Ái dǎxǎ rínáí t́níní ríríxímeáowa t́níní bíaríwámíní nírómáná joxí nání raríjoi.” uríagíá

³³ o “Ewayí xwíyíá bí ríá neararíní?” oy-aiwípoyínirí yaríjé re winíjínigíní, “Áamá gíyí gí nókí t́níní gí níríxímeáowa t́níniríní?” nurírí

³⁴ áamá míní míní níjweaxa pugíáyo síjwí níwínímeríná re uríjínigíní, “Gí inókíwayíné, níríxímeáowayíné ríxa t́ njweagíá ayoí.

³⁵ Áamá gíyí Gorixo ríjíyo díní níkwíroro xídarígíáyí ayí gí inókíwáníjé t́níní gí níríxímeáníjé t́níní imónígíáyíríní.” uríjínigíní.

4

Ewayí ikaxí wíxí siyí wíároní nániríní.

¹ Jisaso ámi ipí Gariri imañí tñí e nání nurí nuréwapíyirí áamá xwé obaxí awí neáníro epíroyí wiaríñagí o ewéyo nípíxemoánírí éí nñwearní áamá nñí sñí ipí imañí e ñwearnáná

² o nuréwapíyiríná xixewisí xwíyíá amípí obaxí nání nuréwapíyirí

³ re uríñinigíñí, “Aríá époyí. Áamá wo o xegí omíñíyo axípí wítí siyí nñwíároa umíníñí nání nurí

⁴ xwíá yuní ikíxeáríñíñe píráníñí nñwíároa nurí aiwí wí óf mañpá tñí píeróáná íñí nñbíro míméání eníñinigíñí.

⁵ Ámi wí sñá íñímí yapíñíñáná xwíá onímíápi seáyí e enáná wíárofíyí xwíá akwíñfánáí enagí nání apaxí mé nerápímáná

⁶ sogwí nñwepíñíñí xáíwí anaríná pípíñí mñwáríñagí nání nñyíweáníñí yeáyí yáríñinigíñí.

⁷ Ámi wí emí pípíñí aríkiáríñíñe wíárofíyí emí pípíñíyo dání nerápíñí xenwíráñíñagí nání wítí siyí apí ná mñweníñinigíñí.

⁸ Ámi wí xwíá nañí e wíárofíyí píráníñí nerápíñí xwé nerí ná nñkíkíreáníñí wí xwé onímíápi nñwerí wí xwé obaxí nñwerí wí aga dñí nñmori íá mñropaxí weníñinigíñí.” nuríñí

⁹ ámi re uríñinigíñí, “Seyíñé wítí siyí nání nioni ewayí xwíyíá ríá apí nání aríá ókiarí nñmónípoyí.” uríñinigíñí.

Eníñá ríñíñípi tñí xixení ewayí ikaxí uríñí náníñíñí.

¹⁰ Idáná o xegípi ñwearnáná wíepísaríñowa wé wúkaú síkwí waú tñí áamá wí xó tñí

emearigfáyǵ tǵnǵ wigǵpǵ ewayǵ xwiyǵǵ xǵo rǵǵpǵ nǵnǵ yarǵǵnǵ wiarǵnǵ

11 o re urǵǵnǵnǵnǵ, “Xwiyǵǵ Gorǵxo seyǵné xǵo xegǵ xwioxǵyo mǵmeámǵ nerǵ seamenǵweanǵa nǵnǵ enǵnǵa dánǵ ínǵmǵ imónǵǵǵpǵ nionǵ rǵxa wǵǵ searókiamoarǵǵnǵnǵ. E nerǵ aiwǵ ámǵ nionǵ dǵǵǵ mǵnǵkwǵró wigǵ dǵǵǵ tǵnǵ néra warǵǵǵáyo nionǵ uréwapǵyarǵnǵa mǵkǵpǵ arǵǵa mǵnǵ ewayǵ xwiyǵǵ rarǵǵǵpǵnǵ arǵǵa niarǵǵǵoǵ.

12 Ayǵ rǵpǵ nǵnǵ ewayǵ xwiyǵǵǵnǵ urarǵǵǵnǵ. Gorǵxoyǵ xwiyǵǵa wǵǵa rókiamoaǵǵ Aisaiaoyǵ rǵnǵǵǵo ámǵ nionǵ dǵǵǵ mǵnǵkwǵró wigǵ dǵǵǵ tǵnǵ néra warǵǵǵáǵǵ nǵnǵ enǵnǵa nǵrǵrǵ rǵwamǵǵǵ re eaǵǵnǵnǵnǵ, ‘Ámǵ ayǵ wigǵ uyǵnǵ yarǵǵǵǵpǵ rǵwǵmǵnǵ mamóánǵǵǵ Gorǵxo yokwarǵmǵ wiinǵǵnǵnǵ ewayǵ xwiyǵǵa arǵǵa nǵwirǵnǵa arǵǵa nǵwiro aiwǵ nǵǵǵǵa mimónǵ ero sǵǵwǵ nǵwǵnǵrǵnǵa sǵǵwǵ nǵwǵnǵro aiwǵ dǵǵǵ mǵmó ero epǵrǵ nǵnǵ ewayǵ xwiyǵǵǵnǵ urǵnǵǵǵrǵnǵ.’ Aisaiao enǵnǵa rǵwamǵǵǵ e eaǵǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ nionǵ xǵxenǵ e yarǵǵǵnǵ.” urǵǵǵnǵnǵnǵ.

Ewayǵ ikaxǵ witǵ siyǵ wiároǵǵ mǵkǵpǵ nǵnǵrǵnǵ.

13 O ámǵ re urǵǵǵnǵnǵnǵ, “Soyǵné ewayǵ xwiyǵǵa nionǵ rǵǵǵpǵ sǵnǵ majǵǵa rimónǵǵǵoǵ? Ewayǵ xwiyǵǵa apǵ nǵǵǵǵa mimónǵpa nerǵnǵǵǵ, ewayǵ xwiyǵǵa nionǵ rarǵǵǵa nǵpǵnǵ arǵge nerǵ nǵǵǵǵa imónǵpǵrǵǵǵrǵnǵ? Mǵkǵpǵ áwanǵ osearǵmǵnǵnǵ rarǵǵǵnǵ.

14 Ámǵ witǵ siyǵ wiároarǵǵoyǵ xwiyǵǵa Gorǵxo nǵnǵ wǵǵa nemerǵ urǵmearǵǵónǵǵ imónǵnǵ.

15 Ámǵ wǵ witǵ siyǵ óǵpǵ tǵnǵ piéroǵpǵ inǵ nǵbǵrǵ manarǵǵǵǵnǵǵ imónǵnǵ. Ayǵ xwiyǵǵa Gorǵxo

náni arfá wífápi Seteno ayf Gorixo náni dñf mopfrixiniri añni nibiri pfpfrf nñwirf emf mñmeámf yarññrini.

¹⁶ Ámá ámi wí witf siyf sfñá ínimf yapñññáná seáyf e xwáf onimiápi eñáná wiáróyfññf imónni. Ayf xwíyáf Gorixo náni arfá nñwiróná yayf nñwiniri nñxñdanñro yarñná

¹⁷ xwíyáf ná ínimf pñpññññf mñwáññagf náni aññf xñdarigfámanf. Xwíyáf Gorixo náni xñdanñro yarññagfá náni ámá wí nibiro nepa eñf neánñro rfá xñdarññoiniri iwamfó nñwíwapñyirf xeanñf wikeáráná apaxf mé pñf wiárarigfáñf.

¹⁸ Ámá ámi wí witf siyf emf pñpñf arfkiárñññe wiáróyfññf imónni. Ayf eñf xwíyáf Gorixo náni arfá nñwiro aiwf

¹⁹ amípí xwáfáyo dñf náni dñf obibaxf nñmoro ‘Amípí wí nionf mññmúropa onini.’ nñyaiwiro amípí wí náni ‘Arñge nñmeanfáñfani?’ nñyaiwia nurñnáyf witf emf nerápirf xewñrárarñf yapf nñmónñro aiwá ná mñkñkñreánarññyf yapf imónarigfáñf.

²⁰ Ámá ámi wí witf siyf xwáf nanf imónñe wiáróyfññf imónni. Ayf xwíyáf Gorixo náni arfá nñwiro dñf nñkwñroro píraññf nñxñdñroná witf siyf aiwá ná wí xwé onimiápi werf wí xwé obaxf werf wí aga dñf nñmorf fá mñropaxf werf yarññyfññf imónni.” Ewayf xwíyáf mñkñpñ náni áwanf e urñññññf.

Ewayf ikaxf ramixf nñññññ.

²¹ O wiepñsarññowa “Ámá ayo aññf yumfí winfáñf.” yaiwipfrixiniri sññf ewayf xwíyáf

nánì áwàṅf̣ nùrìríná re urìṅìṅìṅìṅì, “ ‘Ámá ramìxí nìṁìxárómáná sìxí xwé wá nìṁearì upìxákwiárìp̣rìxìṁì.’ rìyàiwìarìṅò? ‘Pien̄f̣ íkwian̄w̄f̄yò ìṁìṁì tìp̣rìxìṁì.’ rìyàiwìarìṅò? Oweoì, íkwian̄w̄f̄yò sìṅàṁṅìf̣ e tarìg̣f̄arìṁì.” nùrìrì

²² re urìṅìṅìṅìṅì, “Xwìyá eníná dánì Gorìxo x̄f̄o xeg̣f̣ xwiox̄f̄yò m̄imeám̄ nerì seamen̄wean̄f̄a nánì ìṁìṁì imónìṅf̣p̣iranì, am̄p̄ì p̄f̄n̄f̄ imónìṅf̣p̣iranì, nìp̄ṁì sìṅàṁ imónìṁf̄arìṁì.

²³ Xwìyá nionì seararìṅàp̄ì nánì ar̄f̄a ókìar̄f̄ nìṁónip̄oyì.” nùrìrì

²⁴⁻²⁵ re urìṅìṅìṅìṅì, “Ar̄f̄a n̄nir̄f̄ná d̄iṅf̄ p̄ir̄an̄ṅf̄ n̄ṁoro ar̄f̄a n̄r̄f̄ṁìṁì. E ner̄f̄náȳf̄, Gorìxoyá d̄iṅf̄ t̄f̄n̄f̄ n̄j̄f̄á n̄ṁónìro sìṁf̄ d̄iṅf̄ p̄ir̄an̄ṅf̄ n̄ṁoro ar̄f̄a n̄ṁia nùr̄f̄náȳf̄, oyá d̄iṅf̄ t̄f̄n̄f̄ n̄j̄f̄á áṁf̄ w̄ín̄f̄ n̄ṁóga up̄r̄f̄arìṁì. E mepa ner̄f̄náȳf̄, p̄f̄né nionì seararìṅàp̄ì r̄f̄w̄f̄ṁìṁì mamoro ík̄f̄ nemoro ner̄f̄náȳf̄, xwìyá Gorìxo nánip̄ì n̄j̄f̄á w̄í imónip̄r̄f̄áṁan̄f̄. Xwìyá Gorìxo nánip̄ì n̄j̄f̄á on̄ṁiáp̄ì imónig̣f̄áȳf̄ aì xewan̄ṅò áṁf̄ p̄r̄ip̄r̄f̄ w̄ín̄f̄arìṁì.” urìṅìṅìṅìṅì.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ w̄it̄f̄ siȳf̄ xeg̣f̄p̄ì er̄áp̄ṅf̄ n̄ánìr̄f̄ṁì.

²⁶ O sìṁf̄ áṁá e ṅweaḡf̄a n̄yoni xwìyá Gorìxo xwiox̄f̄yò m̄imeám̄ nerì umeṅwean̄f̄a nánip̄ì nùr̄f̄ríná áṁf̄ ewaȳf̄ xwìyá b̄ì nùrìrì re urìṅìṅìṅìṅì, “Gorìxo x̄f̄o xeg̣f̣ xwiox̄f̄yò m̄imeám̄ nerì seamen̄wean̄f̄ap̄ì re imónìṁì. Ámá wo om̄iṅf̄yò nánì nùrì w̄it̄f̄ siȳf̄ n̄w̄iár̄óa nùs̄áná

²⁷ sá werì w̄iáp̄ṁìṁearì yar̄f̄ná w̄it̄f̄ siȳf̄ r̄ixa ner̄áp̄r̄ì xwé nerì o ‘Ar̄ige ner̄áp̄r̄ì r̄f̄a peyar̄ṁì?’ yaiwìar̄f̄ná

28 xegípi xwíáyo dání nipeyiri iwí niga niyiri siyí nerí ná níkíkíreága nipeyiri

29 yóí éaná ríxa mipaxí enagi níwínírná kirá nímeari míwákwímí yarínírní.” uríniginí. Goríxo xegí xwioxíyo mímeámí nerí umeñweanípi axípi iwamíó neríná ayí díní “Aríge neríná xwé imónínfáriní?” níyaiwiro aiwí “Xegípi xwé imónínfáriní.” oyaiwípoyíní nání e uríniginí.

Ewayí ikaxí masité siyí nániríní.

30 Ámí re uríniginí, “Pí pí ewayí xwíyá nírirane Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí neamenweanípi nání raníwíní?

31 O níbirí neamenweanípi masité aiwá siyíníjí imóníní. Masité aiwá siyí nurírná aga onímiápi wiároarígá aiwí

32 nerápmáná xwé nerí aiwá níní negí omíníyo yarínípmí seáyí e ní múrorí rení sepiá wiexáraráná íní níbirí yéwí íniríwámíní tarínírní.” uríniginí. Ayí “Iwamíóyí nene onímiápi nerí aiwí ríwéná áamá xwé obaxene Goríxo neamenweanírní.” oyaiwípoyíní e uríniginí.

33 Xwíyá Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí umeñweanípi nání nurírná áamá ayí aríá wipaxípi tíní xixení ewayí xwíyá obaxí axípníjí imóníní nura nuri

34 sání áwaní bí murí ewayí xwíyání nura nuri aiwí wiepísarínowa tíníní níñweaníná ewayí xwíyá xó uraríní míkípi nání áwaní urayíniginí.

Ipi imeamfkwf yariniagi saminiƒ imixiniƒ naniƒrini.

³⁵ O ewayf xwiyfa nura nusiƒana sƒapi tƒni axina xegf wiepiƒsariƒnowami re uriniƒnigini, “Ipiyo jƒariwamiƒni oxemoaneyi.” urana

³⁶ awa ama obaxf e awi eaniƒgiayo pƒni niwiariƒmi ewe Jisaso ef niƒweari e dani pƒne urɛwapiƒyariniƒpami eni nipiƒxemoaniro Jisaso tƒni nuro ewe wi eni awa tƒni warina re eniniƒgini.

³⁷ Rƒwipi biri iniƒgi eni imeamfkwf eri nerina eweyo miƒeamiƒ yariƒna eweyo iniƒgi rixa niroga wiapiƒniƒmeaariƒnagi niwiniro

³⁸ Jisaso ewe ikwemiƒniƒmiƒni ikwianƒwiyo sa wenomi saiwiariƒ niwiro re urigafawixini, “Nearɛwapiƒyariniƒoxini, none rixa iniƒgi namianiƒri yariƒnwayo! Joxi diƒgi niƒmori riwenini?” urana

³⁹ o niwiapiƒniƒmeari re eniniƒgini. “Rƒwipi saminiƒ oweariƒni.” riri “Iniƒgi imeamfkwf yariƒniƒpi eni saminiƒ oweariƒni.” riri eana apaxf me rƒwipi saminiƒ weri iniƒgi eni saminiƒ weri yarana

⁴⁰ re uriniƒnigini, “Soyne pi nani wayf seainariƒni? Diƒgi miƒnikwiroƒpa nero nani wayf riƒseainariƒni?” uragi

⁴¹ awa of nikariƒniro nani wigipi re riƒniƒgiƒawixini, “Pi amaoriƒani? Iminiƒ tƒni iniƒgi tƒni o rana ariƒre amaniƒgi ariƒa niwiri saminiƒ riƒa wenoi?” riƒniƒgiƒawixini.

Imfó obaxí xixéroarɨnomi mixí umáɨnɨɨf nánɨrɨnɨ.

¹ Jisaso tɨnɨ xegí wiepɨsarɨɨnowa tɨnɨ nuro ipí yoí Gaririyo jɨariwámɨnɨ áamá wigí yoí Gegesayí aɨɨyo niwiékɨnɨmearo

² o rɨxa ewéyo dánɨ ayoáána re enɨnigɨnɨ. Rɨxa áamá imfó dɨɨɨf xixéroarɨɨf wo áamá xwáɨpáyo dánɨ niweapɨrɨ Jisasomi niwímeari

³ —O áamá xwáɨpáyo anɨɨɨf e weagorɨnɨ. Áamá wí ainɨxí aí tɨnɨ aí gwí mɨjáriɨpaxí yagíorɨnɨ.

⁴ Íníná ainɨxí tɨnɨ gwí xaiwí wirí tɨnɨ síkwíyo tɨnɨ wéyo tɨnɨ járariɨagáa aiwí o naríkiáriɨmɨ wagorɨnɨ. Áamá wí enɨf neánɨro omɨ xayɨpemɨxɨpaxí yagíomani.

⁵ Xegíɨpɨ anɨɨɨf xwáɨpáyo niɨwearɨná ikwáwɨyíná árɨwɨyíná dɨwí tɨɨɨf e dánɨ makíɨwí nɨmóa nurí sɨɨɨf nɨmearɨ pírí nuyíkíga wagorɨnɨ.

⁶ O Jisaso jámɨ barɨɨagɨ niwɨnɨrɨ mírí nɨwerɨ wauní niwikáriɨnɨ

⁷⁻⁸ Jisaso manɨf tɨnɨ “Áamá romɨ imíoyíné sɨnɨ dɨɨɨf mɨxixéropant. Pɨnɨ wiáriɨpoyí.” urariɨagɨ o xwamiánɨ niwiri “Jisasoxí pí neaimɨnɨrɨ barɨɨnɨ?” nurɨrɨ “Gorɨxo ɨwáa amipí niyonɨ seáyí e múroɨnomɨ xewaxoxɨrɨnɨ. Wauní siariɨagwí nánɨ Gorɨxoyá sɨɨwíyo dánɨ ‘Rɨnɨɨf wí seaiapɨmiméinɨ.’ neareɨ.” uríagáa

⁹ Jisaso yariɨɨf “Segí yoí píriɨnɨ?” wíána imíowa re urígáawixɨnɨ, “None xwé obaxí mɨrónɨɨagwí nánɨ yoí Rijonɨyɨ —Yoí mɨkí ayí mɨxí nánɨ xwé obaxí gwí mónariɨgáa nánɨrɨnɨ. Yoí Rijonɨyɨ rɨnɨɨwɨnɨ.” nurɨro

10 wauní niwiro aríki “Xwáa t́yo dání imóne mǎxǎ mǎneamáinowáripáni.” nuríro

11 odipí aga xwé obaxí bi d́wǎ wíyo miaúrǎrǎ niníro aiwá naríṇagǎa niwiníro

12 wauní rǎxǎṇǎ re urǎgǎawixǎni, “Imóne odipíyo rǎwǎmǎni nírómáná dṇǎ oxǎxérópoyǎni rǎ sṇwǎ neanei.” urǎgǎa

13 Jisaso xe dṇǎ oxǎxérópoyǎni rǎ sṇwǎ wináná imóo ámá omí dṇǎ xǎxérógǎpǎ nǎmǎxearo ámǎ odipíyómǎni xǎxéróáná re egǎawixǎni. Pǎmanǎ éfǎ ronǎ wí e aṇǎni wéǎyǎ wǎarǎ sǎwá nero anṇǎni ipíyo nǎpiéroro pǎyǎ egǎawixǎni. Odipí ayǎ woní marǎá, 2,000 pǎyǎ egǎawixǎni.

14 E éáná ámá odipí mearǎgǎyǎ aṇǎni nuro odipí éǎpǎ nǎni aṇǎ e ṇweagǎyó áwanǎ nurǎrimí nuro omṇǎ tṇǎ e yarǎgǎyó ení áwanǎ nura eméáná ámá nǎni “Pí rǎa eṇoi?” niyaiwiro sṇwǎ winaníro nuro

15 Jisaso tṇǎ e nírémoro wenṇǎ éǎyǎ winǎgǎawixǎni. Ámá imóo dṇǎ xǎxéroarṇo xegǎ yarṇǎpa mé dṇǎ sǎxǎ níni rǎ aikǎ niyíníri riwo éfǎ ṇweaṇagǎ niwiníro xámí imóo obaxí dṇǎ xǎxérógǎ nǎni “Nepa imóo xǎxéroago orǎni?” niyaiwiro wáyǎ yarǎná

16 ámá Jisaso imóo mǎxǎ umáinowǎrǎgǎ winǎyǎ repǎyǎ niwiro imóo sayá meago éǎpǎ nǎni tṇǎ odipí éǎpǎ nǎni tṇǎ repǎyǎ wǎáná

17 Jisasomí wauní niwiro re urǎgǎawixǎni, “Negǎ xwáa re pǎni nǎneawiǎrimí ui.” uráná

18 o rǎxa ewéyo pǎxemoánǎmǎni rǎ yarǎná imóo dṇǎ xǎxéroo wauní nuríri “Nioní ení joxí tṇǎ wanǎwií.” urarṇagǎ aiwǎ

19 Jisaso nioní t́nì xe ounìrì s̀ìḡwí m̀ìwìḡḡpa nerì re urìḡḡnìḡḡnì, “Dìxí aḡf e nánì nurì d̀ìxí á máyo Ámínáonì ayá ǹìr̀ìr̀ìm̀ìx̀ìr̀ì síáḡf nánì áwāḡf nura ú̀r̀ìx̀ìnì.” ur̀ìḡḡ

20 o nurì aḡf Dekaporis̀ìyo aḡf aḡf níkwíróga unìḡf̀ìyo áwāḡf nura nemerì am̀ìḡf Jisaso wíḡḡf nánì áwāḡf nura emear̀ìná á má ǹìnì d̀ìḡf udud̀f ǹìwìḡḡr̀ì “Arìge nerì naḡf éor̀ìanì?” yai-wiag̀fárinì.

Apìxí rag̀f anìḡf pwarìḡf wímì t́nì miáí peǹf wímì t́nì naḡf im̀ìx̀ìḡf nánìr̀ìnì.

21 Jisaso t́nì xeg̀f wieḡḡsarìḡḡowa t́nì á m̀ì ewéyo nú́fásáná ipíyo j̀fár̀ìwám̀ìnì níwíék̀ìnìmearo ewéyo d́anì nayoaro ipí t́ḡf aḡwì e ronáná á má obax̀f ǹìb̀ìro Jisaso t́ḡf e ep̀íroỳf yar̀ìná

22 á má wo —O Judaỳfýá rotú aḡf wíyo á m̀ìnáo nímóǹr̀ì meḡweaḡḡorì. Xeg̀f yoḡ Jairasoỳf r̀ìnìḡḡorì. O ǹìb̀ìr̀ì Jisasom̀ì s̀ìḡwí ǹìwìḡḡr̀ìná oyá síkwí t́ḡf aḡwì e m̀ìḡf xwíáyo ǹìkwíror̀ì wauǹf ǹìwikár̀ìnìr̀ì

23 wauǹf xwíyá re urìḡḡnìḡḡnì, “Ǵf miáí r̀ìxa aḡwì ayo ǹìpepax̀f enì. Í naḡf nerì s̀ìḡf unì nánì jox̀f ǹìb̀ìr̀ì wé seáỳf e ikwíáreì.” ur̀ìḡḡ

24 Jisaso o t́nì nawínì úáná á má ǹìnì ǹìx̀f̀d̀ìro ìkwíkwier̀f war̀ìná re enìḡḡnì.

25 Apìxí wí —Í xeg̀f rag̀f anìḡf pwar̀ìná xwiogẁf wé wúkaú síkwí waú múroǹf̀r̀ìnì.

26 Í naḡf onim̀ìx̀ḡḡpoỳǹr̀ì xwírf obax̀fyo nìḡwí ayá wí ǹìroaaỳr̀ì m̀ìnì ǹìwìr̀ì aí r̀ìnìḡf winarìḡḡḡḡf naḡf b̀ì oǹìmiáḡf mé ǹìỳḡḡḡ

yarin̄r̄in̄i. Xegí n̄gwí anipá imónin̄agí aí ámi wín̄i m̄ix̄n̄in̄j̄ yom̄ixar̄iḡír̄in̄i.

27-28 Í Jisaso nán̄i ar̄á n̄wir̄iná “Oyá iȳáyo aí amáí n̄rón̄r̄ináȳí ámi nan̄j̄ em̄ín̄i.” n̄yaiw̄ia n̄b̄ir̄i áamá ep̄roȳí eḡáyo áw̄in̄i e n̄dakw̄ir̄i r̄íw̄m̄i d̄án̄i wé íeapá ner̄i oyá iȳá amáí rón̄in̄in̄iḡin̄i.

29 Amáí rónán̄a raḡí an̄in̄j̄ pwar̄in̄j̄p̄i yeáȳí s̄ik̄iár̄in̄in̄iḡin̄i. Raḡí yeáȳí s̄ik̄iár̄aḡi n̄ainen̄r̄i re yaiw̄in̄in̄iḡin̄i, “R̄ixa nan̄j̄ r̄iȳín̄i ré̄in̄i?” yaiw̄iar̄iná

30 Jisaso n̄j̄f̄á n̄imón̄r̄i “En̄j̄ eán̄in̄j̄ n̄ion̄iyá b̄i n̄inowár̄im̄i ip̄i run̄oj̄?” n̄yaiw̄ir̄i n̄ik̄in̄imón̄r̄i re r̄in̄in̄iḡin̄i, “Ḡí iȳáyo amáí go rón̄igo?” rán̄a

31 xeḡí wiep̄sar̄in̄owa re ur̄iḡaw̄ix̄in̄i, “Jox̄i áamá ep̄roȳí n̄siro íkw̄ikw̄ier̄í n̄siga war̄iná pí nán̄i ‘Go ḡí iȳáyo amáí n̄rón̄igo?’ rar̄in̄in̄i?” ur̄íaḡí

32 ap̄ix̄í e w̄ílm̄i s̄in̄w̄í w̄in̄im̄in̄r̄i nán̄i sagaḡí emear̄in̄aḡi

33 í “Jisaso píran̄in̄j̄ n̄im̄ix̄í̄r̄in̄i.” n̄yaiw̄ir̄i wáȳí ner̄i en̄j̄ óí n̄éra n̄b̄ir̄i Jisasom̄i agw̄r̄iw̄ám̄in̄i waun̄í n̄iwikár̄in̄r̄i m̄in̄j̄ xw̄áyo n̄ikw̄ror̄i x̄í é̄ip̄i nán̄i w̄íá rókiamón̄aḡi

34 Jisaso re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Ineȳi, j̄ix̄i d̄in̄j̄ n̄in̄ikw̄ror̄in̄j̄p̄im̄i d̄án̄i er̄ík̄iemeán̄ín̄i. S̄im̄ix̄í ayá sinar̄in̄j̄p̄i ámi w̄í sin̄ín̄f̄á men̄aḡi nán̄i ámi ayá b̄i m̄isin̄í kikíf̄á n̄éra ui.” nur̄ir̄i

35 s̄in̄i ím̄i e urar̄iná s̄in̄i miáí s̄im̄ix̄í wen̄e m̄irémopa ner̄iná áamá w̄í rotú an̄j̄ mewen̄oyá an̄j̄ e d̄án̄i n̄ib̄iro Jisaso nán̄i re urémeaḡaw̄ix̄in̄i, “Nearéwap̄iyar̄in̄jom̄i s̄in̄i ayá w̄í mur̄in̄j̄weapan̄i.

Dixí miái ríxa penjoí.” uraríná

³⁶ Jisaso aríá e niwirí rotú ańf mewenomi re uríńiniginí, “E nerí aiwí wáyf mepanı. Díníni nínikwíróa uí.” nurírí

³⁷ áamá níní e nurakionwirárimáná aiwí “Pitao tńni Jemiso tńni xogwáo Jono tńni awa nioní tńni xe obípayinírí sńwí owínimíní.” nıyaiwirí nuro

³⁸ rotú ańf mewenoyá ańf e nırémoro Jisaso yaiwínıńf nínírí rınarıńagı aríá niwirí wí yeyí nıra waríná wí ńwapé rarıńagfa niwínírí

³⁹ ańfyo nıpáwirí re uríńiniginí, “Pí nání ńwí earo yeyí rıro yarıńoı? Miái ríxa penjoínírí ńwí rimiearıńoı? Í sa sá wení.” nurírí

⁴⁰ rıpáá nura waríná o áamá níní emí mımıxeámf nerí miáımı xanıyau tńni omí kumıxınarıgfa waú wo awa tńni ańf awawá ikwíronıńf miái wenf wámı nıpáwıro

⁴¹ Jisaso miáımı wéyo íá nımaxırırí xegf pńné tńni “Tarita kumi.” nurírí —Ayf agapńné “Miá rıyí wiápńımeaı.” urarıńwápi nánıríní. E uráná re enıiniginí.

⁴² Í ríxa nıwiápńımearí xegf xwiogwí wé wúkaú sıkwí waú enagı nání ríxa nıwiápńımearí ańf yaríná ayf sırf nıpıkínıro “Arıge ámı rfa wiápńımeanjoı?” nıyaiwıro ududf yaríná

⁴³ Jisaso ńwí ikaxf re uríńiniginí, “Nioní éapı áamá wıyo áwanf murıpa épiyí.” nurírí “Ímı aiwá bı mını wıpiyí.” urıńiniginí.

6

Áamá xegf ańf e dánfıf rfwf umogfa nánıríní.

¹ Jisaso aní e píní nīwīárími úáná xegí wíepísarínjowa nīxída nuro o tíní xegí aní e nīrémoro nīnjweagíasáná

² ríxa Sabaríá imónínáná o nuri rotú aníyo nīpáwiri xwíyíá Goríxoyá uréwapíyaríná áamá aríá wííáyí sirí nīpíkíníro xwioxíyo dání ríá nīwóroa nuro re rínígíawixíní, “Ro xwíyíá apí ge ríá nījíá imónígoí? Nījíá oyá pí nījápí ríá neaíwapíyaríní? Emímí o yarínjípí aríge nījíá imónínjíríní? Oweoi, re dánjoríní. Nenénínjé imóníní.

³ Áamá ro xegí omínjé sa aní mīrarínjoríní. Sa Mariaí xewaxoríní. Xegí xexírímeáowa wígí yoí Jemiso tíní Josiso tíní Judaso tíní Saimono tíníríní. Xexírímeaíwa nene tíní ení nawíní mīnjweapa renjoi? Aríge nīmónírí nearéwapíyaríní?” níríga nuro “Aríá mīwipaní.” níríníro wígí xwioxíyo dání wíkí nīwóga waríná

⁴ Jisaso xewanínjō nání nuríríná wígí rarígíápí tíní xixení re urínínigíní, “Áamá aní mīdánjyí Goríxoyá wíá urókíamoarígíáyo aríá umónarígíá aí wígí e dánjyí tíní xexírímeáyí tíní ‘Sa negí áamáoríní.’ níríníro aríá umónarígíámaní.” nurírí

⁵ e emímí mīwíwapíyipaxí enagi aí áamá sīmíxí yarígíá wíyoní wé seáyí e nīwikwíárírí nanjé imíxínínigíní.

⁶ E neríná o ayí dínjé mīwikwíropa nero aríá mumónarínjagíá nání ududí winínínigíní.

Wíepísarínjowa wáí urímépojínírí uowárínjé náníríní.

O anj apj apj ikwíróńńj wíy wíyonj nemeř xwíyá Gorixoyá nuréwapjya nemeřná

⁷ xegj wiepřsarjnowa wé wúkaú síkwj waú awamj “Awí eánřpoyj.” nurjřj waú waú xixegjńj upřřj nánj nřkumřxřřj nřwářřřná imřóyo mřxř umářnowářřřřj eñj řixř eánřj bř xixegjńj eñj řixř neámřxowářřřj

⁸ řwř ikaxř re urjńjńgřńj, “Wagwř wagwř anj wíy wíyo wář nemeřo ‘Gorixoyá xwioxřyo řweanřwá anwř ayo eñagj nánj seyřné uyřńj néra warřgřápj řřwřmřńj nřmamoro nřsanřro řweářřřřńj.’ nurřřřná amřpj wř nřmeámř mupanj. Aiwá břřanj, árupianj wúřanj, nřgwř wowř břřanj, bř nřmeámř mupanj. Xoyřwánř eranj nurřga úpoyj.

⁹ Síkwř sú nřyřńro aiwř iyřá wúkaú mřpánřpanj.

¹⁰ Wagwř wagwř anj wř e nřřémorřná ámá wo ‘Awagwř ananj nřwiapřřř sá wépiyř.’ earřo o řńńńj sá nřwémř úisřřńj. řńńj anj e ikwíróńńjřpimř nuréwapřyřřřná anj axiwámřńj sá wéřřřřńj.” nurjřj

¹¹ re urjńjńgřńj, “Anj bimř soyřné nřseaipemeámř mupa ero arřá mřseaipa ero eánáyř, anj apimř řřxa přńj nřwiářřmř nurřná síkwř sú nřwirřro xwřá síkř yeáyř xénřjřpj přřř nřwiałkiářřmř úřřřřńj. Ámá anj apimř řweáyř đjř re yaiwipřřř ‘Newanřřene ikářřńjřwáyř nánj awaú Gorixox nene nánj xwřřá winřńj nánj iyř řřyářřř?’ yaiwipřřř nánj xwřá síkř síkwřyo xénřjřpj přřř wiałkiářřřřřřńj.” Sekaxř e uowářáná

¹² wiepřsarjnowa waú waú nřkumřřřńmř nu-

miro wáf nura nemeróná repiyí re wigfawixini,
 “Seyíné uyínií néra warigfápi emí nímoro
 nisaníro ηweáfrixini.” repiyí e nuríro

¹³ áamá obaxíyo imfó ríwíyo nírómáná diñí
 xixéroaríñpi mǐxí numáinowára nuro áamá
 obaxí sǐmǐxí wiaríñyo ení raní tǐnǐ gǐnǐ nǐwiro
 naní nímíxa ugíawixini.

Jono wayí numeaia uñomi pikigfá nánirini.

¹⁴ Mǐxí ináyí Xerotoyí rǐnǐño Jisasoyá
 wiepǐsaríñowa e néra emearíná aní nǐyoní
 “Jisaso e yarini. E yarini.” rǐnaríñagfá
 o arfá nǐwirí ηweañáná áamá wí emímí
 Jisaso yaríñpi nání re nǐrǐga ugíawixini,
 “Jono wayí nǐneameaia wago peño ámi
 nǐwiápǐnǐmearí Jisaso nímónirí nání emímí
 apí rǐa éwapǐnarini?” e nǐrǐga waríná

¹⁵ áamá wí re nǐrǐga ugíawixini, “Iraijao —O
 xwíyǐfá Goríxoyá wǐa nearókiamoagfá wo sǐnǐ
 mǐpé yaríná Goríxo nǐwirímeámi anínamí nání
 peyinorini. O nǐwepǐnirí emímí apí rǐa yarini?”
 nǐrǐga waríná áamá wí re nǐrǐga ugíawixini,
 “Goríxoyá xwíyǐfá eníná wǐa nearókiamoagfáníñí
 imóníñí wo rǐani?” nǐrǐga waríná

¹⁶ mǐxí ináyí Xeroto áamá Jisaso nání xwíyǐfá
 xixegǐnǐ nǐra waríñagfá arfá nǐwirí aiwí re
 rayíñnigini, “Jono wayí numeaia wago, nioní
 sǐñwí mǐñí wákwináo rǐxa nǐwiápǐnǐmearí
 emímí apí yarini.” rayíñnigini.

¹⁷⁻¹⁸ Pí nání? Ayí rǐpí nánirini. Xámí o
 xegí xexírímeáo Piripoyí rǐnǐñoyá apíxí Xe-
 rodiasíyí rǐnǐñí nurápírí nǐmearí ηweañáná
 Jono re urayíñnigini, “Joxí dǐxí rǐrǐxímeáo

xiepí nurápiri nimearínáyí ‘Nipikwini enárini?’ rísimónarini?” urayarínagi mîxí ináyí Xeroto áamá wíyo “Jonomi íá xépoyi.” uowáráná awa nuro Jonomi íá nîxero gwí nîyiro nîmeámi nîbîro kîrapusí aníyo wáráná

19-20 mîxí ináyí Xerotomi xiepí Xerodiasí Jono nání sîmí xwanwí níkwóniri aríki “Rîxa opíkípoi.” rarínagi aí Xeroto “Jono áamá wé rónînorini. Áamá ñwíá Gorîxo uowárénapiñoríani?” nîyaiwiri wáyí winarínagi nání xiepími pîrí nurakiri Jonomi kîrapusí aníyo nîwárirí aiwí omí e dání éf numíniri nîñwearíná pîné Jonoyá aríá wimíniri nání nîwimóniri “O nepa nîrarini.” nîyaiwiri aí apíxí nání wimónarínagi nání dîñí ududí nîwiniri “Ari emíini?” nîyaiwiri nîñweanísáná

21 sîá xînáí xîríníyi imónáná Xerodiasí o aiwá xwé rîyamí nîyárimáná áamá áminá Gariri pîropenísíyo meñweagíáwami tîni o xegí sîminíjî wînarígíá xîráóníñí imónígíáwami tîni o xegí gapîmanowami tîni wáí urepeáríagi í sîñwí e nîwiniri re yaiwinínigini, “Rîxa gí oxomi yapí wîwapíyíáná xewanîño Jonomi nîpîkiníñoi.” nîyaiwiri Xeroto tîni áamáowa tîni rîxa awí neánîro aiwá naríná í xegí xemiáími re uowárínínigini, “Jíxi ápo tîñí e nání nuri sîminíníjî ei.” uowáráná

22 í nîpáwiri sîminíníjî yaríná mîxí ináyí Xeroto tîni áamá o tîni aiwá narígíáwa tîni sîminíníjî í yarínípi nání yayí nîwiniri nání Xeroto ími re urínínigini, “Jíxi pí pí nání simóníípi nání yaríní níaná anani siapímíini.” nuriri

23 ámi xwʼá e dáni re uriŋinigiŋi, “Jíxi xwʼá nioni meŋweaŋápi náni ‘Áwini e nepayori midáni niapei.’ níránáyí anani nɪsiapimíni.” uráná

24 í nɪpeyeari xɪnáími re uriŋinigiŋi, “Inóke, pí náni yarŋí wimɪnɪréni?” uráná xɪnáí re uriŋinigiŋi, “Jono wayí numeaia warŋo náni ‘Siŋwí mŋí nɪwákwiri niapei.’ urei.” uráná

25 xemiái ámi mɪrɪ nɪpáwiri mɪxí ináyomi re uriŋinigiŋi, “Niíni re nimónariŋi, ‘Aŋíni Jono wayí numeaia warŋomi siŋwí mŋí nɪwákwiri mŋo pɪrerixí wɪnamí nikwiáriɪ nɪmeámi nɪbɪɪ niapei.’ nimónariŋi.” uráná

26 o Jono náni diŋí sipí nɪwiri aiwi miáími xwʼá e dáni áamá o tɪni aiwá narigʼáwa arʼá eŋána uriŋípi náni ayá nɪwinɪɪ “Oweoi.” muripaxí nɪwimónɪɪ re eŋinigiŋi.

27 Xegí sɪmŋí wɪnarŋí womi sekaxí re uowáriŋinigiŋi, “Jonomi siŋwí mŋí nɪwákwiri nɪmeámi bei.” uowaráná o nuri kɪrapusí aŋíyo nɪpáwiri e siŋwí mŋí nɪwákwiri pɪrerixíyo nikwiáriɪ

28 nɪmeámi nɪbɪɪ miáími mɪni wíána í nurápmi nuri xɪnáími mɪni wíána í “Rɪxa riwo rɪpɪkio?” yaiwiŋinigiŋi.

29 E éána Jonoyá wiepɪsarŋowa arʼá nɪwiro náoni nɪménapiro nɪmeámi nuro xwʼá weyárigʼawixini. Xeroto Jonomi pɪkiŋí eŋagi náni Jisaso rɪwíyo emími yarína o re yaiwiagɪrini, “Nioni Jono wayí numeaia wago siŋwí mŋí wákwɪŋáo nɪwiápɪnɪmeari áamá Jisasoyi rɪniŋo nimónɪɪ emími rɪa yarini?” yaiwiagɪrini.

Ámá 5,000 ayo aiwá wiŋf nánirini.

³⁰ E yaiwiaríná áamá Jisaso wáf urowárinowa ámi nibiŋro o t́nini nerimeáninro anj́ apí apimi wa emegf́apí nánini omi repiyf́ wiŋro xwiŋf́á amipí wa nuréwapiya emegf́apí nánini repiyf́ wiŋro néisáná

³¹ Jisaso áamá obaxf́ omi siŋwí wɔnaninro nánini biri uro yayarinagf́a x́o t́nini xegf́ wiepɔsarinowa t́nini aiwá minipaxf́ wiarinagf́ nánini wiepɔsarinowami re uriniginini, “Nonenini áamá diŋf́ meanje nánini nurane kikiáf́ bi onweaneyi.” nuriri

³² ewéyo nipixemoáninro wigf́pi áamá diŋf́ meanje nánini waríná

³³ áamá wí anj́ niyonini dánini weninŋf́ éfáyf́ awa ewéyo pwarinagf́a niwininro mí nómixiro anj́nini xwáf́ayo nuro xámini niremororo nweanáná

³⁴ Jisaso ríwíyo niremorini ewéyo dánini nayoari áamá xwé ayá wí epíroyf́ yárinagf́a niwininri áamá ayf́ sipɔsipf́ xiáwo mayf́ninŋf́ nimóninro píraninŋf́ minweapaxf́ imóninagf́a niwininri nánini ayá nirimixiri amipí obaxf́ nánini nuréwapiya nurini

³⁵ nuréwapiya núisáná enáná sf́apí t́nini xegf́ wiepɔsarinowa anwi e nibiŋro re urigf́awixinini, “Rixa sf́arinini. Re anj́ wí mayf́ e enagi nánini

³⁶ áamá anj́ amini amini mirininŋf́yo nánini numiro aiwá bf́ nero nipf́ri nánini urowarapei.” urf́agf́a aí

³⁷ Jisaso re uriniginini, “Aiwá nipf́ri nánini sewaninoyf́né minini wípoyi.” urf́agi awa re urigf́awixinini, “Aiwá minini wianini nánini nurane bisf́kerf́a (Aiwá ninini nánini niriŋf́ná Judayf́ bisf́kerf́a ragf́arinini.) bisf́kerf́a nánini bf́ neranéná óf́ ininŋf́ 200 minini niwirane urápaniréwinini?”

uríagíá

³⁸ o re uríñiniginí, “Bisíkerfá ararí tígíoyínérini? Sínwí wínaúpoyí.” uráná awa sínwí níwínaumi níbíro “Bisíkerfá wé wú núní enáná peyí ná waúnirini.” uríagíá

³⁹ o awamí “Ámá nìyoní sekaxí re urípoyí, ‘Aráyo miaúrará niga uro éí níñweaxa uro époyí.’ urípoyí.” uríagí

⁴⁰ ayí miaúrará niga nuríná wí áamá 50 miaúrará iníro wí áamá 100 miaúrará iníro néra úaná

⁴¹ Jisaso re eníñiginí. Bisíkerfá wé wú núní enípi nímeari peyí waúní eníwaú ení nímeari sínwí anínamí nanániríná Goríxomí aiwápi nání yayí níwimáná kíkwiřimí néra nurí xegí wiepísariñowa yaní wipíři nání mìní níwiayirí peyíwaú ení nororí mìní wiayaríná wiepísariñowa nurápayiro yaní níwia nuro

⁴² áamá níní níñiro agwí ímí uyíagi

⁴³ kwíkwířimí iníñí e tíápi nímeamero peyí ororómí iníñí e tíápi ení nímeamero soxí íá wé wúkaú síkwí waúmí aumaúmí nero níní magwí miárigíawixini.

⁴⁴ Ámá oxí aiwá api nígíáwa níní ayí áamá 5,000 nígíawixini.

Jisaso ipíyo seáyi e nosaxa uní nanirini.

⁴⁵⁻⁴⁶ Jisaso, ayí aiwá níñiro nemáná, o wiepísariñowamí re uríñiniginí, “Soyíné ewéyo nípíxemoáñiro ipíyo jíaríwámíní aní yoí Betísaida nání xámí nímeápoyí.” nurirí awa ríxa úaná áamá e epíroyí egíáyo yayí níwiri xíxegíní nurowárapimáná Goríxomí xwiyíá urini nání díwíyo níyiri níñweanísaná

⁴⁷ áríwíyimi wiep̄saríṇowa sɪnɪ ipíyo áwɪnɪ e ewé nɪmeámɪ waríńá x́fó sɪnɪ j́fẹ xẃáyó nírómáná

⁴⁸ wɪnɪṇɪnɪgɪnɪ. Awa eṇf̄ t́nɪ reaarɪṇagɪ́a aiwɪ imɪṇf̄ xwé śḿḿnɪ nɪxemɪ barɪṇagɪ nánɪ ewé aṇf̄nɪ mɪyarɪṇagɪ nɪwɪnɪrɪ ipíyo xẃáyóṇɪṇf̄ nosaxa nurɪ rɪxa iśá yinɪṇáná xegf̄ wiep̄sarɪṇowamɪ múrómɪnɪrɪ yaríńá

⁴⁹⁻⁵⁰ nowanɪ wenɪṇf̄ éf̄áyf̄ wɪnɪḡf̄awixɪnɪ. O ipíyo nosaxa warɪṇagɪ nɪwɪnɪro “P̄iyɪṇf̄ siwí wo ŕa pwarɪnɪ?” nɪyaiwiro óf̄ níkárɪnɪro “Yeyɪ!” nɪrɪro wáyf̄ ayɪkwf̄ mɪwɪnaríńá o rɪxa xẃáyf̄á nurɪrɪ re urɪṇɪnɪgɪnɪ, “Wáyf̄ mepanɪ. Nionɪrɪnɪ. D̄ɪṇf̄ sɪx́f̄ nínɪro eṇf̄ neánɪro ṇweápoyɪ. Ananɪrɪnɪ.” nurɪrɪ

⁵¹ awamɪ nɪwímeari ewéyo p̄ixemoánáná re eṇɪnɪgɪnɪ. Imɪṇf̄ enɪ rɪxa p̄nɪ wíárɪagɪ s̄ṇw̄f̄ e nɪwɪnɪro d̄ɪṇf̄ “Imɪṇf̄ axínánɪ p̄í nánɪ p̄nɪ ŕa wíárɪṇoɪ?” d̄ɪṇf̄ e nɪp̄kínɪro ududf̄ néra nuro

⁵² Jisaso xámɪ aiwá kw̄kw̄rɪm̄f̄ yarɪṇagɪ nɪwɪnɪro aiwɪ d̄ɪṇf̄ wakɪs̄f̄ ninɪrɪṇf̄pimɪ dánɪ oyá eṇf̄ eánɪṇf̄ mí móm̄x̄f̄ éf̄á nánɪ sɪnɪ o nánɪ d̄ɪṇf̄ ududf̄ néra uḡf̄awixɪnɪ.

Genesaretɪ d̄ánf̄ s̄im̄x̄f̄ t̄ḡf̄áyo nanf̄ im̄im̄x̄im̄f̄ eṇf̄ nánɪrɪnɪ.

⁵³ D̄ɪṇf̄ ududf̄ néra waríńá rɪxa ipíyo j̄farɪwámɪnɪ imanf̄ e niwíék̄nɪmearo

⁵⁴ ewéyo dánɪ nayoaro gw̄f̄ yuráraríńá áamá wí Jisasomɪ rɪxa s̄ṇw̄f̄ mí nóm̄x̄ro

⁵⁵ aṇaṇf̄nɪ áamá s̄im̄x̄f̄ weḡf̄áyf̄ nánɪ aṇf̄ ayf̄ ayo nánɪ numiamoro s̄im̄x̄f̄ȳf̄ íkwianw̄f̄yo níkwíárɪro “Jisaso e ṇweanɪ.” r̄ínf̄e nánɪ nɪmeámɪ nɪb̄iro

56 o aṇf onimiá bɪ bimɪrani, aṇf xwé bɪ bimɪrani, omiṇf inɪɲerani, pwarɪṇagi niwɪniro simixíyɪ nimeámi nibiɾo makerfá imixarigé táná áamá simixí giyɪ oyá rapɪrapɪ yínɪnú sɪrwɪ mɪde amáf rónaniro nánɪ waunɪ rixɪṇf nurɪro rapɪrapɪ sɪrwɪyo amáf nɪrónɪrɪná nɪnɪ axíná nanɪ egáawixɪnɪ.

7

Piaxf weaarɪṇɪpɪ nánɪ urɪṇf nánɪrɪnɪ.

1-2 Parisi wa tɪnɪ Gorɪxoyá ṇwɪ ikaxɪ eánɪṇɪpɪ mewegfá wa tɪnɪ, Jisaso sɪnɪ Gariri piɾopenɪsɪyo ṇweanáná, awa Jerusaremi dánɪ nibiɾo Jisasoyá wiepɪsarɪṇowa wigɪ Judayɪ xiáwowa yagfápa mé aiwá nɪnɪróná xámi wé igwɪá mɪwíró wé piaxf weanáná aiwá narɪṇagfá niwɪniro Jisaso tɪṇf e axɪ e awí neánáriro

3-4 —Parisiowa tɪnɪ wigɪ Judayɪ nɪnɪ tɪnɪ nene piaxf neaeanɪgɪnɪrɪ wigɪ xiáwowa yagfápi aiwá nɪnɪróná xámi píranɪṇf wé igwɪá wímoarɪgɪárɪnɪ. Ayɪ makerfáyo nánɪ nuro aiwá bɪ nemi aṇf e nánɪ nibiɾóná enɪ piaxf neaeanɪgɪnɪrɪ igfá meánɪpa nerɪná aiwá mɪnarɪgɪárɪnɪ. Xiáwowa érowiáɪnɪgɪáyɪ anɪṇf minɪ fá nɪmaxɪriɾo nixɪdiɾo sɪnɪ axɪpi nero kapɪxɪ tɪnɪ xwárfá sɪxɪ tɪnɪ suyupenɪxɪ tɪnɪ ikwianṇwɪ sá wearɪgɪfápi tɪnɪ igfá eaagfápa axɪpi igfá eaarɪgɪárɪnɪ.

5 Parisiowa tɪnɪ Gorɪxoyá ṇwɪ ikaxɪ eánɪṇɪpɪ mewegfáwa tɪnɪ Jisaso tɪṇf e axɪ e awí neánáriro yarɪṇf re wigfawixɪnɪ, “Dixɪ wiepɪsarɪṇowa pí nánɪ negɪ arfowa nero nearéwapɪyigfápi

nɪwialkiro wé piaxí aí tɪnɪ aiwá narɪgɪárɪnɪ?" urɪagɪa

⁶ Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, "Enɪná Gorɪxoyá xwiɪyá wɪá rókiamoagɪ Aisaiaoyɪ rɪnɪɲo soyɪné nanɪ rɪro sipí rɪro yarɪgɪoyɪné nánɪ xɪxenɪ nɪwuriɪyirɪ rɪwamɪɲɪ re eanɪrɪnɪ, 'Ámá tɪyɪ "Gorɪxomɪ wéyo píranɪɲɪ mearɪɲwɪnɪ." nɪrɪro aiwɪ Gorɪxonɪ dɪɲɪ sɪxɪ mɪnɪyipa yarɪgɪárɪnɪ.

⁷ E nero ámayo amɪpí ámá wigɪ dɪɲɪ tɪnɪ érowiápɪnɪgɪápɪ nánɪ nuréwapɪyiróná yapɪ re nurɪro "Xwiɪyá tɪyɪ Gorɪxo rɪɲɪrɪnɪ." nurɪro nánɪ "Gorɪxomɪ seáyɪ e mearɪɲwɪnɪ." nɪrɪróná Gorɪxonɪyá yoɪnɪ surɪmá rarɪgɪárɪnɪ.' Aisaiao soyɪné nánɪ xɪxenɪ e nɪwuriɪyirɪ rɪwamɪɲɪ eanɪrɪnɪ.

⁸ Soyɪné ámá érowiápɪnɪgɪápɪ nɪxɪdɪróná ɲwɪ ikaxɪ Gorɪxo rɪɲɪpɪ íkɪ nɪnemoro yarɪɲoɪ." nurɪrɪ

⁹ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, "Nwɪ ikaxɪ Gorɪxo rɪɲɪpɪ wialkiro amɪpí segɪ arɪowa érowiápɪnɪgɪápɪ xɪdɪro yanɪro nánɪ dɪɲɪ obɪbaxɪ nɪmoro óɪ imoarɪgɪoyɪnérɪnɪ.

¹⁰ Ayɪ rɪpɪ nánɪ seararɪɲɪnɪ. Enɪná xwiɪyá Gorɪxo rɪɲɪpɪ Moseso nɪrɪrɪ rɪwamɪɲɪ re eanɪnɪgɪnɪ, 'Dɪxɪ ápowamɪ tɪnɪ inókíwamɪ tɪnɪ wéyo merɪnɪ.' E nɪrɪrɪ nearɪ ámɪ rɪpɪ nɪrɪrɪ eanɪnɪgɪnɪ, 'Ámá xanomɪranɪ, xɪnáíwamɪranɪ, ikayɪwɪ umearɪyɪ emɪ pɪkímópoyɪ.' Moseso e nɪrɪrɪ rɪwamɪɲɪ eanɪ aiwɪ

¹¹ soyɪné ámá wí xɪnáíwamɪranɪ, xanowamɪranɪ, re urarɪná 'Amɪpí nionɪ wéyo nɪrɪmerɪná arɪrá nɪsirɪ siapɪpaxɪ imónɪɲyɪ nánɪ rɪxa Gorɪxomɪ re urɪanɪgɪnɪ, "Nionɪ

nisiapi m'árini." nuriri nání arige joxi nisiapiri arirá simfini? Oweoi, aipagwi nání wí menini.' Parisioyíné áamá wí xaniyaúmi e urariṇagí siṇwí niwini róná 'O apáni yariní.' niri-ro

¹² o xaniyaúmi píranini wéyo mímepa yariṇagí niwini-ro aiwi o ayaúmi xe bi arirá owinini siṇwí winari g'ámani.

¹³ E neríná soyíné siwí aríowa érowiápi nigiápi nixídiro xwi y'á Gorixo riṇí rípi xórórí nero wiaíkiariṇoi. E yari g'ápa neríná xwi y'á Gorixoyá xwé wí eni niwiaíkiari wariniṇoi." Jisaso Parisiowami e nurimáná

¹⁴ áamá e epíroyí eg'áyo "Anwi e bípoyi." nuriri ayí ríxa anwi e báná o "Ni y'ínéni ni j'á imónipiri nání píranini ar'á nípoyi." nuriri

¹⁵ ewayí xwi y'á rípi uriniṇigini, "Aiwá áamá niniríná gwínaréá'ápi wí piaxí weariṇimani. Pí pí xwioxíyo dání peyeeariṇipí áamáyo piaxí weariṇirini." nuriri

¹⁶ re uriniṇigini, "Ewayí xwi y'á nioni r'á rípi nání ar'á ókiarí nimónipoyi." nurisáná

¹⁷ áamá e epíroyí eg'áyo e niwárimí nurí aníyo nipáwiri niṇweari xegí wiepi sarinowa ewayí xwi y'á x'ío urípi nání yariṇí wíáná

¹⁸ o re uriniṇigini, "Soyíné eni diṇí mayoyínérani? Xwi y'á 'Aiwá áamá niniríná gwínaréá'ápi wí x'ómi piaxí weariṇimani.' sear'ápi soyíné sini m'íkí nání diṇí mímooariṇí reṇoi?" nuriri áwaní re uriniṇigini, "Aiwá wí áamáyo piaxí eapaxí mimónini.

¹⁹ Pí naniyi? Ayí aiwá gwínaréááná niweri iríwíyo inini r'íwíyo íkí emoari g'á enagi

nánirini.” nuriri —E nuriríná aiwá níní nání
 “Anani nípaxirini.” riñirini.

20 Ámí re uriniginini, “Aga pípi ámayo piaxí
 weaarinirini? Ayí pí pí dñí xwioxíyo dání
 peyeápi, amípi sípi nání mópi ámayo piaxí
 weaarinirini.

21 Xwioxíyo dání dñí yaiwíápimi dání rípi
 rípi yarígáriní. íwí amípi wí nání dñí moro
 íwí iníro apíxí erápeníro amípi íwí mearo áamá
 pikíxwiríó ero oxí apíxí iyí nání niga uro

22 sinwí íwí winíro rikikiríó ero yapí
 wíwapíyiro ayá bí mé aríki niga uro sípi dñí
 wíaiwiro xwíyápámi ñwiráíro míxí kíníro
 majímajíá ikáriníro yarígápi

23 apí nípini áamá dñíyo ínimi dání nímoríná
 piaxí weaarinirini.” uriniginini.

Girikiyí apíxí wí dñí wíkwíroní nánirini.

24 O ewayí xwíyá míkí apí nurimi aní e
 dání nurí aní yoí Taia tñí e nírémorí aní
 wíwámi nípáwirí áamá e ñweáyí “Aní riwámi o
 mññweanini.” oyaiwípoyinirí nerí sá ñweañagi
 aiwí áamá wí omí sinwí níwinímearo

25 apíxí wí “Jisaso aní iwámi ñweani.”
 raríñagá aríá e níwirí í xegí xemiái imíó
 xixéroaríñí enagi nání o tñí e nání aníni níbirí
 síkwí tñí e wauní níwikárinirí mññí xwíáyo
 níkwírorí

26 —Í Judayí apíxímani. Girikiyí apíxirini.
 Pinisiayí aníyo píropenisí Siriayí riníñe dánirini.
 Í Jisasomi “Gí miáími imíó xixéroaríñíyí míxí
 umáinowárénapei.” aríki urayaríñagi

27 o í anj midánj enagi nán “Xámi gí Judayf sanj ourápimni.” niyaiwiri ewayf xwiýá re uriniginini, “Xámi niaíwí aiwá niníro agwí ími uyini níwirínáyí ayf naníriní. Niaíwíyíyá aiwá nurápiri sfwíyo níwiríná ayf nanímani.” uráná

28 í “Nepa anj midánjini sfwíninijf imóninini.” niyaiwiri re uriniginini, “Ámináoxini, nepa rarinini. E nerí aiwí sfwí re yariníriní. Íkwianwíyo dání niaíwí aiwá niníro yuní mamówárfápi mímeánf yariníriní.” urágí

29 o “Í nepa wauní nikáriniri dinj níkwíroariní.” niyaiwiri re uriniginini, “Jixí nanj nírfíyí nání díxí miáími imfó xixéroarinípi ríxa mixel umánníni. Díxí anj ui.” urágí

30 í ámi xegí anjyo nání nurí síjwí wíníyíyí wíniginini. Xemiái imfó píní níwiárimí úf enagi nání píraníj sá wenájf wíniginini.

Aráa tñi manj tñi pfrónijf womi nanj imixijf nánirini.

31 Jisaso ámi níwiápnimeari anj yoí Taia tñj e píní níwiárimí nurí anj yoí Saidoní tñj e áwini e nurí xwíá yoí Dekaporisiyo nuríná ipí Gaririyo nírémoni yaríná

32 áma wí áma aráa pfrónáriní xwiýá pfrónáriní enj womi Jisaso tñj e nání nímeámi níbíro wauní ríxíj re urígawixini, “O nanj ení nání wé seáyi e ikwiárei.” urágí

33 Jisaso áma awí eánárgíe dání omí nímeámi nurí egípi neríná Jisaso xegí wé oyá aráa óyo wíxwáriní xegí wéyo reanjwí núrínimáná oyá aíwíyo ikwiáriní nemáná

³⁴ siŋwɛ aŋɛnamɛ nanɛmána rɛmɛŋɛ nɛrɛrɛ xegɛ pɛné tɛnɛ re urɛŋɛnigɛnɛ, “Epata.” —Wigɛ pɛné “Oxoai.” nurɛrɛná “Epata.” rarɛgɛárɛnɛ. E urána re enɛnigɛnɛ.

³⁵ Xegɛ arɛá oxoánɛrɛ aɪwɛ saŋɛ wiarɛŋɛpɛ nayɛ erɛ nerɛ xwɛyɛá píránɛŋɛ nɛra warɛná

³⁶ Jisaso ámi áamá awɛ eánárɛgɛáyo nɛwɛmearɛ ŋwɛ ikaxɛ nurɛrɛ re urɛŋɛnigɛnɛ, “Nionɛ wɛápi áwanɛ murɛmepanɛ.” urɛagɛ aiwɛ ami ami n-mero arɛkɛ áwanɛ nɛra nuro

³⁷ ayá nɛrɛwamóga nuro re nɛra ugɛawixɛnɛ. “Amɛpɛ o éɛpɛyɛ aga nanɛnɛ yarɛŋɛrɛnɛ. Arɛá pírónarɛgɛáyɛ tɛnɛ aɪwɛ saŋɛ mearɛgɛáyɛ tɛnɛ aí píránɛŋɛ imɛxána arɛá ero xwɛyɛá rɛro yarɛgɛárɛnɛ.” nɛra ugɛawixɛnɛ.

8

Ámá 4,000 ayo aiwá wiŋɛ nánɛrɛnɛ.

¹ Íná rɛwɛyo Jisaso áamá obaxɛ ámi o tɛŋɛ e epɛroyɛ nɛyáɛro wigɛ aiwá rɛxa menagɛ nɛwɛnɛrɛ xegɛ wiepɛsarɛŋowamɛ “Eɛnɛ.” nurɛrɛ

² re urɛŋɛnigɛnɛ, “Ámá tɛyɛ sɛá wɛyaú wɛyi nionɛ tɛnɛ re nɛŋwearóná wigɛ aiwá rɛxa nowárɛgɛá enagɛ nánɛ wá nonarɛnɛ.

³ Wí aŋɛ aɪwɛmɛ dánɛ bɛagɛá enagɛ nánɛ nionɛ ayɛ sɛnɛ agwɛ nánɛ yarɛná nurowárɛrɛnáyɛ ‘Siŋwɛ xaxá nɛwinɛrɛ enɛ sirɛrɛŋwɛ nɛwinɛrɛ ná neága upɛrɛxɛnɛ.’ nɛyaiwirɛ rarɛŋɛnɛ.” urɛagɛ

⁴ xegɛ wiepɛsarɛŋowa re urɛgɛawixɛnɛ, “Aŋɛ mɛmɛrɛnɛŋɛ re aiwá áamá tɛyɛ xɛxɛnɛ nɛpɛrɛ nánɛ ge bɛ yanɛwɛnɛ?” urɛagɛa

⁵ o re urɪŋɪnigɪnɪ, “Segɪ bisɪkerɪá ararɪrɪnɪ?” uráná “Wé wɪúmɪ dánɪ wau tɪŋwáonerɪnɪ.” urɪagɪá

⁶ o áamá epɪroyɪ egɪáyo “Xwɪámɪ éɪ nɪŋweaxa úpoyɪ.” nurɪrɪ bisɪkerɪá nɪmearɪ Gorɪxomɪ aiwá apɪ nánɪ yayɪ nɪwimáná kwɪkwɪrɪmɪ nerɪ wɪepɪsarɪŋowamɪ mɪnɪ wíáná nurápayiro áamá ayo mɪnɪ nɪwia nuro

⁷ wigɪ peyɪ bia eŋagɪ Jisaso apia enɪ nurápirɪ Gorɪxomɪ yayɪ nɪwimáná re urɪŋɪnigɪnɪ, “Peyɪ rɪpia enɪ yanɪ nɪwia úpoyɪ.” urɪagɪ xɔ urɪɪpɪ yarɪná

⁸ áamá nɪnɪ rɪxa nɪnɪro agwɪ ímɪ uyɪagɪ wɪepɪsarɪŋowa ayɪ aiwá nɪnɪro e tɪápia nɪmeaayiro soxɪ áá wé wɪúmɪ dánɪ wauúmɪ aumaúmɪ nero magwɪ miárɪgɪawixɪnɪ.

⁹ Áamá 4,000 aiwá apɪ nɪgɪawixɪnɪ. Jisaso ayɪ aiwá nɪnɪmáná eŋáná wigɪ aŋɪ e nánɪ nurowárɪmɪ

¹⁰ ewéyo wɪepɪsarɪŋowa tɪnɪ nɪpɪxemoánɪro nɪmeámɪ ugɪawixɪnɪ. Ipíyo orɪwámɪ dánɪ aŋɪ yoɪ Darɪmanuta tɪŋɪ e nɪwiékɪnɪmearo ayoagɪawixɪnɪ.

“Emɪmɪ bɪ neaɪwapɪyɪ.” urɪgɪá nánɪrɪnɪ.

¹¹ Parisi wa nɪwímearo rɪxa sɪmɪ tɪnɪ úrapɪ xwɪyɪá nurɪro omɪ iwamɔ́o wɪwapɪyanɪro nánɪ re urɪgɪawixɪnɪ, “Aŋɪnamɪ dánɪ emɪmɪ bɪ neaɪwapɪyɪ.” urɪagɪá

¹² Jisaso awa nánɪ xegɪ xwioxɪyo dánɪ mɪŋɪ nɪpénɪrɪ “Iniɪ!” nɪrɪrɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Jundayɪ agwɪ ríná ŋweagɪáyɪné pí nánɪ ‘Emɪmɪ

neaiwapiyii.’ nɪrarɪŋoi? E nɪrarɪŋagɪa aiwɪ emimɪ soyɪné nɪrarɪgɪápi wɪ nemiméini.” nuriri

¹³ ayo pɪni nɪwiárimɪ wiepɪsarɪŋowa tɪni ewéyo nɪpɪxemoániro ipíyo oriwámi dáni nánɪ ugɪawixini.

Ewayɪ ikaxɪ yisɪ nánɪ urɪŋɪ nánɪrɪni.

¹⁴ Nuróna aiwá nánɪ dɪŋɪ arɪa nɪkeamoro bisɪkerɪa ná bɪni ewéyo wenɪpɪni nɪmeámi warɪná

¹⁵ Jisaso Parisiowa nanɪ rayiro sipi rayiro yarɪŋpa wiepɪsarɪŋowa axɪpi yanɪro nerɪná omɪ dɪŋɪ mɪkwɪropa nero rɪwɪ nɪmopɪrɪxɪnɪri ewayɪ xwɪyɪa nurɪrɪná sekaxɪ re urɪŋɪnigini, “Soyɪné píranɪŋɪ emépoyɪ. Bisɪkerɪa yisɪ —Bisɪkerɪa sinɪ sɪŋɪ enáná yisɪ onimiápi tɪa aiwɪ nɪmɪni ikwianɪwɪ neapɪnárɪri nɪmɪga wiápnɪmearɪŋrɪni. Yisɪ Parisiowayá tɪni Xerotoyá tɪni nánɪ wáyɪ nero emépoyɪ.” urɪŋɪnigini. Uyɪniɪ yisɪnɪŋɪ wigɪ xwioxɪyo ikwianɪwɪ eapɪnɪnɪgɪnɪri e urarɪná

¹⁶ wiwanɪŋowa re rɪnɪgɪawixini, “None bisɪkerɪa mɪŋagɪ nánɪ neararɪni.” rɪnarɪŋagɪa

¹⁷ o arɪa nɪwirɪ mɪxɪ re urɪŋɪnigini, “Pí nánɪ ‘Bisɪkerɪa mayonerɪni.’ rɪnarɪŋoi? Sinɪ sɪŋwɪ oxoaro dɪŋɪ moro mɪpa rɪŋoi? Segɪ mɪŋɪ sɪŋánɪŋɪ rimónini?

¹⁸ Sɪŋwɪ tɪgɪoyɪné aiwɪ sɪŋwɪ mɪwinɪpa rɪyarɪŋoi? Arɪa tɪgɪoyɪné aiwɪ arɪa mɪyarɪŋɪ rɪŋoi? Nionɪ bisɪkerɪa wé wú núni kwɪkwɪrimɪ neri áma 5,000yo mɪni winá nánɪ dɪŋɪ mɪseainarɪniranɪ?

¹⁹ Aiwa ayɪ nɪniro tɪápi soxɪ ía xwé arariyo aumaúmɪ yárigɪawixini?” urɪagɪ

awa “Wé wúkaú síkwí waú apimi aumaúmf yárinwaniginí.” uríagí

20 o ámi re uríiniginí, “Nioní bisíkeríá áamá 4,000yo níkwíríri winápi soxí íá arariyo miárigíawixiní?” uríagí awa “Wé wíúmi dání waúmi miárinwaniginí.” uríagí

21 o re uríiniginí, “Soyíné siní majíá rimónínoí? ‘Aiwá menáná árínone míneaiapíaxoriní.’ ríniaiwiarínoí?” uríiniginí.

Síjwí supáriní womi naní imíxiní nániríní.

22 E nuríísáná nuro aní yoí Betísaidayo ní-wiéknímearo nayoaro emearíná áamá wí síjwí supáriní wo Jisaso píraníní imíxiní nání níméra níbiro wauní ríxiní re urígíawixiní, “Joxí wé seáyí e níwikwiáríri naní imíxiréiní?” uríagí

23 Jisaso síjwí supáriní wéyo íá níxírími aní Betísaida e níwárimí nurí yání e dání nírómáná oyá síjwíyo reanwí núrírí wé seáyí e níwikwiáríri yaríní re winíniginí, “Joxí amípí wí síjwí ríwiníniginí?” uríagí

24 o síjwí nanírí re uríiniginí, “Áamá wí aní emearínagí síjwí níwinírí aiwí íkíáníní imónínagí winíniginí.” uríagí

25 ámi bí wé síjwíyo seáyí e wikwiáráná o ríxa síjwí aníní nanárirí xegí síjwí ríxa naní éagí amípí níyoní xíxení winíniginí.

26 Xíxení wináná Jisaso o xegí aní e nání nurowáriríná re uríiniginí, “Díxí aní e nání nuríná ámi Betísaida tíyo nání mupaní.” uríiniginí.

Pitao “Kiraisoxirini.” urinjinini.

²⁷ Jisaso tñi xegí wiep+sariñowa tñi niwiáp+nimeámi nuro anj xwé yoí Sisaria Piripai tñíyo ikwíroninjpimi nání nuríná awami yarínj níwiri re urinjinigini, “Ámáyí nioní nání aríre rarínjoi?” uríagí

²⁸ awa re urigíawixini, “Wí re rarínjoi, ‘Jono wayí níneameaia wago ámi niwiáp+nimeari ríá yarini?’ rarínjoi. Ámi wí re rarínjoi, ‘Eníná Gorixoyá xwíyíá wíá rókiamoagí mipé anínami peyiní Iraiyaoyí rininjo níweapíri ríá yarini?’ rarínjoi. Ámi wí re rarínjoi, ‘Eníná Gorixoyá xwíyíá wíá rókiamoagíá wo niwiáp+nimeari ríá yarini?’ rarínjoi.” uríagí

²⁹ o siní yarínj níwiríná re urinjinigini, “Ayí e níriro aiwí sewaninjoyíné nioní nání gorini rarínjoi?” uríagí Pitao re urinjinigini, “Joxí Kiraisoxí, nene yeáyí neayimíxemearíá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronoxirini.” uríagí

³⁰ o ñwí ikaxí re urinjinigini, “Soyíné nioní e enjáoni nání áwanj murípa époyí.” urinjinigini.

Áwanj “Nioní ninipíkipírfáriní.” urinjinini.

³¹ Xewaninjo nání iwamíó nuréwapíyiri re urinjinigini, “Ámá imóninjáoni ríninj xwé wí meámíáriní. Negí mebaowa tñi apaxípaninj imónígíá xwéowa tñi Gorixoyá ñwí ikaxí eáninjpí mewegíáwa tñi nioní ríwí ní móáná wa ninipíkipírfáriní. E neri aiwí sía wíyau wíyi óráná ámi wiáp+nimeámíáriní.” nuríri

32 píné sɨ́ǵǵǵ e rímóagɨ Pitao Jisasomɨ nimeámɨ nurɨ yǵǵǵ nírómǵǵ rɨ́xa mɨ́xɨ urɨmɨnɨrɨ nǵǵǵ nerɨ “E wí mɨ́nearɨpanɨ.” urarɨnǵǵ

33 Jisaso omɨ rɨ́wɨ numorɨ wiepɨsarɨɨɨ wɨ́amɨ sɨ́ɨwɨ nɨ́wɨnɨrɨnǵǵ omɨ mɨ́xɨ nurɨrɨ re urɨɨnɨɨɨɨ, “Setenoxɨnɨ, pɨ́nɨ nɨ́nɨwɨárɨmɨ uɨ.” nɨ́rɨrɨ re urɨɨnɨɨɨɨ, “Pitaoxɨ amɨpí nǵǵǵ Gorɨxo wimónarɨɨpɨ nǵǵǵ dɨ́ɨɨ mɨ́mó ámǵ wimónarɨɨpɨ nǵǵǵ moarɨɨɨɨ.” nurɨ́sǵǵǵ

34 ámǵ e epɨ́royɨ egɨ́áyo “Eɨnɨ.” nurɨrɨ xegɨ́ wiepɨsarɨɨɨowa tɨ́nɨ nawɨnɨ awí neǵǵmǵǵǵ eɨǵǵǵ re urɨɨnɨɨɨɨ, “Soyɨné woxɨ nionɨ yarɨɨǵǵǵ emɨnɨrɨ nǵǵǵ nionɨ tɨ́nɨ nurɨnǵǵǵ re erɨ́árɨnɨ. Dɨ́xɨ simónarɨɨpɨ wí mé rɨ́wɨmɨnɨ nɨ́mamorɨ re nɨ́yaiwirɨ ‘Jisasomɨ xɨ́darɨɨagɨ nǵǵǵ ámǵ wa íkɨ́áyo nɨ́nɨyekwɨroárɨro nɨ́nɨpɨkírónǵǵ ayɨ́ ananɨrɨnɨ.’ nɨ́yaiwirɨ nɨ́xɨ́dɨ́rɨ́árɨnɨ.

35 Ámǵ go go ‘Jisasomɨ nɨ́xɨ́dɨ́rɨ́nǵǵǵ ámǵ wa nɨ́pɨkɨ́pɨrɨxɨnɨ.’ nɨ́yaiwirɨ nǵǵǵ nionɨ mɨ́nɨxɨ́dɨ́ xegɨ́ warǵ éfɨ nɨ́menɨrɨ nerɨnǵǵ xewanɨɨo anɨɨɨnɨ ikeamónɨnɨ́árɨnɨ. E nerɨ aɨwɨ ámǵ go go nionɨ nɨ́nɨxɨ́dɨ́rɨ́ xwɨ́yǵǵ yayɨ́ seainarɨɨpɨ nǵǵǵ wǵ emearɨɨagɨ nǵǵǵ pɨ́kɨ́ǵǵǵ, o anɨɨɨnɨ mikeamónɨ nionɨ nɨ́nɨxɨ́dɨ́rɨ́ɨpɨmɨ dǵǵǵ erɨ́kiemeǵnɨnɨ́árɨnɨ.

36-37 Ámǵ go go nionɨ mɨ́nɨxɨ́dɨ́ iyǵǵ íǵǵ nɨ́gwɨ amɨpí emeǵmɨnɨrɨ nǵǵnɨ néra nurɨ nimeǵsǵǵǵ xewanɨɨo anɨɨɨnɨ ikeamónǵǵǵ ayɨ́ nanɨ́ranɨ? Oweoɨ! Amɨpí nɨ́nɨ xwǵǵ tɨ́yo dǵǵǵ mɨ́múropa nerɨ aɨwɨ xewanɨɨo anɨɨɨ ikeamónǵǵǵ amɨpí apɨ tɨ́nɨ xegɨ́ warǵ anɨɨɨ ɨweanǵǵ nǵǵǵ roayírónɨpǵǵmǵǵǵ.” nurɨrɨ

38 re urɨɨnɨɨɨɨ, “Seyɨné nuro ámǵ agwɨ

ríná ηweagfáyí Gorixomi díní mīwīkwíró íwí néra warígfáyí tíní e nemeíná nioní nání ayá seainíri píné nioní rarínápi ení nání ayá seainíri yarínagí nání áamáyo yumíí nīwirínáyí, áamá imónínáoni nīweapíríná ikínínáoni weapíri gí ápo xwínfá eaarínípa nioní ení xwínfá eanáoni anínají wa tíní weapíri nerí xfo nání ení ayá níniníri ‘Go ríani?’ rímáríní.” urínínigíní.

9

¹ Ámí re urínínigíní, “Nioní nepa seararínagí nání píráníní arfá nípoi. Ámá re rogíá wiyíné síní mīpepa neríná ení eáníní Goríxo xfo xegí xwioxíyo mīmeámí nerí píráníní seamenweanfa nání imónínípi imónarínagí sīhwí wínípríáríní.” urínínigíní.

Jisaso níkníri xegí bí imóníní náníriní.

² Ríxa sfá wé wíúmí dání wo óráná o Pitaomí tíní Jemisomí tíní Jonomí tíní nīwirímeámí dīwí xwé bímí nīpeyíro wíwíní nīηwearíná wígí sīhwí anígíe dání re enínigíní. Jisaso wará xegí bí nīmóníri

³ xegí rapírapí ení wíá nókíáríri áamá wí wayí nīroríná apfá e wéí mīropaxí apfá xáíwí wearínínigíní.

⁴ E yaríná Goríxoyá wíá rókíamoagí Iraiiaoyí ríníño tíní eníná yagí Moseso tíní omí nīwímeari o tíní xwíyíá rínaríná

⁵⁻⁶ wíepísaríníowa wáyí ayíkwí mīwíníagi nání Píao “Píoí urímííní?” nīyaiwírí úrapí xwíyíá nuríri Jisasomí re urínínigíní, “None re nīηwearíná naníriní. Ananí re ηweapaxíriní.

Aní pípákí wíkaú wí, joxi nání wiwáyí, Moseso nání wiwáyí, Irajao nání wiwáyí omíraneyí.” nurímáná enáná

⁷ agwí bí rítí wiáráná agwípimi dání xwíyá bí re ríníínigíni, “O gí íwí díní sîxí yínáoríni. Pí pí xwíyá searánáyí ará wípoyí.” uráná

⁸ weníñí éfáyí winígfawixíni. Ámá wo mepa Jisasoní iwo nweanagí winígfawixíni.

Irajao nání yaríñí wígfá nánííni.

⁹ E níwinímáná dífí mîñíyo dání píní níwiárimí níweapíróná Jisaso nŵí ikaxí re uríínigíni, “Rípí nanáapí nání ámányo áwaní murímepa époyí. Ámá imóníñáoní rîxa níperí xwáripáyo dání níwiápínímeámáná enáná íná ananí áwaní uríméfrîxíni.” uríagi

¹⁰ awa díníni fá níxíró xwíyá “Níperí xwáripáyo dání wiápínímeámáríni.” uríípi nání ududí nero “Pí nání ríá nearíño?” níriníro

¹¹ yaríñí re wígfawixíni, “Pí nání nŵí ikaxí eáníñípi mewegíáwa re rarígfáríni, ‘Irajao rîxa bîñími enáná ríwíyo ámá nene yeáyí neayimîxemeaní aríowayá xwá piaxíyo dání iwiaroníáríni.’ pí nání rarígfáríni?” uríagíá

¹² o re uríínigíni, “Ayí neparíni. Irajao xámi níbirí ámá wígfí yarígfápi ríwímíní mamoro Gorîxomí díní wíkwíróro epíri nání xwíyá nuríri aiwí xwíyá Gorîxoyá níriníri eáníñí rípi ‘Ámá imóníñomí ríníñí níwiayíro xwírá wíxepírfáríni.’ xwíyá api ení pí nání ríníni?” nuríri

13 re uriniginini, “Nwá ikaxí eáninípi mewegáwa e niriro aiwí nioní re seararinini, ‘Traijao ríxa bági aiwí áamá ríwaminí xó nání eáninípi omí arfá míwí wigí díní tíní sípí níwiéra ugíawixini.’ seararinini.” uriniginini.

Íwí imó xixéroariní womí mixí umáiníní nánirini.

14 Jisaso awa tíní ámí xegí wiepisariní wíamí wímeaníro nání níweapiro awa tfe áamá epíroyí enagá níwiniro awa nwá ikaxí eáninípi mewegá wa tíní xwíyá símí tíní rínarinagá níwiniro

15 ríxa anwí e bání áamá e epíroyí egíáyí Jisaso weparinagi níwiniro sirí nípi kíniro yayí wianíro nání aníni nuro wímeáaná

16 o yariní re winiginini, “Awa tíní pí nání xwíyá símí tíní rínariní?” urági

17 áamá e epíroyí egíáyí wo re uriniginini, “Nearéwapíyaríníoxini, gí íwomí imó xixéroariní nání maní píronáriní.

18 Imó meaní eáaná meákíkwíáni yáirí maní síwí kírwíni ní síkwí wé síwí yáirí yáraríníriní. Nioní joxí nání nímeáa báa aiwí joxí mínweanagi nání díxí wiepisariníowamí ‘Soyíné mixí umáinowáripoyí.’ urági aiwí awa wí ananí mixí umáinowáripaxímaní.” urági

19 Jisaso ríxa anidíní níwíaiwiri nání re uriniginini, “Agwí ríná nweagfáyíné nioní tíní nemerane emá obaxí níseamúróagi aiwí síní Goríxomí díní míwíkwíroarígá renoi? Aríre searayimíini?” nurí “Íwomí níwirímeámí bípoyí.” urági

20 ríxa níwírímeámi níbíro imfó Jisasomi síñwí níwínírná re eníniginí. Meanf eááná sinapíxwínf néra nípiérorí xwíáyo níwieága urí meákíkwíá pumírí yarínagí

21 xanomi Jisaso re uríniginí, “Sa ararí eníriní?” uríagí re uríniginí, “Síní onímiáo dání e néra uníriní.

22 Imfó íwomi íníná xwíríá oikíxémíní re yaríníriní. Níxerí ríáyo íkeaárí níxerí iniígíyo mamówárí yaríníriní.” nurí “Jisaso ení yopa megínírfeníjoi?” níyaiwírí re uríniginí, “Joxí ‘Ananí nanf imíxípaxoníriní.’ níyaiwínírnáyf wá níyeaomíxí arírá yeai.” uríagí

23 Jisaso re uríniginí, “Joxí ‘O nanf mimíxípaxoníriní.’ níniawírí ríníraríní? Jíwaníjoxí Goríxomi díñf wíkwíróí. Ámá gíyí Goríxomi díñf íkwírófáyf amípí aí ananí arírá winíjoi.” uríagí

24 íwomi xano apaxí mé re uríniginí, “Goríxomi díñf wíkwírómíní yarínagí nání aga píráníñf wíkwírómí nímxet.” uríagí

25 Jisaso ámá obaxí o tñf e nání mífí bímiarínagí níwíníriní imfó íwomi xíxéroarínomi míxí numáínowárí re uríniginí, “Manf píróárí aríá píróárí enjoxí íwomi píní níwiárími nurí ámí bí tñf ríwífmíní nírorí míxíxéropaní.” uráná

26 imfó makíríwí nímorí meanf nearí íwo sinapíxwínf níyárí wénáná omí píní níwiárími uníniginí. Píní níwiárími úáná íwo ríxa níperíníñf wénagí níwíníro ámá obaxí “Ríxa níperí ríá wénjoi?” rarínagí aiwí

27 Jisaso xegí wéyo fá nĩmaxĩrĩmání mĩeyoááná o wiápĩnĩmeañĩnigĩnĩ.

28 Nĩwiápĩnĩmeámání enáná Jisaso nurĩ añĩyo nĩpáwiri ñweañáná xegí wiepĩsarĩñowa wigĩpĩ ínĩmĩ yarĩñĩ re wigĩawixĩnĩ, “Pĩ nánĩ imíó íwomĩ xixéróomĩ mĩxĩ umáĩnowáripaxĩ mimónĩpa éwanigĩnĩ?” urĩagĩá

29 o re urĩñĩnigĩnĩ, “Soyĩné segĩ ñĩñĩ tĩnĩ imíó tĩñĩñĩ imónĩñĩyĩ mĩxĩ umáĩnowáripaxĩ menĩnĩ. Gorĩxomĩ ñĩñĩ wĩkwĩroro yarĩñĩ wĩro nerónáyĩ, ananĩ oyá ñĩñĩ tĩnĩ mĩxĩ umáĩnowáripaxĩ imónĩpĩráoĩ.” urĩñĩnigĩnĩ.

Ámĩ yumí “Nĩnĩpĩkipĩrĩárĩnĩ.” urĩñĩ nánĩrĩnĩ.

30 Awa añĩ ayo pĩnĩ nĩwiárĩmĩ Gariri pĩropenĩsĩyo áwĩnĩmĩ nurĩná Jisaso “Ámá nionĩ pwarĩñagĩ nánĩ nĩjĩá mimónĩpa oépoiĩ.” yaiwĩñĩnigĩnĩ. Ayĩ rĩpĩ nánĩ e yaiwĩñĩnigĩnĩ.

31 Wiepĩsarĩñowamĩnĩ nuréwapĩyirĩ re urayĩñĩnigĩnĩ, “Ámá imónĩñáonĩ nánĩ mĩyĩ uráná nĩnĩpĩkipĩrĩárĩnĩ. Nĩpĩkĩfá aí sá wĩyaú wĩyi órání xwáripáyo nĩwémání ámĩ nĩwiápĩnĩmeámĩárĩnĩ.” urayarĩñagĩ aiwĩ

32 awa sĩnĩ nĩpĩkwĩnĩ nĩjĩá mimónĩpa nero aí masĩsá nĩwĩro nánĩ yarĩñĩ bĩ mĩwigĩawixĩnĩ.

“Go gone seáyĩ e imónanĩwárfanĩ?” rĩnĩgĩá nánĩrĩnĩ.

33 Awa añĩ yoĩ Kapaneamĩ nĩrémoro añĩyo nĩpáwĩro nĩñwearĩná Jisaso wiepĩsarĩñowamĩ yarĩñĩ re wĩñĩnigĩnĩ, “Óĩ e nĩbĩranéná pĩ xwĩyĩfá nĩrĩga bĩfawixĩnĩ?” urĩagĩ aiwĩ

34 awa “Negí woxi goxi áminá nimóniri neamenweanáná wíone simanjwíyóniñí ínimí yeáyí rurínaníwáriní?” niri ga bíá enagi nání ayá nero xwíyíá bí murí kikiíá yaríñagíá

35 o éf niñweámáná wiepísariñí wé wúkaú síkwí waú awamí “Soyíné awí neáníro re ñwénapípoi.” nurí re uríñinigíni, “Ámá ‘Nioni simanjwíyóniñí onurínayípoi.’ niyaiwiríño re éwíñigíni. Ámá niyoni xínáiníñí nimóniri arírá wíwíñigíni.” nurí

36 niaíwí miá bí nímearí áwíni e éf nurárimáná wé nímakíkiyirí ámí re uríñinigíni,

37 “Ámá wo nioni níxídirínáyí niaíwí rípiñiñí imóniñíyo peayí míwianí wéyo nímerínáyí apimíni wéyo nímearíniñí. Nioni wéyo nímerí gí ápo, nírowárenapiñomi ení wéyo umerí yaríni.” uríñinigíni.

“Ayí t́áminí mikumíxinígíáyí none t́áminí imóníni.” uríñínáníni.

38 Jono re uríñinigíni, “Neaiepísariñoxíni, none ámá wo yoí joxíyá níriñí imító míxí umáinowáraríñagi níwíñirane o none t́ni nawíní memearíñagi nání xe oeníri síñwí wínaníri enwámaní.” uríagi

39 Jisaso re uríñinigíni, “Apí e imíxáná píri míwiaíkipaní. Ámá go go yoí nioníyá níriñí emímí nemi nuri añíni ikayíwí nímearípaxí imóníniñimeníñoi.

40 Ámá ayí t́áminí mikumíxinípa nerínáyí ayí none t́ni imóníni. Ayínání e éáyó bí píri míwiaíkipaní.

41 Ámá go go soyíné Kiraisoní nìxǫdìro wáf urìmero yarìṅagǫ náńí arìrá nìseairì iniṅǫ bì aí niwirì nìseaiapìrínáyí, Gorìxo e éo náńí wí dṅǫ arǫá mikeamó omì xìxenì arìrá winǫárìní.

Íwǫ oépoyìnrì wíwapìyarìgǫáyí nánìrìní.

42 “E nerì aiwì áamá go go niaíwǫ rìpiamì nionì dṅǫ nìkwíroanìro yarìgǫápiamì pǫrǫ wiaikímìnrì nerì íwǫ oépoyìnrì wíwapìyaríná Gorìxo ‘O xwìyǫá mayorìní.’ mǫrǫ rìxa nìpémáná enǫnǫ rínṅǫ xwé winǫárìní. Sìnì niaíwǫpiamì íwǫ náńí mǫwiepìsipa enǫnǫ áamá wa omì ǫá nìxero sǫṅǫ xwé wo sṅwǫ tǫnì gwǫ nìjǫrìro rawìrawáyo nìmamówǫrínáyí, sǫpì enǫgì aiwì rínṅǫ Gorìxo wimìnrì enǫpǫnṅǫ imónṅǫpìmanì.

43-44 Íwǫ náńí wé íeapǫ nìsinìrínáyí nìwǫkwínìrì emì morǫnì. E ninìríná rínṅǫ xwé nìsinìrì aiwì wé rasǫ enǫ tǫnì opéirì aí anǫnamì náńí nìpeyìrínáyí ayǫ ananìrìní. Wé nùkaúńí íeapǫ nerì íwǫ meáú sìnì ú tǫnì neríná rǫá anṅǫ wearìṅǫyómìní nurì rǫá nìrìnrìrínáyí ayǫ nanǫmanì.

45-46 ‘Sìkwǫ rú tǫnì íwǫ náńí anǫ oememìní.’ yaiwiú sìkwǫ ú mṅǫ nìwǫkwínìrì emì morǫnì. E ninìríná rínṅǫ xwé nìsinìrì aiwì sìkwǫ rasǫ enǫ tǫnì opéirì aí anǫnamì náńí nìpeyìrínáyí ayǫ ananìrìní. Sìkwǫ ‘Íwǫ náńí oumìní.’ yaiwiarìṅú tǫnì enǫnǫ nìperíná Gorìxo rǫá anṅǫ wearìṅǫyo nìsikeaárìrínáyí ayǫ nanǫmanì.

47 Sṅwǫ wǫnìyi tǫnì íwǫ náńí nìmorínáyí sṅwǫ ayì nìyori emì morǫnì. E ninìríná rínṅǫ xwé nìsinìrì aiwì sṅwǫ ná wìyini nanìmì opéirì aí anǫnamì náńí nìpeyìrínáyí ayǫ ananìrìní. Sṅwǫ

íwí nání mófíyí t́níní néísáná níperíná Goríxo ŕá aníñf́ wearíñf́yo nísikeaárírínáyf́ ayf́ nanf́maní.

⁴⁸ Ŕá aníñf́ wearíñe xweamf́í mípé aníñf́ nísirí ŕá ení aníñf́ ŕnínŕí yaríñeríní.

⁴⁹ “Saxf́ aiwáyo moarígf́ápa Goríxo ŕá ení áamá ńníní nanf́ oimónf́poyínŕí saxf́nínf́ e monf́áríní.

⁵⁰ Saxf́ aiwá awf́í imíxaríñf́ enagf́ nání nanf́ríní. E nerí aí xegf́ awf́í yaríñf́pí anípá nerí aiwáníñf́ imóníñáná aríge nerí ámf́ awf́í eníño? Soyf́né saxf́nínf́ nimóníro saxf́ aiwáyo awf́í imíxaríñf́pa áamá níyoní píráníñf́ e níwirf́náyf́, sewaníñoyf́né mímíeyoánípa nero píráníñf́ níkumíxíníro néra úf́ŕíxíní.” uríñínigíní.

10

Apíxí emí moarígf́á náníníní.

¹ Jisaso níwiápínímearí e ṕníní níwiárímí nurí Judia píropenísf́yo ní múrorí iníígf́ Jodaní rapáyo j́aríwámí dání warf́ná oxí apíxí epf́royf́ nero o t́ñf́ e awí eánáná xegf́ yaríñf́pa ámf́ uréwapíyarf́ná

² Parísí wa níwímearo omí iwamf́ó níwíwapíyíro re urígf́awíxíní, “Wa negf́ ñwf́ íkaxf́ eáníñf́pí f́á nírore re rarígf́áríní, ‘Xegf́ oxo apíxímí ananí emí mopaxf́ríní.’ rarígf́áríní. Wa ‘Emí mopaxf́maní.’ rarígf́áríní. Joxíyá dínf́ aríge simónaríní? ‘Ananí emí mopaxf́ríní.’ ŕsimónaríní? ‘Ñwf́áríní.’ ŕsimónaríní?” urf́agf́a

³ re uríñínigíní, “Moseso enííná segf́ seárf́awéyo ñwf́ íkaxf́ nurírf́ná píof́ uríñínigíní?” urf́agf́

⁴ re urigíawixini, “Moseso áamá apixí emi moaniro nání ananí payí re rininípi ‘Nioní ímí aniní emi móárini.’ rininípi nearo owiowárípoiiniri sinwí neanagíriní.” uríagía aiwí

⁵ Jisaso re uriniginini, “Soyíné segí díní tñi nixídiro aríki segí apixí emi moaniro yariníagía nání Moseso nwa íkaxí api niri eaníriní.

⁶ E nerí aiwí xwíyíá rípi niri ríwaminí eaníriní, ‘Goríxo eníná xwíá imixiri anína imixiri neríná oxí imixiri apixí imixiri eníriní.

⁷⁻⁸ Ayínání oxo xaniyaúmi pñi níwiárimáná xegí apixí tñi níkumixiniríná ná ayí ná biníniní imónipísíriní.’ E niriiní eaniní enagi nání xixegíni imónarígímaní. Ná ayí ná biníniní nimóniri emearígíriní.

⁹ Ayaú nímeáními nemeríná Goríxo nwaráriní enagi nání pñi níwiárimí mupa oépiyí.” nurími nuri

¹⁰ aníyo nípáwiri nweanáná wiepísariníowa ámi o meánigíá nání urípi nání yariní wíáná

¹¹ o re uriniginini, “Áamá go go xegí apixí emi nímorí wí nímearínáyí, xámi meaními sípi wikárarini.

¹² Apixí gí gí ení xegí xiagwomi pñi níwiárimí nurí womí nímeánirínáyí, xámi meániníomi sípi wikárarini.” uriniginini.

Niaíwí onímiápiami wé ikwikwiárimí ení nánirini.

¹³⁻¹⁴ Áamá wí Jisaso wigí niaíwí oimónípoiiniri wé wikwiáriní nímeámi báná wiepísariníowa mixel urariníagía Jisaso awa pírf urakianiro

yarĩṇagáa nĩwĩnĩrĩ wikí dĩṇí nĩwĩaiwĩrĩ re urĩṇĩnĩgĩnĩ, “Soyĩné pĩrĩ murakipanĩ. Gorĩxo xwioxĩyo mĩmeámĩ nerĩ pĩránĩṇí seamenṇewanĩ sĩṇánĩ nimónĩrĩnáná o áamá niaíwĩ tĩyĩ yapĩ nionĩ dĩṇí nĩkwĩrófáyo menṇewanĩá enagĩ nánĩ soyĩné pĩrĩ murakipanĩ. Nionĩ tĩe nánĩ xe obĩpoyĩ.

¹⁵ Nionĩ nepa seararĩṇĩnĩ. Áamá gĩyĩ gĩyĩ niaíwĩpia xanĩyaúmi dĩṇí ikwĩroro sĩmanṇwĩyónĩṇí yeáyĩ urĩnĩro yarĩgĩápánĩṇí Gorĩxomĩ e mepa nerĩnáyĩ, o xwioxĩyo mĩmeámĩ nerĩ pĩránĩṇí seamenṇewanĩápimĩ wĩ páwipĩrĩámánĩ.” nurĩmáná

¹⁶ niaíwĩpia wĩmĩ nĩmearĩ sáyo nĩṇwĩrárĩnĩmáná wé seáyĩ e wikwĩárĩrĩ “Gĩ ápo pĩránĩṇí oumenĩ.” rĩrĩ nĩwĩa uṇĩnĩgĩnĩ.

Áamá amĩpĩ mĩmúrónĩṇí wo nánĩrĩnĩ.

¹⁷ Jisaso nĩwĩápĩnĩmeámĩ aṇí wĩyo umĩnĩrĩ yarĩnáná áamá wo o tĩṇí e nánĩ mĩrĩ nĩbĩrĩ sĩmĩmanĩmĩ dánĩ xómĩṇí nĩyĩkwĩrĩ yarĩṇí re winĩnĩgĩnĩ, “Nearéwapĩyarĩṇí naṇoxĩnĩ, arĩge nerĩnáná nionĩ dĩṇí nĩyĩmĩṇí tĩṇáonĩ imónĩmĩárĩnĩ?” urĩagĩ

¹⁸ o “Jisaso Gorĩxorĩanĩ?” oyaiwinĩrĩ re urĩṇĩnĩgĩnĩ, “Joxĩ pí nánĩ ‘Nearéwapĩyarĩṇoxĩnĩ nĩnĩrĩrĩnáná ‘Naṇoxĩnĩ nĩrĩnĩnĩ? Áamá wĩ naṇĩmanĩ. Sa Gorĩxo naṇorĩnĩ.

¹⁹ Joxĩ ṇwĩ ikaxĩ eánĩṇĩpĩ nánĩ rĩxa nĩjĩá imónĩṇĩnĩ. ‘Nĩwĩápĩnĩmearĩ áamá wĩ mĩpĩkipa erĩnĩ. Áamá wĩ tĩnĩ fĩwĩ minĩpa erĩnĩ. fĩwĩ mĩmeapa erĩnĩ. Yapĩ murĩpa erĩnĩ. Yapĩ nurepĩsirĩ fĩwĩ murápa erĩnĩ. Inókĩmĩ tĩnĩ

ápomi t́ni wéyo meŕt́ni. E rińńpí joxi ríxa nǐj́á imóńnǐ. uŕagi

20 o re uŕnǐnǐ, “Nearéwaṕyarǐnoxǐ, apǐ nǐpǐnǐ sǐnǐ ononǐ imóńnǐ dání ṕrǐ mǐwiaǐkǐ píránǐ nǐxǐda bǐnǐrǐnǐ.” uŕagi

21 Jisaso sǐnwǐ agwǐ nǐwǐnǐrǐ wá nǐwǐanǐrǐ nánǐ re uŕnǐnǐ, “Nǐpǐnǐ nǐxǐdǐrǐ aǐwǐ ámǐ bǐ sǐnǐrǐnǐ. Joxǐ nurǐ dǐxǐ iyǐá fá t́ni xwǐá t́ni amǐpǐ dǐxǐyǐ nǐgwǐ nánǐ bǐ nerǐ nǐgwǐ meáyǐ ámá aǐwá nánǐ ikeamónǐro aikǐ nánǐ ikeamónǐro egǐáyo mǐnǐ wǐrǐxǐnǐ. E nemoxǐ nǐbǐrǐ nǐnǐxǐdǐmerǐnáyǐ, rǐwéná nǐpémáná aǐnǐnamǐ nánǐ nǐpeyǐrǐnǐ amǐpǐ joxǐyá aga xwé nǐdéronǐrǐnǐ.” uŕagi aǐwǐ

22 o amǐpǐ wǐ mǐmúrónǐno enagi nánǐ dǐnǐ sǐpǐ nǐwǐrǐ e mepaxǐ wimónǐagi nánǐ sǐmǐmanǐ kǐpǐnǐ nǐyǐmǐ unǐnǐnǐ.

23 Sǐmǐmanǐ kǐpǐnǐ nǐyǐmǐ úagi Jisaso xegǐ wiepǐsarǐnowamǐ sǐnwǐ nǐwǐnǐmerǐ re uŕnǐnǐ, “Amǐpǐ xwé tǐgǐáyǐ ananǐ Gorǐxomǐ dǐnǐ nǐwǐkwǐroro o xwǐoxǐyo mǐmeámǐ nerǐ umenǐweanǐe páwipaxǐmanǐ.” nurǐrǐ

24 awa xǐo rǐpǐ nánǐ ududǐ yarǐnǐagǐa nǐwǐnǐrǐ ámǐ re uŕnǐnǐ, “Nǐaǐwoyǐné, ámá wǐ anǐnǐ mǐnǐ yanǐro nero aǐwǐ ananǐ Gorǐxomǐ dǐnǐ nǐwǐkwǐroro o xwǐoxǐyo mǐmeámǐ nerǐ umenǐweanǐe páwipaxǐmanǐ.

25 ‘Kamerǐ enǐ rapǐrapǐ gwǐ kiwearǐgǐá óyǐmǐ ananǐ páwipaxǐrǐnǐ.’ rǐyaiwǐarǐnoǐ? Ámá amǐpǐ xwé tǐgǐáyǐ kamerǐ enǐ óyǐmǐ mǐpáwipa éǐpǐnǐnǐ Gorǐxo seamenǐweanǐe nánǐ ananǐ páwipaxǐmanǐ.” uŕagi

26 awa ududí nikáriníro re urígawixiní,
 “E imónináná áamá gíyo Goríxo yeáyí
 uyimíxemeaníáriní?” uríagí

27 Jisaso síñwí agwí níwínimáná re uríiniginí,
 “Áamá wí mepa epaxí nimónimáná aiwí Goríxoyá
 díní tíní ananiríní. Amípí Goríxo mepa epaxí wí
 mimóninagí nání oyá díní tíní epaxíriní.” uráná

28 Pitao re uríiniginí, “Ai, none negí amípí
 ríxa píní níwiárimí joxí ríxídimearíñwiní.”
 uríagí

29-30 Jisaso re uríiniginí, “Nepa searariní.
 Áamá gíyí gíyí nioní díní níníkwíro xwíyá
 nioní nání yayí seainarinípi wáí urímero
 ení éfáyí xexírímeáyoraní, xínáiwamíraní,
 xegí niaíwíyoraní, xegí aníraní, xegí aiwá
 omíñíraní, píní níwiárimí níxídirínáyí, síní
 mípé xwíáyo níñwearíná xexírímeá imóníáyí
 xínáíwa imóníáyí xegí niaíwí imóníáyí xínáíwa
 imóníáyí xegí niaíwí imóníáyí xegí aní imóníáyí
 xegí aiwá omíñí imóníáyí wiwaníñyí píní
 wiáíáyo seáyí émí múróníníáriní. E nerí aí
 nioní níxídarínagí xeaníñí ení níwímeaníáriní.
 Ayí ení aní ríwéná imóníníáyo díní níyímíñí
 tígíáyí nimóníro ñweapíríáriní.

31 E nerí aiwí áamá ‘Xwéoniríní.’ níró
 xámí xámí imónarígíáyí níperíná suríma
 yáripíríáriní. Agwí ríná suríma ñweagíáyí
 níperíná xámíñíyo múropíríáriní.” uríiniginí.

Ámí yumí “Níníkipíríáriní.” uríñí nániríní.

32 Awa óyo nuro aní yoí Jerusaremi nání
 níyiríná wiepísarínowa Jisaso aríkí aní apimí

nánì nìyirì xámi umeaarìṇagì nìwìniro ududì
niniro áamá Jisasomi xídarìgíáyí wí enì ayá síwí
uroarìṇagì o ámi xegí wiepìsarìṇí wé wúkaú
síkwí waú awamì ná dāmìni e nìmfaurì ámi
xíomì wa wipíríápi nánì áwaní nurírì

³³ re urìṇìṇigìni, “None Jerusaremi
nánì nìyirane rémóáná áamá imónìṇáonì re
nikeaárìpíríárìni. Áamá wo nionì nánì mìyí uráná
apaxípanìṇí imónìgíá xwéowa t́ni ṇwí ikaxí
eánìṇípi mewegíáwa t́ni nionì xwírìxí nìnìmero
xwíyíá nìnìmeáriro ‘Sa joxìniṇìni.’ nìnìriro
nìpíkímoanìro wauyowamì mìnì nìwipíríárìni.

³⁴ Mìnì nìwíáná awa rìperírí nìro reanwí
núriro iwaní nearo nínífasáná nìpíkìpíríárìni.
Nìnìpíkìro aiwí śá wíyáú wíyí óráná ámi
wíápínìmeámíárìni.” urìṇìṇigìni.

Jono t́ni Jemiso t́ni yarìṇí wìgíípi nánìrìni.

³⁵ Sebediomì xewaxowáú Jemiso t́ni xogwáo
Jono t́ni anwí e nuri Jisasomi re urìgíisìxìni,
“Nearéwapìyarìṇoxìni, yawawi pí pí nánì yarìṇí
śwíyí joxì ananì nìyeaiiríárìni?” uríagí

³⁶ o re urìṇìṇigìni, “Nionì pí eaiimì nìrarìṇì?”
uríagí

³⁷ awáú yawawi enì áminá imóníwinìṇìrì
wiepìsarìṇí wíá yawawi símanwíyónìṇí
yeáyí yeaurínírxìniṇì re urìgíisìxìni, “Joxì
idáná ámináoxì nimónìrì menweanáná áamá
nínì símanwíyónìṇí yeáyí rurínáná yawawi
joxíyá wéyo mìnì mìnì onweápiyìniṇì síṇwí
yeanìrìréranì?” uríagí aiwí

³⁸ Jisaso re urìṇìṇigìni, “Awagwí yarìṇí
niarìgíípi nánì nìj́á mimónìpa neri nánì

yarɪŋɪ niarɪŋɪi.” nurɪɪ ewayɪ xwɪyɪá áamá wa xɪomɪ pɪkipɪrɪá ɛŋagɪ nánɪ áwanɪ nurɪrɪná yarɪŋɪ re wɪŋɪnigɪnɪ, “Awagwɪ iniɪgɪ sɪxɪ nionɪ nɪmɪáwá ananɪ nɪpaxɪ imónɪpɪsɪ́rɪnɪ? Iniɪgɪ waxɪyo nionɪ xémɪápi awagwɪ ɛnɪ ananɪ xepaxɪ imónɪpɪsɪ́rɪnɪ?” yarɪŋɪ wíáná

³⁹ awaú re urɪgɪsɪsɪxɪnɪ, “Ananɪrɪnɪ. Yawawi nepaxɪrɪnɪ.” urɪagɪ o re urɪŋɪnigɪnɪ, “Iniɪgɪ nionɪ nɪmɪáwá awagwɪ ɛnɪ nɪpɪsɪ́rɪnɪ. Iniɪgɪ waxɪ nionɪ xémɪápi awagwɪ ɛnɪ xepɪsɪ́rɪnɪ.

⁴⁰ E nerɪ aiwɪ ‘Woxɪ rɪmɪ dánɪ ɲweaɪ. Woxɪ rɪmɪ dánɪ ɲweaɪ.’ wɪ earɪpaxonɪmanɪ. Gorɪxo xewanɪŋo earɪpaxɪrɪnɪ. Xɪo wimónarɪŋɪ goxɪ goxɪ ‘Jisasomɪ mɪnɪ mɪnɪ ɲweápiyɪ.’ earɪpaxɪrɪnɪ.” urarɪná

⁴¹ wɪepɪsarɪŋɪ wé wúkaú wíá Jemiso tɪnɪ xogwáo Jono tɪnɪ e urarɪŋagɪ arɪá nɪwiro wikɪ dɪŋɪ nɪwɪaiwiro yarɪná

⁴² Jisaso “Nionɪ tɪŋɪ aŋwɪ re bɪpoyɪ.” nurɪɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Émáɪyá ámɪná mɛɲweagɪáwa seáyɪ e nimónɪro wigɪ á máyo ayá mɪrɪmɪxɪ peayɪ wianarɪgɪárɪnɪ.

⁴³ E nerɪ aiwɪ awa yarɪgɪápa axɪpi mimónɪpanɪ. Go go segɪ rárónɪŋɪ nimónɪrɪnáyɪ wɪoyɪnéyá omɪŋɪ sealiarɪŋo nimónɪrɪ arɪrá seaɪwɪnɪgɪnɪ.

⁴⁴ Go go xámi xɪráónɪŋɪ imónɪoxɪ xɪnálnɪŋɪ nimónɪrɪ áamá nɪyonɪ sanɪ urápi méɪrɪxɪnɪ.

⁴⁵ Nionɪ ɛnɪ áamá imónɪŋáonɪ aí áamá sanɪ nɪrápɪpɪrɪ nánɪ weapiŋáonɪmanɪ. Áamá nɪnɪ nánɪ nupeirɪ gwɪnɪŋɪ roayíróimɪgɪnɪrɪ weapiŋárɪnɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ.

Sɪŋwɪ supárɪŋɪ Batimiasomɪ nanɪ imɪxɪŋɪ

nánirini.

⁴⁶ Jisaso wiep̄sar̄iṇowa t̄n̄i naw̄in̄i s̄in̄i Jerusaremi nán̄i niyiro aṇ̄í áw̄in̄i e bimi xeḡí yoʼ Jeriko n̄irémoro r̄ixa aṇ̄í apimi wiár̄í múroan̄iro yar̄íná áamá s̄iṇw̄í sup̄ár̄iṇ̄í wo —O om̄iṇ̄í mepaxo en̄agi nán̄i óʼ maṇ̄ípa t̄n̄i niṇweámáná niḡw̄í nán̄i t̄n̄i aiwá nán̄i t̄n̄i r̄ix̄iṇ̄í urar̄iṇor̄in̄i. Xano xeḡí yoʼ Timiasor̄in̄i. X̄o xeḡí yoʼ Batimiasor̄in̄i. O óʼ maṇ̄ípa t̄n̄i niṇwear̄íná ar̄á wíȳí re wiṇ̄iniḡin̄i.

⁴⁷ “Nasareti dán̄í Jisaso daiwo pwar̄in̄i.” rar̄iṇaḡá ar̄á e niwiri r̄aiwá en̄í t̄n̄i re rayiṇ̄iniḡin̄i, “Jisasox̄i, rár̄awé m̄ix̄í ináȳí Depitoyáox̄in̄i, wá niwianēi.” urar̄iṇagi

⁴⁸ áamá wí m̄ix̄í r̄á t̄n̄í nur̄iro “R̄ixa p̄n̄i wiárei.” ur̄aḡá aiwi ar̄kí w̄in̄i en̄í t̄n̄i r̄aiwá re rayiṇ̄iniḡin̄i, “Rár̄awé m̄ix̄í ináȳí Depitoyáox̄in̄i, wá niwianēi.” urayar̄iṇagi

⁴⁹ Jisaso xeḡí pwar̄iṇe n̄irómáná re riṇ̄iniḡin̄i, “Om̄i r̄aiwá ur̄poȳi.” ur̄agi aȳí om̄i r̄aiwá nur̄iro re ur̄iḡawix̄in̄i, “O wiár̄í ni múroar̄in̄ir̄i ayá s̄w̄í m̄ir̄iropan̄i. Jox̄i nán̄i r̄aiwá r̄irar̄in̄i. R̄ixa Wiáp̄n̄imeá̄i.” uráná

⁵⁰ iȳá ni p̄án̄ir̄i ṇweaṇ̄í ni p̄ír̄ir̄i em̄i ni móm̄i ni wiáp̄n̄imeá̄mi nur̄i Jisasom̄i wímeááná

⁵¹ o re ur̄iṇ̄iniḡin̄i, “Nion̄i pí sim̄i nán̄i n̄irar̄iṇ̄in̄i?” ur̄agi s̄iṇw̄í sup̄ár̄iṇ̄o re ur̄iṇ̄iniḡin̄i, “Nearéwap̄iyar̄iṇox̄in̄i, nion̄i r̄ixa s̄iṇw̄í oan̄im̄in̄ir̄i r̄irar̄iṇ̄in̄i.” ur̄agi

⁵² o re ur̄iṇ̄iniḡin̄i, “Jox̄i d̄iṇ̄í n̄in̄ikw̄ror̄i nán̄i d̄ix̄í s̄iṇw̄í r̄ixa naṇ̄í an̄íin̄i. D̄ix̄í aṇ̄í ui.” uráná re en̄iniḡin̄i. Ámi r̄ixa s̄iṇw̄í noxoari nan̄ir̄íná óʼ

e dánì Jisasomì ríwíyo númì unìinigìní.

11

*Jerusaremiyo nìrémoríná mǎxǎ ináyǎ
rémoarigǎpa rémonǎ nániríní.*

¹⁻² Jerusaremi tǎnǎ anwǎ e nìrémoríná anǎ onímíá biaú xegǎ yoǎ rǎpiaúríní. Betǎpasi tǎnǎ Betani tǎnǎ apiaúríní. Anǎ apiaúyǎ dǎwǎ xegǎ yoǎ Oripipá tǎnǎ e nìrémoro Jisaso xegǎ wiepǎsarǎnǎyǎ waúmǎ re uowárǎnǎnigíní, “Awagwǎ anǎ dayo ikwǎrónǎnǎpimǎ nánǎ nuri rǎxa nìrémori dogǎ sǎpǎkǎ wo áamá wǎ sǎnǎ seáyǎ e éf mǎnǎwearǎgǎo gwǎ yurárǎnǎnǎgǎ sǎnǎwǎ nǎwǎnǎrǎnǎ nǎkwearǎ nǎmeámǎ bǎpǎyǎ.

³ Áamá wǎ ‘Pǎ nánǎ íkwearǎnǎ?’ yarǎnǎ e eaíánáyǎ, re urǎpǎyǎ, ‘Yegǎ Ámǎnáo dogǎ romǎ seáyǎ e nǎxenǎwearǎ unǎ nánǎ íkwearǎnǎwǎ. Rǎxa nǎxenǎwearǎ nǎmeámǎ numáná ámǎ re wǎrénapǎnǎnǎo.’ urǎpǎyǎ.” uowáráná

⁴ awaú nuri áamá wǎyoyá anǎ fǎwǎ e dogǎ sǎpǎkǎ wo gwǎ nǎyurárǎnǎmáná óf e ronǎgǎ nǎwǎnǎrǎ íkwearǎnǎ

⁵ áamá wǎ dae rogǎáyǎ yarǎnǎ re wigǎawǎxíní, “Awagwǎ pǎ nánǎ dogǎ o íkwearǎnǎ?” urǎgǎfá

⁶ awaú Jisaso “Re urǎpǎyǎ.” urǎfǎpǎ axǎpǎ uráná ayǎ xe oíkwearǎpǎyǎnǎrǎ sǎnǎwǎ wǎnǎgǎfá

⁷ awaú dogǎ sǎpǎko Jisaso tǎnǎ e nǎméra nǎbǎrǎ nǎwǎrǎmáná Jisaso seáyǎ e éf xenǎweanǎ nánǎ wigǎ iyǎfá seáyǎ e ikwǎráná o seáyǎ e nǎxenǎwearǎ nǎmeámǎ warǎnǎ

⁸ áamá obaxǎ wǎ enǎnǎ mǎxǎ ináyowamǎ yayǎ wǎnǎro nánǎ wigǎ iyǎfá nǎpǎrayiro óf e íkwǎnǎwǎ

neapára warigfápa axípi wigf iyfá óf e íkwianwí
neapára warfná wí ófpá tñf e írimñf nánññf
íkwianwí nñdoro óf e íkwianwí neapára warfná

⁹ Jisaso áwñf e enáná xámi warigfáyf tñf
rfwíyo warigfáyf tñf rñaiwá re nñra ugñawixñf,
“Gorixomi seáyf e oumeaneyf. Ámá Ámñá
Gorixoyá urowárenapfagi barñf ro oyá dñf tñf
seáyf e imónfwñññf.

¹⁰ Arfowa mñxí ináyf Depitoyá xwioxíyo
ñweaagfápa xwioxf nene ñweanfwá nánf
nimóga barñfpf Gorixoyá dñf tñf seáyf e
imónfwñññf. Anñnamf seáyf e imónñjomf
seáyf e oumeaneyf.” nñra ugñawixñf.

Íkfá pikf wñnamf ramñxñf nánñññf.

¹¹ Rñxa Jerusaremf nñrémoro Jisaso anñ
rñdiyowá yarigfiwámf nñpáwñf wáf íkwfónñf e
dánf wenñf amf amf nemerf rñxa sfá órarñagf
nñwñññf xegf wiepñsarñf wé wúkaú sñkwf wau
tñf nawñf anñ yof Betani nánf nuro sá wegfa

¹² wñápf tñf nñwiápnñmeámf Betani pnñ
nñwiáññf nurfná Jisaso agwf wñagf

¹³ wenñf éyf wññññññf. Íkfá yof pikfyf
rñññf wñna, fwf inññna jñamf jñina ronagf
nñwñññf sogwf nánf pfá emñññf anwf e nurf
wenñf éyf wññññññf. Ná mñwé fwñf
inarñagf nñwñññf xegf ná wearññná snñ
mimónñagf nánf ná mñwenagf nñwñññf

¹⁴ wiepñsarñnowa arfa egfe dánf íkfánamf
re urññññf, “Íkfá rñnaxñf, ámá wí sogwf
mñdanñpa epñrfa nánf ná mñwepa sa anñf

re éirixini.” uraríná wiep̄sar̄iṇowa ar̄á wiḡawixini.

An̄ r̄idiyowá yariḡfiwám̄ dán̄ mix̄ urowárapiṇ̄ nán̄r̄ini.

15 Jerusarem̄ n̄rémoro an̄ r̄idiyowá yariḡfiwám̄ n̄páwiro Jisaso re en̄nigini. Ámá an̄ iwám̄ in̄im̄ b̄ inariḡáyo mix̄dám̄ wiowár̄i ámá n̄gw̄ senis̄ ninayiro tariḡáȳyá ikwian̄w̄ m̄im̄wiár̄ er̄ ámá in̄ xawiów̄ r̄idiyowá nán̄ b̄ inariḡáyo ikwian̄w̄ éf̄ ṇweaariḡáp̄ m̄im̄wiár̄ er̄

16 ámá san̄ am̄p̄i xwan̄w̄ níkwónim̄ an̄ iwám̄ áw̄in̄im̄ an̄w̄ e imón̄ṇe xemoariḡáyo p̄r̄r̄ wiaikím̄ wir̄ en̄nigini.

17 E nemáná iwam̄ó nuréwap̄yir̄ná m̄iṇ̄ niror̄ re ur̄iṇ̄nigini, “Re m̄ir̄in̄pa ren̄, ‘An̄ Gor̄ixon̄yáiwá nán̄ re r̄ip̄r̄ár̄ini, “Ámá gw̄ wir̄ wir̄i n̄n̄ Gor̄ixom̄ xw̄ȳá ur̄p̄r̄á nán̄ oyá an̄iwár̄ini.” r̄ip̄r̄ár̄ini.’ m̄ir̄in̄pa ren̄? E n̄r̄in̄r̄i aiw̄ soȳné f̄w̄ meaariḡáyo yariḡápa ax̄p̄n̄iṇ̄ nero nán̄ an̄ riwá f̄w̄ meaariḡáyo an̄n̄iṇ̄ imón̄ini.” ur̄iṇ̄nigini.

18 Apax̄pán̄iṇ̄ imón̄iḡá xwéowa t̄n̄i ṇw̄ ikax̄ eán̄iṇ̄p̄i meweḡáwa t̄n̄i ámá w̄i “Jisaso e nearar̄ini. E nearar̄ini.” rar̄iṇ̄aḡá ar̄á n̄wiro ámaȳ o xw̄ȳá uréwap̄yar̄iṇ̄ȳ nán̄ r̄ixa diṇ̄ n̄p̄ik̄in̄ro n̄n̄i Jisasom̄ini x̄d̄ip̄r̄ix̄in̄r̄i wáȳ nero in̄im̄ om̄ p̄ik̄ian̄ro nán̄ mekax̄ n̄im̄era uḡawixini.

19 Sía ayí ayo sía óraríná o wiep̄sarínjowa t́n̄i Jerusaremi ṕn̄i n̄iwiár̄imi nuro an̄í wíyo sá weaǵár̄in̄i.

Pikína yiweár̄in̄agi win̄iǵá nán̄ir̄in̄i.

20 Jisaso wiep̄sarínjowa t́n̄i sá weǵá ẃápi t́n̄i n̄iwiáp̄n̄imearo Jerusaremi nán̄i nuríná wen̄in̄j é́áȳ win̄iǵawix̄in̄i. Íḱá pikína m̄ḱḱ aí t́n̄i r̄ixa yeáȳ yár̄agi n̄iw̄in̄ro

21 Pitao Jisaso agíná é́p̄i nán̄i d̄in̄j win̄íagi m̄in̄j s̄n̄á neán̄r̄i re ur̄in̄in̄igin̄i, “Aí, nearéwap̄yar̄in̄ox̄in̄i, íḱá pikína jox̄i agíná ram̄ixár̄ín̄a r̄ixa yiweánár̄in̄in̄i.” ur̄agi

22 o “Em̄im̄ nion̄i é́apa awa en̄i epax̄r̄in̄i.” n̄iyaiwir̄i nán̄i re ur̄in̄in̄igin̄i, “Soȳné en̄i Gor̄ixomi d̄in̄j n̄iw̄ikw̄róa úpoȳi.

23 Nion̄i nepa searar̄in̄in̄i. Ámá giȳí giȳí ‘D́w̄f r̄ipá n̄ija raw̄iraw̄áyo opiéron̄i.’ r̄ir̄i d̄in̄j ná b̄in̄i mor̄i x̄fo r̄f̄p̄i ‘X̄ixen̄i imón̄in̄in̄jōi.’ yaiwir̄i ner̄ínáȳ, Gor̄ixoyá d̄in̄j t́n̄i x̄ixen̄i en̄in̄jōi.

24 Ayínán̄i soȳné wox̄i wox̄i Gor̄ixomi yar̄in̄j n̄iwir̄íná ‘Nion̄i re em̄ár̄in̄i.’ ur̄iro om̄i d̄in̄j w̄ikw̄róro ‘Gor̄ixoyá d̄in̄j t́n̄i x̄ixen̄i imón̄in̄ár̄in̄i.’ yaiwiro ner̄ínáȳ, oyá d̄in̄j t́n̄i x̄ixen̄i imón̄in̄ár̄in̄i.

25 Soȳné wox̄i wox̄i é́f̄ n̄iroro Gor̄ixomi yar̄in̄j n̄iwir̄ínáȳ, ámá wí sip̄i seaikár̄áȳ w̄ik̄ m̄iwón̄ipa nero yokwar̄im̄ w̄ií̄r̄ix̄in̄i. E ner̄ínáȳ, seḡí ápo an̄ín̄ami n̄wean̄o sip̄i soȳné wim̄ix̄ápi nán̄i en̄i yokwar̄im̄ seaín̄ár̄in̄i.

26 E mepa ner̄ínáȳ, an̄ín̄ami n̄wean̄o soȳné man̄j p̄r̄f̄ wiaíkiḡápi nán̄i yokwar̄im̄ seaín̄áman̄i.” ur̄in̄in̄igin̄i.

“Néní tñoxi imónei.” go rirñoi?” urigfá nánirñi.

²⁷ Rixa Jerusaremi nírémoro Jisaso anj ridiyowá yarigfiwámí ínimí anj emearfná apaxfpánñj imónigfá xwéowa tñní ñwí ikaxí eánñfpí mewegfáwa tñní Judayí mebáowa tñní omí niwímearo

²⁸ re urigfawixíni, “Aga go rirfagi áamá anj ridiyowá yarñwáiwá riwámí b́ inarigfáyo mǎxǎdámǎ éinigiñí? Dññ goyá tñní e éinigiñí?” uríagfá

²⁹ Jisaso re urññnigiñí, “Nioní ení yarññ b́ oseaimíni. Soyfné nioniyápi áwanj níránáyí, nioní ení ‘E éirixíni.’ nírñño nání ananí áwanj searímfní.” nuríri

³⁰ re urññnigiñí, “Yarññ nioniyá rípiríni. Jono wayí níneameaia wago anjñamí ñweañoyá dññ tñní wayí níneameaia wagfñrání? Xfóyá dññ tñní yagfñrání? Nioniyá api nání xámí áwanj nírípoyí.” uráná

³¹ wiwanñnowa dññ nímoro ínimí yarññ re niga ugíawixíni, “None ‘Jono Goríxo dññ ukíkayonagi yagfñrání.’ áwanj e nuríranénáyí o re nearñññoi, ‘Pí nání Jono searagfpi nání mǎkwíropa néra ugíawixíni?’ nearñññoi.” nírññro

³² ámí ínimí re rññgíawixíni, “None ‘Jono xegí dññ tñní yagfñrání.’ uraniréwíni? Oweoi. Ámá sipfá re epfroyí egfáyí iwanj neaeapfrixíni.” nírññro —Judayí nñní Jono nání “Goríxoyá wíá rókiamoagf worfñni?” yaiwiarigfá enagi nání “Api ení xixeni urípaxí mimóníni.” nírññro áamá iwanj neaeapfrixíni wáyí nero nání áwanj

murí

³³ re uríḡawixini, “Oweoi, none majíáriní.” uríagíá Jisaso “Nioní ení ‘Joxí e éiríxini.’ níríḡo nání áwaní wí nisearímíméini.” uríḡiniginí.

12

Ewayí ikaxí wainí omíḡ sḡwí uwíniaríḡáwa nánirini.

¹ Jisaso ewayí xwíyá wí ḡwí ikaxí eáníḡpí mewegíáwami t́níní Parisiowami t́níní nurírí re uríḡiniginí, “Ámá wo wainí uraxí íwíá nurírí xwíná nírórí wainí xegí iníḡ nípírfá nání wainí sogwí xoyíkímí eníá nání sḡḡáyo óf níríxírí wainí omíḡyó áwinímí aḡí awí ḡweapírfá nání seáyí émi nímíra nípéyirí néísáná ámá wí sḡwí uwínaxíḡpírfá nání re uríḡiniginí, ‘Wainí sogwí niáí eánáyí b́ soyíné segí mearo nioní ḡí mearí emíá nání nioníyá omíḡ rípimí ananí sḡwí níwínipírfáraní?’ nurímí aḡí wíyo ememínírí nání nurí nḡweáísáná

² wainí ríxa niáí enáná xegí omíḡ wíiaríḡá womí re uowáríḡiniginí, ‘Joxí nioníyá wainí omíḡyó nání nurí iníḡ wainí awa nioní nání nímíxírí iwajíá niáríápi nurápiyauí.’ uowáríagí o nurí

³ omíḡyó rémóáná awa re egíawixini. íá nixero wé neáásáná anípáomi uowáríḡawixini.

⁴ Anípáomi uowáríagíá nání omíḡ xíáwo ámi xegí omíḡ wíiaríḡá ámi womí uowaráná awa re egíawixini. Omí xegí mḡḡyó mḡḡ roro sḡpí wikáíro wíagíá

⁵ omiŋí xiáwo ámi wo urowáráná omi nípikiro tǵagǵa o ámi wami urowáráná wíyo iwanǵíní nearo wáŋiro wíyo nípikiro tiro néfásáná enǵáná

⁶ ámi wo xegǵ xewaxo dǵŋí sǵxǵ uyǵŋo sǵnǵ enǵagǵ omi nurowárǵrǵnǵ re rǵŋinǵínǵ, “Gǵ íwo enǵagǵ nǵnǵ sipǵ wǵ mǵwimǵxǵpa nero arǵá wipǵráoǵ.” nimónarǵnǵ. rǵǵ aiwǵ

⁷ xewaxo rémóáná wainǵ omiŋí sǵŋwǵ uwǵniarǵǵǵáwa re rǵnǵǵǵawixǵnǵ, ‘Íwǵ ro xanoyǵ dǵŋí tǵŋo enǵagǵ nǵnǵ omiŋí rǵpǵ nǵnǵ negǵpǵ meaanǵwǵ nǵnǵ opǵkianeyǵ.’ nǵrǵnǵro

⁸ omi fǵ nǵxero nípikiro omiŋíyo bǵanǵrǵwámǵnǵ moaǵǵǵawixǵnǵ.” Jisaso ewayǵ xwǵyǵǵ apǵ nurǵrǵ

⁹ re urǵŋinǵínǵ, “Omiŋí xiáwo omiŋí sǵŋwǵ uwǵniarǵǵǵáwami pǵ winǵŋoǵ? O nǵbǵrǵ awami xwǵrǵǵ nǵkǵxerǵ ámi sǵŋǵ wa sǵŋwǵ uwǵnipǵrǵǵ nǵnǵ wǵrǵnǵŋoǵ.” nurǵrǵ

¹⁰ re urǵŋinǵínǵ, “Ewayǵ xwǵyǵǵ Bǵkwǵyo eánǵŋǵ rǵpǵ enǵ fǵ mǵropa egǵáranǵ? ‘Sǵŋǵ anǵ mǵrarǵǵǵáwa sǵŋǵ awǵaxǵ nǵnǵ pǵǵ nerǵnǵ wo “Sǵpǵrǵnǵ.” nǵrǵro emǵ mófo nǵnǵ Gorǵxo “Sǵŋǵ o tǵnǵ xámǵ nǵtǵrǵnǵyǵ anǵ enǵ neánǵrǵ nanǵ imónǵnǵŋoǵ.” nǵrǵrǵ sǵŋǵ o nǵmeari tánǵ anǵ enǵ neánǵrǵ nanǵ imónǵŋǵrǵnǵ.

¹¹ Gorǵxo e éf enǵagǵ nǵnǵ nene sǵŋwǵ nǵwǵnǵrǵnǵ ága nanǵ imónǵŋagǵ wǵnarǵŋwǵrǵnǵ.’ E eánǵŋǵpǵ soyǵné fǵ mǵropa egǵáranǵ?” urǵagǵ

¹² awa “None nǵnǵ dǵŋí nǵneaǵaiwirǵ ewayǵ xwǵyǵǵ apǵ rǵǵ neararǵnǵ?” nǵyǵaiwiro rǵxa fǵ oxǵraneyǵnǵrǵ éfǵyǵ áma sipǵǵ Jisasomi arǵá wǵanǵro nǵnǵ o tǵŋǵ e epǵroyǵ egǵǵ nǵnǵ wǵyǵ nero

nání omí píní nìwíárímí ugáfawixíní.

Nígwí émány takís nání wiarígá náníríní.

¹³ Awa nuro ínímí re rínígáfawixíní, “Omí pasáníṅf nùrírane yapf re uréwapíyanfwiní, ‘Nígwí nání takís émányf nearáparígápf síní mìní wianiréwiní? Mìní mīwipa yaniréwiní?’ uranfwiní. O ‘Oweoi, síní mìní mīwipa époyí.’ ránáyf, wauyowa omí fá nìxero gwí yipfráfóí. E mīrīpa nerí ‘Oyí, seyíné mìní nīwiríná apání yariṅoi.’ ránáyf, áamá sipfáyf ámí arfá bī mīwí nero píní wiarīpfráfóí.” nīríníro Parisi wa t́níní mīxí ináyf Xeroto t́níní nīkumīxíníro emearígá wa t́níní xwíyáf apí t́níní pasáníṅf uraníro nání Jisaso t́ṅf e uowáraná

¹⁴ awa omí nīwímearo weyf numearíro re urígáfawixíní, “Nearéwapíyaríṅoxíní, nīnearéwapíyiríná nepání nearéwapíyaríṅoxíríní. Áamá ámináowayá sṅwíyo dání aí xwíyáf ámí xegf bī mīrf axfpíní raríṅoxíríní. Sipí rírí nanf rírí yaríṅfmaní. Xwíyáf Goríxoyání xixení nearéwapíyaríṅfíní.” nūrírí yaríṅf re wigáfawixíní, “Émányfá mīxí ináyf Sisaoyí ríníṅomí takísf nání nīgwf mìní wiaríṅwápf síní mìní wiayaniréwiní? Píní wíaraniréwiní?

¹⁵ Síní ananí mìní wianiréwiní? Mìní mīwipa yaniréwiní?” uráfáfá aiwí o “Yapf nīréwapíyaníro ríníraríṅoi?” nīyaiwirí re uríṅínígíní, “Soyíné pí nání yapf pasáníṅf níwapíyaríṅoi? Émányfá monf bī sṅwí wínaní nīmeámí bīpoyí.” nūrírí

16 rixá nimeámi bání o re uriniginí, “Nigwí ripimi yó goyá tñi símimaní goyá tñi nweaní?” uríagi awa re urígawixini, “Emáyíyá mixí ináyí Sisaoyá nweani.” uríagí

17 o re uriniginí, “Sisaoyá símimaní nweanagi nání ayí oyáriní. Ayínání miní wíríxiní.” nuríri áamá Goríxo xewaníjóníj imíxiní enagi nání omí díní owíkwírópoyíníri ámi re uriniginí, “Amípi Goríxoyáníj imóníjpi Goríxomí ení miní wíríxiní.” uráná awa ududí ayá wí winíjiginí.

“Ámá ámi wiápínimeapíráriní.” uríj nániríní.

18 Ámá Judayí wa Sajusiyí riníj wa — Sajusiowa re rarígáwa, “Ámá nípémáná enánáyí wí níwiápínimeapaxímaní.” rarígáwarini. Awa nibiro Jisasomí níwímearo

19 míj nírore re urígawixini, “Nearéwapíyarínóxiní, Moseso eníná nene nání njwí ikaxí bí re níriri ríwamíj eanjíriní, ‘Ámá wo síní niaíwí memeá péánáyí xegí apíxí síní nweanánáyí péomí xexírímeáowa wo niaíwí wiemeainí nání aní meáwiniginí.’ e níriri eanjíriní.” nurímáná

20 ewayí xwíyá rípi urígawixini, “Xexírímeáowa wé wíúmí dájí waú enáná wo apíxí wí nímearí niaíwí memeá péánáyí

21 ámi xexírímeáowa wo anímí nímearí o ení niaíwí memeá péánáyí

22 xexírímeáowa ámi wo awaú egípa axípi nerí

23 nowaní ení e néra nuro niaíwí wí memeá nípémáná enánáyí apíxí ení penjiginí.” Ewayí

xwiyá Jisasomi e nuriro yariŋí re wigíawixini,
 “Ríwéná áamá pegíá níníyí wiápínimeááná
 xexirímeá wé wíúmí dání waú awa ení
 níwiápínimearíná apíxí axímí meagíáwa enagi
 nání apíxí go go meanagi winaníwáríani?”
 yariŋí e wíáná

24 Jisaso re uriŋiniginí, “Soyíné xwiyá
 Goríxoyá Bíkwiyo eáníŋípi nání níjía mimónipa
 ero ení sixí eáníŋí Goríxoyápi nání ení níjía
 mimónipa ero nero nání xwiyá wasíwá raríŋoi.

25 Pegíáyí níwiápínimearóná ámí
 meánipíríámani. Aníŋají aníŋami ŋweáwa
 imónígíápa axípi e ŋweapíríáriní.

26 E níriri aiwí segí díní ‘Pegíáyí ámí
 wiápínimeapaxímaní.’ yaiwiarígíáyí nání
 xwiyá bí osearímíní.” nuriri re uriŋiniginí,
 “Pegíáyí ámí níwiápínimeapíríáriní. Xwiyá
 eníná Moseso íkía onímiánáina ría míní ápiáwí
 wearíŋagi winíŋípi nání Bíkwiyo níríniri
 eáníŋípi síní fá míropa regíawixini? Moseso
 ría apímí síŋwí wináná xegí xiáwowa Ebíríamo
 tíní Aisako tíní Jekopo tíní awa pegíámí enáná
 aiwí omí Goríxo re uriŋiniginí, ‘Nioní díxí
 ráwowa Ebíríamo tíní Aisako tíní Jekopo tíní
 awayá Nwíá imóníŋáonírini.’ E uríagi nání awa
 pegíáwa aiwí wigí díní síní síŋí imóníŋagía nání
 Goríxo ‘Awayá Nwíáonírini.’ rípaíxíriní.

27 O áamá xíomí díní níwíkwíro pégíá aí ayí
 síní wigí Nwíáorini. Áamá xíomí díní míwíkwíró
 pegíá tíní síní síŋí ŋweagíá tíní aiwí wigí
 Nwíáómani. Soyíné díní aga wasíwá moaríŋoi.”
 uriŋiniginí.

“Nwá ikaxí gámíní gípí seáyí e imóníní?” urígá náníríní.

²⁸ Nwá ikaxí eáníńpí mewegá wo nńbírí Jisaso Sajusiowa tńń xwíyá xím+xím níníro rńnarńagá nńwínírí Jisaso rńxa pńránńń ureńwípearńagí aráá nńwirí yarńń re wńńnigíní, “Nwá ikaxí eánńń nńyoní gámíní gípí seáyí e imóníní?” yarńń e wíagí

²⁹ Jisaso re urńńnigíní, “Goríxoyá ńwá ikaxí eánńń seáyí e imónńńpí rńpńríní, ‘Isíreríyńé aráá époyí. Negí Ámíná Goríxo ná woní onńríní.

³⁰ Goríxomí dńń sńxí nuyírńná onńmíápi onńmíápi muyípa époyí. Dńń sńxí uyíro dńń wíkwrńro enń neánńro xńdıro éńrńxíní.’ Nwá ikaxí seáyí e imónńńpí apńríní.

³¹ Ámí axípí nńrńńrń eánńń bń rńpńríní, ‘Ámá anń nemerńná sńńwá wńnarńńyń nánń wará dńxń nánń dńń sńpí siarńńpa axípí dńń sńpí wírńń.’ Ámí bń eánńńpí apńríní. Goríxoyá ńwá ikaxí nńrńńrń eánńńyń rńpiaúmí wí seáyí e mímóníní.” uríagí

³² ńwá ikaxí eánńńpí mewenń re urńńnigíní, “Nearéwapńyarńńoxíní, neparíní. Joxí xńxení mńń nńrorń re rńńń, ‘Goríxo ná woní onńríní. Axípí óńńń wo mímóníní.

³³ Goríxomí dńń sńxí nuyírńná dńń sńxí uyíro dńń wíkwrńro enń neánńro xńdıro erńńń. Ámá anń nemerńná sńńwá wńnarńńyń nánń wará dńxń nánń dńń sńpí siarńńpa axípí dńń sńpí wírńń.’ Joxí xńxení e rńńń. Ámá Goríxo nánń sipńsipń bń mńń nonń rńá nńkeaarńrńńarńń, bń nńńro rńdıyowá nńyárńrńńarńń, nerńńáyń nanń yarńgá

aiwí áamá Gorixoyá ηwí ikaxí apiaúmi xídarigáyí seáyí e imónini.” uríagi

³⁴ Jisaso ηwí ikaxí mewenjo díní píráníηí nímori naní e uraríηagi aríá niwirí re uríηínigini, “Joxí díní siní e nímóa nurínáyí nioni nání díní niníkwírori Gorixo xwioxíyo míméámí nerí neamenjweanfe nání páwipaxí imóniríini.” uríagi ámi ríwíyo áamá níní ayá uraríηagi nání wí yaríηí ámi bí owimíniri míbipa egíawixini.

“Kiraiso niaíwí goyáorini?” uríηí nánirini.

³⁵ O siní Judayíyá aní sipísipí rídiyowá yarígíiwámi dání nuréwapíyiríná áamá e epíroyí egíáyo yaríηí re winíηigini, “Nwí ikaxí eáníηípi mewegíáwa pí nání re rarígíáriní, ‘Áamá nene yeáyí neayimíxemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání niwiaroríná sa xiáwo míxí ináyí Depitoyáo imónínfáriní.’ pí nání rarígíáriní?

³⁶ Depito Gorixoyá kwíyí tíni níriri ríwamíηí nearíná áamá yeáyí neayimíxemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfo nání re níriri eanírini, ‘Gorixo gí Ámináomi re uríηínigini, “Joxí wé náúmini níηweari síηwí naníri ηweanáná míxí sianíro bíáyo xopírárí ríwiimfáriní.” uríηínigini.’

³⁷ Depito ríwamíηí api níriri nearíná aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfo nání ‘Gí Ámináoyí ríagi nání aríge nerí sa xegí xewaxo imónini?” uríagi áamá e epíroyí egíáyí xegí xwíyíá aríá niwiróná yayí winíηínigini.

*“Nwí ikaxí mewegíáwa yarígíápa mepani.”
uríñí nániríni.*

³⁸ O síní nuréwapíyiríná re nura uníniginí,
“Nwí ikaxí eáníñpí mewegíáwa yarígíápa mepa
éíríxíni. Awa áamá weyí oneamépoyínirí rapírapí
sepiá nìyíními aní emero áamá yayí ‘Ámínáoxíní
onearípoyínirí awí eánarígíe aní emero

³⁹ rotú aníyo nípáwirínáraní, aiwá imíxarígíe
nínwearínáraní, símí símí e nwearo

⁴⁰ apíxí aníwamí amípí níní íwí urápaníro
nání ero áamá aríá egíe dání Goríxomí xwíyíá
rírímí nìwiríná aníñí nìwia uro yarígíápa
seyíné mepa éíríxíni. Ríwéná Goríxo áamá
nìyoní mí ómómíxímí neríná awa xwíyíá xwé
meárínípírfáriní.” uríñíniginí.

Apíxí aní wí nígwí tíñpí nániríni.

⁴¹ O síní aní rídíyowá yarígíwámí íními aní
nemeríná nurí Goríxo nání nígwí tayarígíe
oríwámíní e éfí nínweámáná áamá obaxí
nìmúroayiróná nígwí taríñagíá nìwínirí
nígwí xwé tígíáyí xwé taríñagíá nìwíníísáná
wíníñíniginí.

⁴² Apíxí aní uyípeayí wí omí nìmúrórí moní ríá
níní biaú tígí nìwínímáná

⁴³ xegí wíepísaríñowamí “Eíní.” nurírí re
uríñíniginí, “Nioní nepa seararíñíní. Apíxí aní
amípí mayí rí Goríxo nání nígwí onímiá ná
biaúni tífí aiwí áamá níní tífíyo seáyí e imóníní.

⁴⁴ Áamá nígwí xwé tífíyí ná síní nìwenjáná
obaxí taríñagíá aiwí apíxí ríyí mayí enagí aiwí

xegí nígwí aiwá nání b́ epaxípi ńń t́jot.”
uŕńnigíní.

13

*“Ań rídíyowá yarígíwá pineaṕŕf́ŕńń.
uŕńńnigíní.*

¹ Jisaso ań rídíyowá yarígíwámí ṕńń ńwíárímí waríná xegí wieṕsarínjowa wo re uŕńnigíní, “Nearéwaṕyarínjoxíní, ań awíax́ ikwírónírí śnjá nań ńnjweaxa uŕ eń eý śnjẃ ẃneí.” uráná

² o re uŕńnigíní, “Ań xwé tíý śnjẃ ŕwíníníní? Ŕwéná śnjá ḱkírónínj́ ŕṕý womí seáyí e ikwíárínínf́ámaní. Ńńń ńkwierómioanf́ŕńń.” nurímí uǵawíxíní.

Xeanínj́ xámí ẃmeanf́ápi nání uŕńńnigíní.

³ O d́ẃ ḿnj́ Oripíyí ŕńńj́yo ńnjwearí ań rídíyowá yarígíá ṕńń ńwíárímí yaṕámíní wenínj́ nero njweanáná wieṕsarínj́ Pitao t́ńń Jemiso t́ńń Jono t́ńń Adíruo t́ńń wiǵpí

⁴ yarínj́ re wiǵawíxíní, “Joxí ‘Śnjá womí seáyí e ikwíárínínf́ámaní. Ńkwierónowínf́ŕńń.’ nearf́pí gíná imónínf́ŕńń? Śnjẃ ayo ńwínírane ‘Ŕixa nimóníní anjwí ayoŕaní?’ yaiwianf́wá nání pí eḱyínj́ neainínf́ŕńń? Eḱyínj́ neainínf́ápi nání áwanj́ neareí.” uŕagf́a

⁵ o áwanj́ nurírí re uŕńnigíní, “Ámá wí yaṕ searéwaṕyaníro eṕŕf́a enagi nání d́nj́ f́a ńxíríro éf́ŕxíní.

⁶ Ámá obax́ wo wo ńbayiro yof́ nioníyá ńríníro yaṕ re searéwaṕyaníro eṕŕf́ŕńń, ‘Yeáý seayímíxemeámf́a nání aŕf́owayá xẃf́a

piaxíyo dání iwiaronáonirini.' searéwapíyaníro éáná áamá obaxí 'Nepaxini.' niyaiwíro xenwíyo xídiþíríárini. Ayínání nioní seararínáþi díní íá nixíríro éfrixini.

⁷ Seyíné 'Aní ayo mixí inarínó.' ránáyí, xwíyíá imíní 'Aní wúmi mixí inarínó.' ríníméánáyí, wáyí mepaní. Mixí ayí xámi niga nurí aiwí sía yoparí Jisasoní weapímíayi sinirini.

⁸ Áamá gwí wirí níwiápínimearo wíníyí tñní mixí iníro ero mixí ináyí wí níwiápínimearo wí tñní mixí iníro ero aní wíyí wíyo poboní erí aní wámi agwí nání ikeamóníro yarínagí níwínírná díní re yaiwipíríá nání 'Ríwéná xwé eníá nání iwamíó ríyí ríyarini?' yaiwipíríá nání seararínini. Apíxí niaíwí nixíríná díní re yaiwiarígíápa 'Ríwéná ríníní xwé nimínirí nání iwamíó ríníarini?' yaiwiarígíápa soyíné ení nioní rarínáþi níwínírná re yaiwíríxini, 'Ríwéná xeaníní xwé neaímeaníáríani?' yaiwíríxini.

⁹ Nioní ríwíminí nímamopíríxínirí nioní seararínáþi símíminí tíro awíníní ñwearo éfrixini. Seyíné nioní níxídarínagíá nání áamá wí þírí owiaíkianeyíníro íá níseaxero negí Judayíá opisí aníyo seawáíro rotú aní neneyáyo dání iwaní seamépero epíríárini. Mixí ináyí tñní gapímaní tñní ayíyá síñwíyo dání ení níseaurárimáná xwíríxí seamepíríá enagí aiwí nioní nání siní uríírixini.

¹⁰ Xwíyíá nioní nání yayí seainaríníþi áamá gwí wirí wirí níní aríá wigíámi enáná ámi weapímíárini.

11 Ayí íá niseaxero opisí aníyo seawaráná ayá s'wí nisearorí 'Píné aríre uraníréwini?' miyaiwipa éfrixini. Íná Goríxo pí pí nání searííyí ananí kwíyí oyápipi dání urípírfáriní.

12 Xexirímeá wo níwiápínimeari xexirímeáomí opíkípoyiní íá nixerí opisí aníyo wáriní xanowa ení wigí niaíwí opíkípoyiní íá nixero opisí aníyo wáriní niaíwíyí ení xaniyaúmi opíkípoyiní wáriní epírfáriní.

13 Seyíné yoí nioniyá níníro xídariṇagá nání wikí niseaóníro s'mí t'íní seaipírfáriní. E seaipírfá enagi aiwí gíyí gíyíné ení neáníro nioní nixídiro aníṇí d'íṇí níkwíroro nerínáyí, s'á yoparí nioní ámí bímáyi Goríxo ananí yeáyí seayimíxemeaníáriní.

Ámá wo ṇw'á imóníṇe xórórí ení'íná nání uríṇí nánirini.

14 "Seyíné ámá sipí seaikáriní ṇw'á imóníṇe xórórí nerí xwír'á ikíxéagi níwínírnáyí ámá Judia píropenísíyo ṇweagíáyí d'wí t'íṇí e nání éf yífrixini. Ámá gíyí xwíy'á rípi íá roarígíáyí d'íṇí pírániṇí mófrixini.

15 Ámá gíyí gíyí aní waíwíyo nípeyíro seáyíminí míríníṇiwámi níṇwearo 'Sipí neaikáriní ríxa ṇw'á imóníṇe xwír'á ikíxéfiní.' rínariṇagá ar'á níwirínáyí níwiápínimeámáná amípi ínimi aní míríníṇiwámi wen'pí meaníro nání mípáwipa sa d'wí t'íṇí e nání aníni éf yífrixini.

16 Ámá aiwá omiŋŋyo yarigíáyŋ eni ará e niwirínáyŋ ámi iyá meaaníro nánŋ anŋ e nánŋ mupa sa dŋwíyo nánŋ éf yíríxini.

17 Íná apíxŋ niaíwŋ agwŋ egííwa tŋni sini niaíwŋ amiŋŋ narigííwa tŋni anŋni éf upaxŋ menagi nánŋ aweiŋ. Arige anŋni dŋwíyo nánŋ éf yipíríárŋni?

18 Anŋni éf mupaxŋ neaimóniniginiri Gorixomi rixiŋŋ re uríríxini, 'Íná imiŋŋ mŋrŋpa éwiniŋini.' uríríxini.

19 Gorixo xwá imixiri anŋna imixiri enŋ e dánŋ ámá xeaniŋŋ nimóga bagá aiwŋ sipí seaikárinŋo ŋwá imóniŋe xwirá ikixéáná xeaniŋŋ rá tŋŋŋ seaikárinfárinŋ. Xeaniŋŋ íná imónináfŋ tŋni ámi wí xixeni imónináfŋ menini.

20 Gorixo 'Xeaniŋŋ apŋ anŋni pŋni owiárinŋ.' miyaiwipa nerínáyŋ ámá nŋni mŋŋweapaxŋrinŋ. Ámá xŋo eyíroárinŋyŋ nánŋ diŋŋŋ nŋmori nánŋ 'Xeaniŋŋ apŋ anŋni anŋpá oimóninŋ.' yaiwiná enagi nánŋ apaxŋ mé pŋni wiárinfárinŋ.

21 Xeaniŋŋ apŋ seaímeááná ámá wí 'Ámá yeáyŋ neayimixemeanŋa nánŋ aríowayá xwá piaxíyo dánŋ iwiaronŋo jŋiwo ŋweani.' ránáyŋrani, 'Riwo ŋweani.' ránáyŋrani, ará mŋwipa éfíxini.

22 Wí epaxŋ enánáyŋ, ámá Gorixo eyíroárinŋyo yapŋ wíwapiyaníro neríná nepa mimónipa nero aí 'Aríowayá xwá piaxíyo dánŋ iwiaronŋáonirini.' nurimáná emimŋ ero ayá rŋwamónipaxŋ imóniŋŋpi ero epíríárŋni. Wí nepa mimónipa nero aí 'Gorixoyá wá rókiamoarŋáonirini.' uríro emimŋ ero ayá rŋwamónipaxŋpi ero epíríárŋni.

23 Amipí rŋwéná imónináfŋ nánŋ rixa áwanŋŋ

searʼagi yapʼ seaíwapʼiyipʼríxʼiniri nánʼ dɪŋʼ
nimoro éfʼríxʼini.

*Ámá imóniŋo aŋʼnamʼ dánʼ weapʼinʼápi
nánʼrʼini.*

²⁴ Xeaniŋʼ api nɪpʼini rixa niseaímeámáná
eŋáná sogwʼ sʼá yiniri emá wʼá mónipa eri

²⁵ siŋʼ aŋʼnamʼ dánʼ exweánowiri amɪpʼi eŋʼ
eániŋʼ aŋʼnamʼ eŋʼyʼ úpʼiyiniri nemáná eŋáná

²⁶ ámá imóniŋáonʼ eŋʼ neániŋʼ agwʼyo dánʼ wʼá
nókia weaparʼiŋagi nanipʼrífárini.

²⁷ Nanáná aŋʼnajʼ ámá Gorixo eyíroáriŋʼ
xwʼá rírimi nírímini aŋʼ gɪmʼi ŋweagʼáyo
wirimeamepʼri uowárímʼárini.” urʼiŋʼinigiŋi.

Ewayʼ ikaxʼ íkʼá pikʼ nánʼrʼini.

²⁸ E nuriríná ewayʼ xwʼyʼá rɪpʼi urʼiŋʼinigiŋi,
“Íkʼá pikʼyʼi riniŋʼyʼ reŋʼ siŋʼ neániŋʼo mɪŋʼ ináná
‘Xwiogwʼ rixarʼani?’ yaiwiarʼgʼárini.

²⁹ Pikʼyʼiniŋʼ xwiogwíná nánʼ nɪjʼá imónipʼri
yarʼiŋʼpa xwʼyʼá nionʼ ekʼyiŋʼ nánʼ searʼáyʼ rixa
imónarʼiŋagi nɪwiniŋʼináyʼ dɪŋʼ re yaiwíŋʼinini,
‘Jisaso rixa nɪweapʼri nánʼ rɪyarʼini? Rixa aŋʼ íwí
éniŋʼ rónapiŋi.’ yaiwíŋʼinini.

³⁰ Nepa seararʼini. Ámá gwʼ axʼ rírí sini
anipá mimónipa eŋáná nionʼ searʼápi wí surʼmá
mimónipa nerʼ nɪpʼini xixeni imóninʼárini.

³¹ Xwʼá tɪni aŋʼna tɪni anipá imóninʼá eŋagi
aiwʼ xwʼyʼá nionʼyá wí surʼmá imóninʼámani.

*Jisaso weapʼinʼáyi nánʼ ámá nɪni wo nɪjʼá
mimónini.*

³² Nioni ámi gíni gíná niweapimfa nányí áamá níní aiwí wo níjǎ mimóniní. Anǎnǎjǎ aiwí nioni aiwí majǎ imóninwiní. Sa gǎ áponí níjǎríní.

³³ Ayínání dínǎ píráninǎ nimoro nweárixiní. Nioni gíni gíná niweapimfa nání seyǎné majǎ imóninagǎ nání xwayǎ nanirí nweárixiní.” nurirí

³⁴ re uriniginí, “Nioni niweapimfa nányí rénǎ imóniní. Áamá wo anǎ wími urínimínirí nuríná xínáiwáninǎ omínǎ wíiarǎgǎwa o omí ‘Nioni úáná omínǎ joxí níiarinǎpí píráninǎ nírixiní.’ nura uniginí. E neríná womí ‘Anǎ íwí e awí roarinǎxí xwayǎ nanirí awí rórixiní.’ urinǎ enǎpí

³⁵ soyǎné axǎpí érixiní. O ‘Anǎ xiáwo gíni gíná binirǎeninǎ?’ níyaiwirí ‘Sǎpí tǎníní binirǎeninǎ? Árǎwegǎyo binirǎeninǎ? Karǎkarǎ rǎaiwǎ raríná binirǎeninǎ? Wǎá móninǎmí binirǎeninǎ?’ níyaiwia nurí majǎ nimónirí nání

³⁶⁻³⁷ o nioni sǎ wenǎná nímeaniginirí anǎnǎ xwayǎ nanirí awí roarinǎpa níyǎnéni ení nioni weapimfa nání píráninǎ dínǎ nimoro nweárixiní. Seyǎné ení maiwí níkarǎga warinagǎ sinǎwǎ seanimiginirí nání searariní.” uriniginí.

14

Jisaso nání mǎxǎ megǎ nániríní.

¹ Ríxa sǎ wíyáú óráná sǎ eníná anǎnǎ Ju-dayo múronǎ nání bisǎkerǎ yísǎ mayǎ iwamǎó narǎgǎyi —Eníná sǎ ayí Judayo Isipíyǎ mǎxǎ ináyo íá xenwirǎrinǎ Goríxo níaiwǎ xámínǎ

níní opíkímíní ańńaj oyáo urowáńńí aiwí Judayí Goríxo ńwí ikaxí uríípi tńńí xixení nerí bisfkerfá yisí mayí úrapí nimíxíro nńńíro sipísipí nńpíkíro ówanfyo ragí xópé yáfáfá enagi nání ańńajo ayo múronńńigíní. Ayńńání xwiogwí o o pwéáná Judayí Goríxo enípi nání dńńí mńwinípa enígíní nńpísipí nńpíkíro bisfkerfá yisí mayí úrapí nimíxíro narígáfáriní. Ríxa sfá wíyaú óráná sfá ańńajo Judayo múronńí nání bisfkerfá yisí mayí iwamfó narígáfáyí imónńńfá enáná apaxfpanńńí imónígáfá xwéowa tńńí ńwí ikaxí eánńńfpi mewegáfáwa tńńí awa Jisasomí aríge ínńmí sfá nńxńńíro pńkianńńéwńńíro ínńmí mekaxí nńmero

² re rńńígfawixíní, “Sfá ayimí ámaf nńńí aiwá imíxanńíro epíroyí egáfáyimí ayí mńxf épńmíxamoanígíní nńpíkípa éwanígíní.” rńńígfawixíní.

Apíxf wí omí weríxf wíwayímonńí nánńńńí.

³ Jisaso ámí ańńí yoí Betaní nání nurí Sai-mono peyíyí imónagoyá ańńyo nńńwearí aiwá narńńá apíxf wí weríxf dńńí nanńí eaarńńí síxf wá —Síxf awá ńígwí aga xwé ronńwáriní. Awá nńmeámí nńbńńí sfá nóxayimíxńńí Jisasomí mńńfyo iwayímoáná

⁴ wa wíkf dńńí nńwíaiwíro re rńńígfawixíní, “Í pí nání weríxf ńígwí xwé ronńpi xwńńfá ikíxearńńí?

⁵ Nene weríxf api ńígwí nání bń nerí síńwńńíyí, ńígwí K300 seáyí e nńmearane ámaf uyípeayfyo arńńá nńwirane mńńí wípaxńńńí.” nńńńńíro ímí mńxf urarńńá

⁶ Jisasomí re uríñiniginí, “Xe oení. Pí nání ayá wí uraríño? Í naní niaríní.

⁷ Ámá uyípeayí siní seyíné tíní aníñí ñweapíríá enagí nání gíní gíná ‘Ayo arírá owianeyí?’ níríríná ananí arírá wipaxíríní. E nerí aiwí nioní seyíné tíní nawíní aníñí re ñweámíámaní.

⁸ Í ‘Aríge neríná Jisasomí arírá wimíáríani?’ nīyāiwirí xwáripáyo nítípírí enagí nání aníñíní xámí gí waráyo xópé niáraríní.

⁹ Nepa seararíñíní. Xwíá rírí nírímíní amí gímí xwíyíá nioní nání yayí seainaríñípi wáf nemero nurímeríná apíxí rí nioní weríxí díní naní eaaríñí rípi niwayímópi nání ení repíyí wíáná ‘Jisasomí apíxí wí e iyí reníñiginí?’ yayíwípíríáríní.” uríñiniginí.

Judasomí mīyí uríñí náníríní.

¹⁰ Jisasoyá wiepísaríñí wo, Isíkariotí dání Judasoyí ríníño apaxípaníñí imónígíá xwéowamí Jisasomí nání mīyí urímínírí nurí níwímeari

¹¹ mīyí uráná awa yayí nero apaxí mé re urígíawixíní, “Nígwí siapaníwíní.” uríagíá Judasomí nurí Jisasomí xegípi ñweáage awa ananí íá xirípíríe síñwí wínárímínírí omí síñwí wínaxídímeníñiginí.

Aiwá Aníñají Múroníyí nání nigíá náníríní.

¹² Bisíkeríá yisí mayí iwamíó narígííná ríxa aníñajo Judasomí sía ayimí múroní nání díní mopírí nání sipísipí miá píkíaríná xegí wiepísaríñowa Jisasomí re urígíawixíní, “Ge nurane aiwá aníñajo neamúroníyí nání ríá

yeaariṇwápi joxi t́ni nawíni nanípi riyamí yáraníwini?” uríagí

¹³ o wiepísaríṇíyí waúmi nurowárirí re uríṇiniginí, “Jerusaremi nání nuri aṇíyo áwiniṁi áamá wo iníḡt́ sṁx́ nṁxírṁi waríṇagí órórí nínirónáyí númi úisixini.

¹⁴ Númi nuri aṇí o páwíiwámi awagwí ení nípáwiri aṇí xiáwomi yaríṇí re wíisixini, ‘Yearéwapíyaríṇo re ŕiniginí, “Ǵ wiepísaríṇowa t́ni aiwá Aṇínajo Neamúroníyi nání níniríná aṇí awawá ǵwámi dání naniréwini?” ŕiniginí.’ uráná

¹⁵ o aṇí awawá seáyimi ikwíróníṇíwá íkwianṇẃ ńni ŕxa píraníṇí imíxáriníṇíwá sṁwá eainíṇo. E eaiáná awagwí e aiwá none nání riyamí éisixini.” uríagí

¹⁶ awaú nṁpeyeari aṇípimi nání nuri Jisaso uríṭpa x́xení neri aiwá Aṇínajo Múroníyi nání riyamí eǵisixini.

¹⁷ Śápi t́ni Jisaso t́ni wiepísaríṇí wé wúkaú sṁkẃ waú t́ni awaú aiwá riyamí éííe nání nuro

¹⁸ aṇíyo nípáwiro nṁṇwearo aiwá níniróná Jisaso re uríṇiniginí, “Nepa seararíṇini. Aiwá naríṇwá rone woxi nioní nání ḿyí nuríṭini.” uríagí

¹⁹ awa ayá sṁpí wíagi wo wo re urayiǵawixini, “Nionímani. Nionímani.” urayaríná

²⁰ o re uríṇiniginí, “Wé wúkaú sṁkẃ waú eǵoyíné woxirini. Soyíné nioní t́ni múyo eagianaríṇwáone woxirini.

²¹ Woxi xwíyá Goríxoyá áamá imóníṇáoní nání ŕwamíṇí níriniṁi eáníṇípi t́ni x́xení níríni.

Ámá imóniŋáoni nání miyí uríoxiyí sáá wiyi joxi majíá rórínfá enagi nání aweyi! Xinái omi mixiripa nerí siŋwiriyí, naní imónimínirí eníriní.” uríŋiniginí.

“Ripí gí waráriní.” uríŋí nániríní.

²² Siní aiwá níniróná o bisíkerfá bi nimeari Gorixomi api nání yayí niwimáná kwíkwirimí nerí yaní niwia nuríná re uríŋiniginí, “Nirápípoi. Ripí gí waráriní.” nurimáná

²³ wainí iniigí kapíxí wá nimeari Gorixomi yayí niwirí awamí miní wíáná nowaní niga waríná

²⁴ re uríŋiniginí, “Wainí ripiyí gí ragíriní. Nioní ámá níní nání nípikíáná ragí nioniyá xwíáyo pwaríŋagi niwíniríná soyíné re yai-wipíríáriní, ‘Xwiýáá siŋí “Nioní niperíŋípimi dání yeáyí seayimíxemeámíáriní.” réroáríŋíyí neparíní.’ yaiwipíríáriní.

²⁵ Nepa seararíŋíní, ‘Nioní iniigí wainí ámí wí miní néra núísáná Goríxo ríxa xwioxíyo míméámí nerí seamenŋweaníe ŋweanáná ámí siŋí nímíáriní.’ seararíŋíní.” nuríí

²⁶ soŋí bi nírímowa nípeyearo díwí Oripíyo nání ugíawixíní.

“Pitaoxí ríwí nímorííní.” uríŋí nániríní.

²⁷ Jisaso re uríŋiniginí, “Ewayí xwiýáá nírínirí eáníŋí ripí aríá nípoi, ‘Goríxo sipísipí mearíŋomi píkioreawáraná sipísipí níní wiwíní umiamoníŋoi.’ E nírínirí eáníŋípi tíní xixení soyíné wáyí nero nioníní niepísamopíráoi.

28 E neri aiwi nioni Gorixoyá dñf tñi niwiápñimeámáná Gariri piropenisíyo xámi seameámfáriní.” urfagi aiwi

29 Pitao re urññinigini, “Ámá nñi siep̄samop̄ri aiwi nioni wí e emiméini.” urfagi

30 Jisaso re urññinigini, “Nepa r̄rarñini. Sía r̄iyimi kar̄kar̄ s̄ni r̄faiwá biaú m̄rīpa enáná j̄iwan̄ñoxi biaú bi re rayir̄ñini, ‘Jisaso tñi n̄ikum̄xin̄ri emear̄ñá won̄man̄.’ biaú bi rayir̄ñini.” urfagi aiwi

31 Pitao ar̄kí re urññinigini, “Wa nioni tñi nawín̄ niyeap̄kiri aiwi nioni wí ‘Jisaso nán̄ maj̄on̄r̄ini.’ r̄imiméini.” urar̄ná wiep̄sar̄ñf w̄fa eni ax̄ip̄i r̄iḡawix̄ini.

Oj̄ikw̄íyo dán̄i Gorixom̄i r̄ix̄ñf ur̄ñf nán̄r̄ini.

32 Awa oj̄ikw̄í yoŋ Gesemaniyo n̄rémoro Jisaso wiep̄sar̄ñowami re urññinigini, “Nioni Gorixom̄i yar̄ñf wimi nán̄i yim̄i soȳné re ñweápoȳi.” nur̄ri

33 Pitaom̄i tñi Jemisom̄i tñi Jonom̄i tñi niwir̄imeámi nur̄ná ayá s̄w̄f nurori dñf r̄á uxear̄ñagi

34 re urññinigini, “Dñf r̄á n̄ixear̄ñagi nán̄i r̄ixa n̄ipepax̄ niar̄ini. Soȳné re xwaȳf nan̄iro ñweápoȳi.” nur̄mi

35 j̄amini e on̄miáp̄i nur̄i m̄ñf xw̄áyo n̄ikw̄ror̄i Gorixom̄i yar̄ñf niwir̄ná imón̄ipax̄f enán̄áȳf awa m̄in̄ip̄kí wiár̄f on̄múr̄poȳin̄ri Gorixom̄i re urññinigini,

36 “Ḡf ápe, joxi anan̄i mepax̄f wí mimón̄ini. N̄ip̄kian̄iro yar̄ḡá iniiḡf yík̄f yar̄ññññf imón̄ñf rip̄i anan̄i em̄i n̄imamor̄ir̄éini? Nioni

yarɪŋɪ nɪsɪrɪ aɪwɪ gɪ dɪŋɪ xɪdɪmɪméɪnɪ. Dɪxɪ dɪŋɪ pɪ pɪ yaiwɪfɪyɪ nɪrɪxɪdɪmɪnɪ.” Gorɪxomɪ e nurɪmɪ

³⁷ nɪbɪrɪ wenɪŋɪ éfɪyɪ wɪnɪŋɪnɪgɪnɪ. Awa sa wenagɪa nɪwɪnɪrɪ Pitaomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Sai-monoxɪ sá rɪwenɪnɪ? Wenɪŋɪ nero onɪmiápɪ mɪŋweapaxɪ rɪseaimónarɪnɪ?

³⁸ Obo nɪbɪrɪ yapɪ seaiwapiyinɪgɪnɪ. Sɪŋwɪ nanɪrɪ nɪŋwearo Gorɪxomɪ rɪxɪŋɪ urɪpoyɪ. Dɪŋɪ tɪnɪ ananɪ ‘Jisasomɪ pɪ pɪ wímeáfɪyɪ xɪdanɪwɪnɪ.’ nɪyaiwɪro aɪwɪ segɪ wará nánɪ ayá nɪrɪmɪxɪnɪro nánɪ éfɪ seainɪnɪŋoɪ.” nurɪmɪ

³⁹ nurɪ Gorɪxomɪ yarɪŋɪ wɪpɪ axɪpɪ ámɪ nɪwimáná

⁴⁰ ámɪ nɪbɪrɪ awa wigɪ sɪŋwɪ sipɪxɪpɪxɪ winarɪŋagɪ nánɪ sá órɔwapɪŋagɪa nɪwɪnɪrɪ xwɪyɪfá bɪ murɪagɪa nɪwɪnɪrɪ ámɪ Gorɪxomɪ yarɪŋɪ wimɪnɪrɪ nurɪ nɪŋweanɪsáná

⁴¹ nɪbɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Sɪnɪ sá riwoyɪné rɪwenɪoɪ? Kikɪfá rɪyarɪŋoɪ? Rɪxarɪnɪ. Ámá imónɪŋáonɪ pasá níáná fɪwɪ yarɪgɪfáwa fá nɪxepɪrɪ rɪxa agwɪrɪnɪ.

⁴² Wiápɪnɪmeápoyɪ. Rɪxa owaneyɪ. Pasá nino rɪxa iwo barɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Jisasomɪ pasá umenɪfɪ nánɪrɪnɪ.

⁴³ Sɪnɪ e urarɪfɪnɪ re enɪnɪgɪnɪ. Wiepɪsarɪŋɪ wé wúkaú sɪkwɪ waú imónɪgɪfáwa Judaso apaxɪpánɪŋɪ imónɪgɪfá xwéowamɪ tɪnɪ ŋwɪ ikaxɪ eánɪŋɪpɪ mewegɪfáwamɪ tɪnɪ Judayɪ mebáowamɪ tɪnɪ mɪyɪ uráná awa wigɪ ámá iwanɪfɪ tɪnɪ kirá tɪnɪ fá xɪrɪgɪfáwamɪ awɪ nearo Judaso tɪnɪ Jisaso tɪŋɪ e nánɪ wɪrénapáná awa nɪbɪro Jisaso wiepɪsarɪŋɪ wɪfamɪ urarɪfɪnɪ wímeagɪawixɪnɪ.

⁴⁴ Jisasomi niwímearoná Judaso óf e nuróná re uríípa, “Nioni pasániḡf numeri omi kíyḡ ni miaúniḡf ná sḡmi majóniḡf re seaiariḡf ni, ‘O Jisasori ni.’ Omi soyíné fá ni xiriḡro ni méra úpoyi.” Óf e nuróná e uríípa

⁴⁵ ríxa Jisasomi niwímearoná re enḡnigini. Anwi e nuri “Nearéwapiyariḡnoxini” nuriḡf kíyḡ miaúniḡf niḡf ni.

⁴⁶ Kíyḡ miaúnáná omi mḡrḡ nuro fá xiriḡfawixini.

⁴⁷ fá xiraríná áamá Jisasoyá xfo tḡni rogíá wo kirá arerixíyo wéróniḡf pi ni mi xeari áamá Jisasomi fá xirariḡfá womi —O apaxípaniḡf imóniḡf seáyḡ e imóniḡoyá xináiniḡf ni móniri omiḡf wiarḡnorini. Omi miḡf orómiri éyḡ pḡrḡ ni moyḡkiri aríá miḡf ni wirípieari mamówariniḡf ni.

⁴⁸ E éaná Jisaso mi xḡf bíáwami re uriḡnigini, “Soyíné áamá íwḡ yarigíáyo fá xiraniro nani mi xḡf ni mónimi warigíápa nioni eni fá ni xiraniro nani mi xḡf ni mónimi ri barḡḡo?

⁴⁹ Sḡf ayḡ ayimi anḡf ridiyowá yarigíwami siḡani ni móniri searéwapiyaríná soyíné wí fá mi ni xirariḡfawixini. Pí nani? Ayḡ pḡné Gorixoyá nioni nani ni ri ni ri eániḡf pi xi xeni imónini nani yarḡḡo.” uraríná

⁵⁰ wiepi sariniḡf nowani omi ni wiepi samoári mi ugíawixini.

⁵¹ Awa ni wiepi samoári mi úaná niaiḡf si kiḡf Jisasomi xḡdarini wo rapirapí apíá wenini xopixopí ni rónimi ni bi ri Jisaso tḡḡf e axí e rónapána mi xḡf bíáyḡ omi fá xiraniro éáyḡ

52 rapirapí ú nípíripeárimí aikí mayo éf uniginíni.

Árwiyimí Jisasomí xwirixí umegá nániini.

53 Mixí bíáyí Jisasomí nimeámi apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño tñí e nání nuro e wáraná apaxípaníñí imónigá xwéowa tñí Judayí mebaowa tñí ñwí ikaxí eáníñpí mewegáwa tñí awí eánaríná

54 Pitao Jisasomí mixí bíáyí nimeáa waríná ná ríwíyo númí nurí apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníñoyá ákíñáyo nípáwiri porisowa tñí nñweámáná ríá imónaríná

55 apaxípaníñí imónigá xwéowa tñí xwirixí mearigá nowani tñí awa áamá síñwí íwí wínarogá wí xwíyá Jisasomí ananí nípíkipaxí imóníñí bí orípoyníri nero aiwí Jisasomí píkipaxí bí mírariñagá níwiniro ñweañáná

56 áamá obaxí omí nuxekwímoayiro aiwí axípiní mírí bí bí níra nuríná

57 áamá wí éf nírooro Jisasomíni yapí nuxekwímore re urígawixíni,

58 “Nene o re raríñagi aríá winwanigíni, ‘Nioní añí ridíyowá yarígá riwá, áamá wé tñí mírígá riwá nípíneámáná sáá wíyaú wíyi óráná ámi wíwá, wé tñí mímírípa egá wíwá mírímáríni.’ raríñagi winwanigíni.” uraríñagá aiwí

59 xwíyá apí aí axípiní mírí bí bí níra waríñagá níwiniro

60 apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño níwiápnimeámi añwí e níbirí Jisasoyá símí e nírómáná yaríñí re winiginíni, “Ayí xwíyá

‘Joxirini.’ rixekwímoarigfáyo xwiyfá joxiyá wí eni miripaxí risiarini?” urfagi aiwi

⁶¹ Jisaso xwiyfá wákwpaxí aiwi kfkími nimóniri xwiyfá bi murariṇagi apaxípaniṇí imóniṇí seáyí e imóniṇo yariṇí ámi bi niwirí re uriṇinigiṇí, “Joxi niaíwí Gorixoyáoxi, nene yeáyí neayimixemearfa nání arfowayá xwíá piaxfyo dání iwiaronoxirani?” urfagi

⁶² Jisaso “Nionirini.” nuriri re uriṇinigiṇí, “Ámá imóniṇáoni Gorixo eṇí sixí eániṇoyá wé náúmíni ṇwearí agwí tñí weapiṇí yariṇagi siṇwí nanipfrárini.” urfagi

⁶³ apaxípaniṇí imóniṇí seáyí e imóniṇo wikí niwóniri níkinimóniri xegí rapirapí naxeri xwirixí mearigfá wfami re uriṇinigiṇí, “Siṇwí fwí winarogfáyí rfápi nání diṇí wí ikwíroaniméwini.

⁶⁴ Xewanijo Gorixomi riperirí umeararíná soyíné rixa arfá wíoi. Diṇí soyínéyá pí ‘Oyaneyi.’ yaiwiarinói?” uráná awa “Xwiyfá ámi bi ripaxí mimónigoí. Rixa opikípoyí.” nrfasáná

⁶⁵ wa re egfawixini. Reañwí úriro írikwí siṇwíyo rití niyárimáná iwaní earo re uriro, “Wfá rókiamoarinoxini, amipí inimi éfápi áwaní ragoxi, iwaní go reaarini? Áwaní nearei.” uriro néfasáná aṇí ridiyowá yariṇíwá awí mearoarigfáwami mñí wíáná awa eni smímanfyo wé upikákwiayigfawixini.

Pitao “O nání majfonirini.” uriṇí nánirini.

⁶⁶ Pitao, awa aṇíyo inimi Jisasomi xwirixí mépero iwaní earo yaríná, o mñde ákiṇáyo inimi

ηweanáná apíxí apaxípaníηí imóníηí seáyí e imóníηoyá omíηí wíiarígíá wí nìbìrì

⁶⁷ Pitao ríá imónaríηagí nìwìnrì sìηwí agwí nìwìnrìηísáná re uríηínigínì, “Joxì enì Nasaretì dájí Jisaso tñnì emearígíáyí woxìrìnrì.” uríagí

⁶⁸ Pitao “Oweoi.” nurìrì re uríηínigínì, “Jíxì raríηípi nánì nionì majíárìnrì.” nurìmì nìwerì íwíyì tñí e éí rojáná

⁶⁹ apíxí apíyá axí enì nìwerì o e rojagí nìwìnrì áamá e rówapígíáyí tñí e dánì omì áríxá nìwirì re uríηínigínì, “Áamá oyí Jisaso tñnì nawínì emearígíá worìnrì.” uríagí aiwì

⁷⁰ o “Oweoi. Nionìmanì.” nurìrì rojáná ámì ríwíyo áamá e rówapígíáyí re urígíawìxìnrì, “Neparìnrì. Joxì awa tñnì emearíηoxìrìnrì. Joxì Garìrì píropenìsíyo dájoxì ηagí nánì Jisaso tñnì emearíηoxìrìnrì.” uríagí aiwì

⁷¹ Pitao sipí ikaxí nìrìrì xwíá e dánì re uríηínigínì, “Áamá soyíné rarígíó nánì majíonìrìnrì.” ríxa uráná re ηíηínigínì.

⁷² Karíkarí ríaiwá ámì bì ríagí aríá nìwirì Jisaso “Síá ríyìmì karíkarí sìnì ríaiwá biaú mìrìpa ηjáná joxì ‘Jisaso nánì nionì majíonìrìnrì.’ biaú bì rayìrìnrì.” uríípi nánì dñí nìwìnrì yapí urííyí nánì ayá sipí wíagí ηwí eaníηínigínì.

15

Jisasomì Pairato tñí e wárigíá nánìrìnrì.

¹ Wíá móníηími apaxípaníηí imónígíá xwéowa tñnì Judayí mebáowa tñnì ηwí ikaxí eáníηípi mewegíáwa tñnì awa Judayí xwìrìxí mearígíá nñnì tñnì awí neánìro xwíyíá nìmìxárimáná

Jisasomi gwí n̄yiro n̄imeámi nuro émayíyá gapímaní Pairatoyí r̄in̄in̄omí m̄in̄i wíáná

² o Jisasomi yar̄in̄í re win̄in̄iḡin̄i, “Judayíyá m̄ix̄í in̄áyox̄iran̄i?” Yar̄in̄í e wíaḡí Jisaso “Ayí jox̄í rar̄in̄in̄i.” uráná

³ apax̄ípán̄in̄í imóniḡíá xwéowa omí s̄m̄í t̄ín̄i uxekw̄ímoar̄íná

⁴ Pairato ámi Jisasomi yar̄in̄í re win̄in̄iḡin̄i, “Xw̄iyá jox̄iyá wí n̄wiáp̄n̄imear̄i m̄ir̄ipax̄í r̄is̄iar̄in̄i? Ayí xw̄iyá ‘Jox̄in̄i.’ r̄ixekw̄ímoar̄iḡíáyí on̄imiápi n̄ir̄i m̄iyar̄in̄o.” ur̄aḡí aiwi

⁵ Jisaso xw̄iyá wákwpax̄í aiwi ámi p̄né b̄i m̄ir̄aḡí nán̄i Pairato d̄in̄í udud̄í n̄wiga un̄in̄iḡin̄i.

Pairato Jisasomi níkwear̄i wár̄im̄in̄ir̄i en̄ípi nán̄ir̄in̄i.

⁶ S̄á An̄in̄ajo Judayo Múron̄íyi imón̄in̄jáná xwiogw̄í ayí ayo Judayí nuro wiḡí gw̄í ηweaḡíá wo nán̄i émayí gapímanomí yar̄in̄í wíáná o ayí nion̄i nán̄i yayí on̄ipoȳin̄ir̄i n̄m̄ixear̄i uwáriaḡírin̄i.

⁷ Íná áamá wo Barabasoyí r̄in̄in̄o —O áamá wa t̄ín̄i n̄wiáp̄n̄imearo “Wauyowamí m̄ix̄í ox̄í dowár̄aneyí.” n̄ir̄in̄i awa t̄ín̄i m̄ix̄í nin̄iróná o áamá womí p̄kíaḡí émayí omí t̄ín̄i áamá x̄ío t̄ín̄i n̄iroro m̄ix̄í eḡíawamí t̄ín̄i gw̄í yíaḡíá nán̄i o íná k̄irapus̄í an̄íyo ηwean̄or̄in̄i.

⁸ O nán̄i ox̄í ap̄ix̄í n̄ín̄i aiwá ap̄i nán̄i awí eániḡíáyí émayí gapímaní Pairatomí nuro yar̄in̄í re wiḡíawix̄in̄i, “Xwiogw̄í ayí ayo neḡí áamá gw̄í

ηweagfá wo neaiapagfpa ámi wo neaiapiréini?" urfagfa

9-10 Pairato "Apaxfpánif imónigfá xwéowa Jisasomi sipí dñf nñwiaiwiro nán gwf nñyiro nñmeám nñbñro niapáo." nñyaiwiri re urññinigini, "Segf mñxf ináyf Jisasoyi rñññjo seawárimññréini?" urfagi aiwi

11 apaxfpánif imónigfá xwéowa wfá mónifmí áma aiwá api nán epfroyf egfáyo re rññáríméfa nán "Jisaso pí enññoi! O nán yarñf mñwipani. Barabaso nán yarñf wípoyi." rññáríméfa enagf nán

12 ayf Pairatomi re urigfawixini, "Barabaso neawárii." urfagfa Pairato re urññinigini, "Judayñéya mñxf ináyf urigfomi pí emfñi?" urfagi

13 ayf xñxewiámf re urigfawixini, "Íkfáyo yekwiroárei." urfagfa

14 Pairato re urññinigini, "Pí fwf éf nán e emfñi?" urfagi aiwi awa xñxewiámf nura nuro "Íkfáyo yekwiroárei." urayarñagfa

15 Pairato ayo oyapemñximññiñi neri re enñinigini. Barabaso nñmñxeari nuwárimáná xegf porisowa Jisasomi iwanf xaiwf nñmépéfasáná enáná awami re urññinigini, "Omñ nñmeám nuro íkfáyo yekwiroárñpoyi." urññinigini.

Omñ rñperñf umearñro íkfáyo yekwiroáñro egfa nánññi.

16 Porisowa Jisasomi nñmeám gapñmanoyá añiwám —Añf yof ayf Pñretoriumyñ rñññiwámññi. Añf iwám nñpáwiro wauf

porisí nowamini “Eini.” nuriro “Omi riperirí omépeaneyi.” niriniro re egfawixini.

¹⁷ Rapirapí ayíá ríñí wú mǎxí ináyí yínarígíá wú nimearo omi nuyiriro ópiyá eníñíñí imóníñí wírí níkíkíyimáná mǎxí ináyí aminanwíníñí imóníñí mñíño dǎkínarígíápa mñíño xáíwí udǎkiáriro nemáná

¹⁸ mǎxí ináyíño yayí wiarígíápa riperirí níwiro re urayígíawixini, “Judayíyá mǎxí ináyoxirini.” nurayiríná

¹⁹ wegwíá tǎni mñíño iwaní earo reanwí úriro xómíñí níyíkwiro mñí xwíáyo íkwíroro nero

²⁰ ríxa riperirí numépéfasáná rapirapí ayíá ríñú níwiriro ámi xegú nuyiriro íkíáyo yekwíroáraníro nání níméra nuro

²¹ óf e nuríná áamá obaxí pwarígíá womi xegí yoí Saimonoyi —O añí yoí Sairini dǎñorini. Xewaxo yoí Arekisadaorini. Xexirímeáo yoí Rupasorini. Omi porisowa íá níxero “Jisaso nání íkíá yoxáí rípá nímeámi wuii.” nuriro

²² Jisasomi níméra nuro dǎwí bǐ Gorígota ríñíñípimi —Yoí mǎkǎ ayí áamá mñí gíxweá nánirini. Dǎwí apimi nírémore

²³ áamá wa Jisaso ríñíñí bǐ mǐwinípa oenirí marisíníá muríyí ríñíñí bǐ iniígí wainíño niwayimori mǐni wianíro yaríñagíá aí o murápí “Oweoi.” uráná

²⁴ porisowa omi íkíáyo níyekwíroáriro xegí rapirapí yaní menaníro sárúyo dǎni “None go meaniríeníño?” niriníro sárú egfawixini.

²⁵ Jisasomi 9:00 a.m. imónáná ríxa sogwí xáíwí anaríná íkíáyo níyekwíroáriro

26 áamá níní “O íwí rípi éf nání rípi^{kiarí}ño?”
oyaiwí^{poyíní} íkíá wárá nímearo “Judayíyá
míxí ináyoríní.” níríro ríwamíñf e nearo íkíáyo
seáyí e nípírauro

27 áamá áamáyá amípí íwí pí^{kioráparí}gííwaú ení
Jisaso tñf e mídímídání níyewíroáríro nání

28 ríwamíñf eníná Bíkwíyo níríní eáníñf
rípi, “O íwí yarí^{gí}á tñí nawíní kumíxí^{gí}áríní.”
ríníñfípi xíxení imóníñ^{nigíní}.

29 Áamá Jisasomí míní míní nímúroayiro
ikayíwí numearíro payí níwianíroná míñf
kíríkírí nimeaayiro re rí^{gí}awixíní, “Re
ríñoxíraní? ‘Ní^{waní}ñoní aní rí^{di}yowá
yarí^{gí}íwá nípínearí gí níwíní sía wíyau wíyimi
ámí mírímí^{áríní}.’ ríñoxí

30 ení neání^{rí} jíwaníñoxí ení níyoárímí
wepíneí.” urayaríná

31 apaxí^{pání}ñf imóní^{gí}á xwéowa tñí ñwí ikaxí
eáníñfípi mewegí^áwa tñí ení ikayíwí numearíro
re rí^{gí}awixíní, “O ení neání^{rí} áamáyo arírá wiago
aí xewaníño arírá míní^{paxí}ríní.

32 Áamá yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá
xwíá píaxíyo dání iwíaroní ro Isírerene^{yá}
míxí ináyí ríníñf royí íkíáyo seáyí e dání
níyoárínímí wepíní^{agí} síñwí níwíníranénáyí,
díní wíkwíroaníwíní.” raríná áamá Jisaso tñf e
mídímídání yekwíroárí^{gí}íwaú ení omí ikayíwí
axí^{pí} umearí^{gí}isíxíní.

Jisaso pení nání^{ríní}.

33 Ayí e néra nú^{ásáná} enáná ríxa 12:00 ik-
wawedí imónáná re ení^{nigíní}. Aní nímíní sía

n̄iyináriri s̄á n̄iyinárin̄isáná s̄á t̄ni 3:00 dán̄i ámi w̄á ókiáná re en̄inigin̄i.

³⁴ Jisaso r̄aiwá en̄i t̄ni n̄iriri xeḡ Xib̄ruȳ p̄né t̄ni re rin̄inigin̄i, “Eroi, Eroi, rama sabak̄itani?” n̄iriri aga p̄né “Ḡ Gor̄xox̄ini! Ḡ Gor̄xox̄ini, pí n̄ani em̄i n̄imóini?” urariḡápa Xib̄ruȳ p̄né t̄ni e r̄agi

³⁵ áma e rówap̄ḡá wa ar̄á n̄iwiro re riḡawix̄ini, “Ai! R̄ixa Gor̄xoyá w̄á rókiamoaḡ m̄ipé an̄nam̄i peyiño Iraiiao n̄ani r̄aiwá rar̄ini.” n̄iriro

³⁶ áma wo ír̄kw̄ n̄imeari in̄iḡ wain̄i niáf̄ yar̄in̄ipimi iḡá near̄i weḡw̄á wá t̄ni aȳin̄w̄ nik̄iroár̄imáná weḡw̄áwám̄i n̄imax̄ir̄imáná o bi n̄in̄iri s̄in̄i oen̄iri n̄ani seáȳi ém̄i n̄iwim̄ixán̄iri re rin̄inigin̄i, “Iraiiao om̄i ík̄á t̄ni en̄i on̄in̄i n̄iyoari n̄imeám̄i wep̄n̄ini an̄nam̄i dán̄i weap̄in̄ir̄en̄inoi?” r̄agi

³⁷ Jisaso r̄aiwá ámi bi en̄i t̄ni n̄irimo d̄in̄i n̄iyám̄iga un̄inigin̄i.

³⁸ D̄in̄i n̄iyám̄iga úáná rap̄rap̄i sepiá an̄i r̄id̄iyowá yar̄iḡiwa awawá n̄w̄á t̄in̄im̄ini epan̄ioár̄in̄in̄i áw̄ini e axowár̄in̄in̄igin̄i.

³⁹ Porisowayá seáȳi e imón̄ino Jisaso n̄ipear̄iná s̄m̄iman̄im̄ini n̄irori Jisaso péagi n̄iw̄in̄ir̄iná d̄in̄i n̄iyám̄iga e úagi n̄iw̄in̄iri re rin̄inigin̄i, “Áma roȳi nepar̄ini. Gor̄xomi xewaxor̄ini.” rin̄inigin̄i.

⁴⁰ Ap̄ix̄i w̄iwa en̄i Jisaso péáná ná j̄ami n̄irómáná s̄in̄w̄i w̄inaroḡíwa wiḡi yōi r̄iwar̄ini. Mariai —Í an̄i yōi Maḡidara d̄anj̄ir̄ini. Í t̄ni ap̄ix̄i Mariaiȳi rin̄in̄i ámi w̄i —Í Jemiso onaxom̄i t̄ni

Josesomi t́nɪ xɪnárɪnɪ. Í t́nɪ ámi wí Saromíyɪ rɪnɪŋɪ t́nɪrɪnɪ.

⁴¹ Íwa Jisaso Gariri pɪropenɪsɪyo emearɪná númɪ nuro arɪrá wigííwarɪnɪ. Ámi obaxɪ wíwa enɪ o t́nɪ Gariri dánɪ Jerusaremɪ aŋɪyo nánɪ bigííwa Jisasomi pɪkiarɪná j́amɪ dánɪ sɪŋwɪ winígawixɪnɪ.

Jisasomɪ xwɪá weyárígá náɪrɪnɪ.

⁴² Rɪxa śápɪ t́nɪ śá ayi Sabarɪá nánɪ amɪpɪ píránɪŋɪ imɪxárarígáyimɪ

⁴³ Aramatia dánɪ Josepo —O Judayɪ mebá seáyɪ e imónígá worɪnɪ. O Gorɪxo xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ píránɪŋɪ umenɪweanɪa nánɪ dɪŋɪ nɪkɪkayorɪ wenɪŋɪ nerɪ ɲweanɪorɪnɪ. O masísá mɪwí dɪŋɪ sɪxɪ nínimɪ émáyɪ gapɪmanɪ Pairato t́ŋɪ e nánɪ nurɪ éfɪ nɪrómáná Jisaso pɪyo nánɪ “Ananɪ omeámɪnɪ?” nurɪrɪ yarɪŋɪ wíaná

⁴⁴ Pairato Jisaso rɪxa ŕá péɪnigɪnɪrɪ “Porisowamɪ mearɪŋo obɪnɪ.” nɪrɪrɪ poriso rɪxa báná yarɪŋɪ re winɪnigɪnɪ, “Jisaso rɪxa rɪpéɪnigɪnɪ? Sɪnɪ mɪpepa réɪnigɪnɪ?” nurɪrɪ

⁴⁵ poriso “O rɪxa péɪnigɪnɪ.” ŕagɪ Pairato arɪá e nɪwirɪ Aramatia dánɪ Josepo Jisaso pɪyomɪ xe omeanɪrɪ sɪŋwɪ winɪagɪ

⁴⁶ Josepo nurɪ rapɪrapɪ apɪá wenɪ wú b́ nerɪ nɪmeámɪ nɪbɪrɪ pɪyomɪ nɪyoarɪ nɪmeámɪ nɪwepɪnɪrɪ e nɪtɪmáná wigɪ yarɪgápa xopɪxopɪ nɪróa numáná xwárɪpáyo nánɪ nɪmeámɪ nurɪ —Xwárɪpá ayi śŋáyo ófɪ rɪxárɪnɪŋɪyɪrɪnɪ. Ayimɪ nɪtɪmáná śŋá xwé wo mɪmegwinárɪ

niméra nípuro óf manjwámí rítí neríná éf ráráriniginí.

⁴⁷ E yaríná Magídara dájf Mariaí t́ńi Josesomí xínáí Mariaíyí riníní t́ńi “Jisaso ge t́ṕŕŕréoi?” ńiyaiwiri śńẃf ẃnax́d́ǵisixíní.

16

Jisaso ámí wiáṕńimeanj́f náńŕńi.

¹ Sá wegípaú Sabaráf ayi ríxa pwéáná śáṕi t́ńi Saromí t́ńi awí neáníro ẃáṕi t́ńi ṕiyomí waráyo xópé wiaúwanígíní ŕi íwa weríxí d́ńj́f nanj́f eaarínj́f b́i b́f nero nítiro

² sá wegííwa Sadéyo ẃfá mónínómi ńiwiáṕńimeámí Jisaso xẃfá weyáríníjé nání nuro ríxa sogẃf xemónaparínagí ńirémoríná

³ wiwaníníwa re rinígíawixíní, “Ámá gowa śńj́a óf manjwámí ṕíronj́o ḿimegwináŕf neaiiṕŕŕréoi?” ńiríníriná

⁴ wenínj́f éfáyí winígíawixíní. Śńj́a aga xwéo aí ríxa ḿimegwináŕf niní ŕi óyí śńj́ání inínagí ńiwíníro

⁵ anj́wí e ńibíro óyímí ńipáwíro wenínj́f éfáyí winígíawixíní. Anj́náj́f wo raṕraṕf aṕfá wenj́f sepiá wú ńiyínímáná daiwo éf́ ńweanagí ńiwíníro udud́f wíaǵfá

⁶ o re uríniginí, “Udud́f mepaní. Nioní ńij́fáriní. Sewayíné Nasaretí dájf Jisaso, íkáyó yekwíroáriǵfómi śńẃf ẃnaníro barínj́oi. Síní re ḿiweníní. Ríxa wiáṕńimeáíniginí. Omí t́ǵf́e anáf́ ŕi imónínagí ẃńfpoyí.

⁷ Ríxa nuro wieṕsínj́owamí t́ńi Pitaomí t́ńi ení áwanj́f re urémeápoyí, ‘Jisaso Gariri píropenísíyo

nánì xámì seameanfárìní. Xewanìño searìnjápa xíomì e sìjwí wìnpírífárìní.’ urémeápayí.” uráná

⁸ íwa nìpeyearo xwárípáyo pínì nìwiárìmì éfì nuróná enjì ófì ero sirí píkínìro nero wáyí níkárinìro nánì áamá wíyo áwanjì murí éfì ugáfawixìní.

Jisaso Mariaími sìjání wimónìnjì nánìrìní.

⁹ Jisaso Sadéyo wíá mónìnjìmì ríxa nìwiápínìmeámáná nurì Magídara dájì Mariaími —Apíxí í Jisaso xámì imíó imì dínjì xíxéroarígíá wé wíúmì dájì waú mìxí umáinowárìnjírìní. Ímì xámì sìjání sìwá wíníagì

¹⁰ í nurì áamá Jisaso tínì emeagíáwa o nánì dínjì sipí nìwirì nánì ámíxíá yarìnjagíá nìwímeari Jisaso wiápínìmeáfì nánì áwanjì nurìrì

¹¹ re urìnjìnjìgìní, “O ríxa sìjì enagì sìjwí wínfìní.” uríagì awa aríá nìwìro aí dínjì nìwíkwíro “Nepa neararìní.” mìyaiwigíawixìní.

Jisaso wiepìsìnjì waúmì wímeanjìpì nánìrìní.

¹² E nemáná enáná xegí wiepìsìnjì waú Jerusaremì pínì nìwiárìmì anjì wíyo nánì waríná Jisaso xegí wónìnjì nimónìrì wímeaagì

¹³ awaú enì nuri wiepìsìnjì wíamì “Jisasomì sìjwí wínfìwí.” uríagì aìwí dínjì nìwíkwíro “Nepa neararìnjì.” mìyaiwigíawixìní.

Jisaso wiepìsìnjì wé wúkaú síkwí womì wímeanjì nánìrìní.

¹⁴ E nemáná enáná xegí wiepìsìnjowa wé wúkaú síkwí wo awí neánìro aìwá naríná Jisaso sìjání

síwá nîwinîrî awa sínî dîŋf mîwîkwîró ero dîŋf kîkîmî imónîro yarîŋagîfá nánî mîxîf nurîrî re urîŋînigîŋî, “Ámá nionî nîwiápîŋîmearî ámî sîŋf eŋagî sîŋwî nînanîmî nîbîro áwanîf searîáyo arîfá nîwîro dîŋf mîwîkwîropa pí nánî yarîŋoî?” nurîrî

¹⁵ re urîŋînigîŋî, “Xwîfá rîrî nîrîmîŋî amî amî nemero xwîyîfá nionî nánî yayîf seainarîŋîpîf ámá nîyonî áwanîf urîmêfîrîxîŋî.

¹⁶ Ámá gîyîf arîfá nîseairo nionî nánî dîŋf nîŋîkwîro ro wayîf meáfáyo Gorîxo yeáyîf uyimîxemeanîfîrîŋî. E nerî aiwîf ámá gîyîf nionî nánî dîŋf mîŋîkwîrófáyo xwîyîfá meárîŋîpîfîrîfîrîŋî.

¹⁷ Ámá nionî nánî dîŋf nîkwîrófáyo wáf nurîmerîfá Gorîxoyá dîŋfyo dánî emîmîf rîpîf epîfîfîrîŋî. Gîf yoîfyo dánî ámá imîfó dîŋf xîxéroarîŋfyo mîxîf umáînowárîro pînéf ámá wîyá majîfá aiwîf Gorîxoyá dîŋfyo dánî wigîf pînéyo dánî urîro

¹⁸ sídîrîfyo fáf nîtamîxîŋîrîfá sídîŋf nîworî aiwîf mîpéf ero iniîgîf ayáf inîŋîpîf nîŋîrîf aiwîf mîpéf ero ámá sîmîxîfyo wéf seáyîf e nîkwîárîro nanîf imîxîro epîfîfîrîŋî.” urîŋînigîŋî.

Jisaso aŋîŋamîf nánî peyîŋf nánîrîŋî.

¹⁹ E nurîmîf Jisaso Gorîxoyá dîŋf tîŋîf aŋîŋamîf nánî nîpeyîrîfáf amîf o tîŋîf xîxenîf nîmónîrîf nánîf wéf náúmîŋîf éf ŋweaŋîŋîŋî. Éf ŋweaŋáná

²⁰ awa nuro Jisasoyá xwîyîfá amîf amîf nurîmerónáf ámá “Nepa neararîŋoî.” yaiwîpîrîf

nání emímí ení Ámíná Gorìxoyá díní t́nì
nìwíwapiya wagfárínì.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051